

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja • Yritykset • 2025:31

Innovaatioista kasvuun

Selvitys pk-yritysten innovaatiopotentiaalista

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:31

Innovaatioista kasvuun

Selvitys pk-yritysten innovaatiopotentiaalista

Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela,
Jaime del Valle-Ortiz (4FRONT Oy)

Työ- ja elinkeinoministeriö Helsinki 2025

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use.
Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-327-837-0

ISSN pdf: 1797-3562

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Innovaatioista kasvuun Selvitys pk-yritysten innovaatiopotentiaalista

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:31		Teema	Yritykset
Julkaisija	Työ- ja elinkeinoministeriö		
Tekijä/t	Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela, Jaime del Valle-Ortiz		
Yhteisötekijä	4FRONT Oy		
Kieli	suomi	Sivumäärä	139

Tiivistelmä

Selvityksessä on tarkasteltu pk-yritysten TKI (tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio) -toiminnan ja osaamisen haasteita sekä Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalveluiden kehittämistarpeita TKI-toiminnan vauhdittamiseksi. Menetelminä hyödynnettiin kirjallisuuskatsausta, tilastoanalyysijä, kyselyä, yritys- ja asiantuntijahaastatteluja sekä verrokkimaiden tarkastelua.

Yritysten suurin innovaatiopotentiaali liittyy innovaatioiden skaalaamiseen ja uusien teknologioiden käyttöönottoon. Vaikka suomalaiset pk-yritykset ovat aktiivisia TKI-toiminnassa, niiden tuottavuus ja liikevaihdon kasvu jäävät monien verrokkimaiden tasosta.

Omistajien tahtotila on keskeinen TKI-toiminnan ajuri. Keskeisinä TKI-toiminnan pullonkauloina näyttäytyvät oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuus sekä ulkopuolisen osaamisen hyödyntäminen.

Nykyiset TKI-rahoituspalvelut vastaavat kasvuhakuisten yritysten tarpeisiin pääosin hyvin, mutta lisäksi tarvitaan skaalaamiseen ja aineettomiin investointeihin sekä ulkopuolisen osaamisen hyödyntämiseen paremmin soveltuvia rahoituspalveluita.

Selvityksen suositukset painottavat muun muassa kasvuhakuisen omistajuuden tukemista, innovaatioiden skaalauksen ja aineettomien investointien rahoituksen vahvistamista, pk-yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön kehittämistä sekä matalan kynnyksen palvelupolkujen parantamista.

Julkaisu on päivitetty 2.10.2025, s. 67.

Asiasanat yritykset, elinkeinot, tutkimus- ja kehittämistoiminta, innovaatiotoiminta, pk-yritykset, innovaatiopolitiikka, yrityspalvelut

ISBN PDF 978-952-327-837-0 **ISSN PDF** 1797-3562

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-837-0>

Från innovation till tillväxt En studie om SME-företags innovationspotential

Arbets- och näringsministeriets publikationer 2025:31	Tema	Företag
Utgivare	Arbets- och näringsministeriet	
Författare	Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela, Jaime del Valle-Ortiz	
Utarbetad av	4FRONT Oy	
Språk	Sidantal	139
		finska

Referat

Utredningen granskar utmaningar inom små och medelstora företags FUI-verksamhet (forskning, utveckling och innovation) samt utvecklingsbehov i finansieringstjänsterna från Business Finland och NTM-centralerna för att påskynda FUI-verksamheten. Metoderna omfattade litteraturoversikt, statistiska analyser, enkätundersökning, intervjuer med företag och experter samt en jämförelse med referensländer.

Den största innovationspotentialen finns inom skalning av innovationer och införande av ny teknologi. Även om finländska SME-företag är aktiva inom FUI, halkar deras produktivitets- och omsättningstillväxt efter många jämförbara länder.

Ägarens vilja och ambition utgör en central drivkraft för FUI-verksamheten. De största flaskhalsarna gäller tillgången till egetkapitalfinansiering samt utnyttjandet av extern kompetens.

De nuvarande FUI-finansieringstjänsterna svarar i huvudsak väl mot behoven hos tillväxtorienterade företag, men det finns behov av tjänster som bättre stödjer skalning, immateriella investeringar och användning av extern expertis.

Rekommendationerna betonar bl.a. att stödja tillväxtorienterat ägarskap, stärka finansieringen för skalning av innovationer och immateriella investeringar, utveckla samarbetet mellan SME-företag och forskningsorganisationer samt förbättra lågt tröskel servicevägar.

Publikation uppdaterades den 2 oktober 2025, s. 67.

Nyckelord företag, näringsgrenar, forskning och utveckling, innovationsverksamhet, små och medelstora företag, innovationspolitik, företagstjänster

ISBN PDF 978-952-327-837-0 **ISSN PDF** 1797-3562

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-837-0>

From Innovation to Growth A Study on the Innovation Potential of SMEs in Finland

Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2025:31	Subject	Enterprises
Publisher	Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland	

Author(s)	Vesa Salminen, Kimmo Halme, Heidi Uitto, Hanna Koskela, Jaime del Valle-Ortiz		
Group author	4FRONT Oy		
Language	Pages	139	

Abstract

The study has examined the challenges related to RDI (research, development and innovation) activities and capabilities in SMEs in Finland, as well as the development needs of funding services provided by Business Finland and ELY Centres to accelerate RDI activities. The methodology included a literature review, statistical analyses, a survey, interviews with companies and experts, and a comparative analysis of peer countries.

The greatest innovation potential lies in scaling innovations and adopting new technologies. While Finnish SMEs are active in RDI, their productivity and revenue growth lag behind many peer countries.

The ambition of company owners is a key driver of RDI activities. The main bottlenecks appear to be access to equity-based financing and the utilisation of external expertise.

Current RDI funding services largely meet the needs of growth-oriented companies, but there is a need for funding instruments better suited for scaling, as well as intangible investments, and leveraging external knowledge.

The recommendations emphasise supporting growth-oriented ownership, strengthening funding for scaling innovations and intangible investments, enhancing cooperation between SMEs and research organisations, and improving low-threshold service pathways.

Publication was updated on 2nd October 2025, p. 67.

Keywords enterprises, means of livelihood, research and development, innovation activities, small and medium-sized enterprises, innovation policy, business services

ISBN PDF	978-952-327-837-0	ISSN PDF	1797-3562
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-837-0>

Sisältö

Esipuhe	7
Tiivistelmä	9
1 Johdanto	11
1.1 Selvityksen tausta, tavoitteet ja toteutus	11
1.2 Keskeiset käsitteet.....	15
2 Pk-yritysten TKI-toiminta ja pullonkaulat	18
2.1 Lähtökohdat ja toimintaympäristö.....	18
2.2 Pk-yritysten TKI-toiminta	25
2.2.1 T&K-toiminta pk-yrityksissä.....	25
2.2.2 Innovaatiotoiminta pk-yrityksissä	32
2.2.3 TKI-toiminnan ajurit ja pullonkaulat	44
2.2.4 Pk-yritysten kehittämis- ja osaamistarpeet.....	52
3 TKI-toimintaa tukevat yrityspalvelut ja niiden kehittämistarpeet	62
3.1 TKI-rahoituksen kohdentuminen pk-yrityksille.....	62
3.2 Yrityspalveluiden kehittämistarpeet.....	73
3.3 Kansainväliset esimerkit	86
4 Johtopäätökset ja suositukset	89
4.1 Johtopäätökset pk-yritysten TKI-toiminnasta.....	89
4.2 Johtopäätökset julkisista yrityspalveluista	91
4.3 Suositukset	94
Lähteet	97
Liitteet	99
Liite 1: Kyselyvastaajien taustatietoja	99
Liite 2: Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalvelut pk-yrityksille	110
Liite 3: Kansainväliset esimerkit.....	112

ESIPUHE

Kasvun aikaansaamiseksi hallitus tavoittelee tutkimus- ja kehittämis- (T&K-) menojen nostamista neljään prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Tämä edellyttää merkittäviä panostuksia myös pk-yrityksiltä.

Vaikka suomalaiset pk-yritykset ovat kansainvälisesti vertaillen aktiivisia T&K-toiminnassa, niiden tuottavuus ja kasvu eivät ole kehittyneet toivotulla tavalla. Samalla innovaatiopotentiaalia jää hyödyntämättä. Tämä selvitys tuo esiin nykytilaan perustuvia kehittämistarpeita ja suosituksia, joilla voidaan parantaa julkisia yrityspalveluita ja edistää yritysten innovaatiotoimintaa.

Asiakas- ja markkinaymmärrys, uusimman tiedon ja teknologian hyödyntäminen sekä yhteistyö korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa ovat keskeisiä menestystekijöitä. Pk-yrityksillä ei kuitenkaan usein ole omasta takaa systemaattista tutkimus- ja kehittämistoimintaa uusien korkean arvon tuotteiden, palvelujen ja toimintamallien tuottamiseen. Selvityksen mukaan suurimmat pk-yritysten TKI-toimintaan liittyvät kehittämistarpeet ovat kyky skaalata innovaatioita markkinoille, teknologian ja digitalisaation hyödyntäminen, uutta luova liiketoimintaosaaminen, asiakaslähtöinen innovaatiotoiminta sekä yhteistyöverkostot.

Julkinen rahoitus voi kannustaa erityisesti innovaatiokyvykkäimpiä pk-, startup- ja deeptech -yrityksiä lisäämään riskinottoa ja T&K-toiminnan volyyymiä sekä yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa. Suurin pk-yritysten innovaatiopotentiaali liittyy selvityksen mukaan innovaatioiden ja uusien teknologioiden skaalaamiseen ja käyttöönottoon. Kasvuhakuinen omistajuus ja ulkopuolisen osaamisen hyödyntäminen nousevat keskeisiksi tutkimus- kehittämis- ja innovaatio- (TKI-) toiminnan ajureiksi. Samalla tunnistetaan tarve kehittää rahoituspalveluita, jotka tukevat paremmin aineettomia investointeja ja madaltavat kynnyistä TKI-toimintaan. Tärkeää on, että TKI-toiminta ymmärretään laajasti – ei vain tutkimus- ja kehittämis- (T&K) toimintana, vaan myös liiketoiminnan uudistamisena, asiakaslähtöisenä kehittämisenä ja osaamisen vahvistamisena.

Toivon, että raportti tarjoaa hyödyllistä tietoa ja inspiraatiota pk-yritysten kasvun, uudistumisen ja innovaatiotoiminnan edistämiseen. Selvitys tarjoaa myös konkreettisia rakennusaineita kansalliseen innovaatiopolitiikkaan ja tulevien elinvoimakeskusten rooliin osana TEM-konsernin yritysten kasvupalveluja. Raportissa esitetyt johtopäätökset ja suositukset ovat tekijöiden omia näkemyksiä.

Työ- ja elinkeinoministeriön puolesta kiitän lämpimästi 4Frontin tiimiä monipuolisesti ja asiantuntevasti tehdystä työstä. Erityiskiitos kaikille selvitykseen osallistuneille lähes 1 200 yritykselle, asiantuntijoille ja sidosryhmille arvokkaasta panoksestanne. Kiitokset myös aktiiviselle ohjausryhmälle, johon kuuluivat Business Finlandista rahoitusjohtaja Harri Laajarinne, ELY-keskuksista Team Finland -koordinaattori Markku Koponen ja rahoitusasiantuntija Juho Wuorinen, Sitrasta projektin vetäjä Helena Mustikainen sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä neuvotteleva virkamies Sirpa Hautala, johtava asiantuntija Kai Husso ja johtava asiantuntija Harri Länsipuro.

Elokuussa 2025

Neuvotteleva virkamies Mika Pikkarainen

Innovaatiot ja yritysrahoitus -osasto

TIIVISTELMÄ

Selvityksen tarkoituksena on ollut selvittää pk-yritysten TKI-toiminnan ja siihen liittyvän osaamisen haasteita sekä julkisten yrityspalveluiden (erityisesti Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalveluiden) kehittämistarpeita pk-yritysten TKI-toiminnan kasvattamiseksi.

Selvityksen keskeisiä menetelmiä ovat olleet kirjallisuuskatsaus ja tilastoaineistojen analyysit, sähköinen kysely Business Finlandin ja ELY-keskusten asiakkaille (N=1 158), syventävät yrityshaastattelut (15 kpl), asiantuntijahaastattelut (18 kpl) sekä työpaja. Lisäksi selvityksessä on kartoitettu verrokkimaiden julkisiin yrityspalveluihin liittyviä esimerkkejä (12 kpl) ja analysoitu niiden soveltuvuutta Suomeen.

Yhteenveto johtopäätöksistä liittyen pk-yritysten TKI-toimintaan

Selvityksen perusteella suurin innovaatiopotentiali liittyy innovaatioiden skaalaukseen ja uusien teknologioiden käyttöönottoon. Suomalaiset pk-yritykset ovat kansainvälisesti vertaillen erittäin aktiivisia tutkimus- ja kehittämistoiminnassa (T&K) ja uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä. Pk-yritysten työn tuottavuus ja liikevaihdon kasvu ovat kuitenkin Suomessa monia vertailumaita matalampia. Lisäksi Suomi jää selvästi esimerkiksi Ruotsin tasosta (muissa kuin T&K-toimintaan liittyvissä) aineettomissa investoinneissa.

Yritysten kasvuhakuisuus on TKI-toiminnan kannalta avainasemassa, sillä kasvuhakuiset yritykset panostavat selvästi muita useammin, monipuolisemmin ja enemmän TKI-toimintaan. Keskeisenä kasvuhakuisuuden ja TKI-toiminnan ajurina näyttäytyy puolestaan omistajien tahtotila. Näin ollen, mikäli tavoitteena on lisätä TKI-toimintaa harjoittavien pk-yritysten määrää, on luotava edellytyksiä kasvuhakuiselle omistajuudelle.

Kasvuhakuinen omistajuus liittyy olennaisesti oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuuteen, mikä näyttäytyy yhtenä keskeisenä TKI-toiminnan pullonkaulana. Toisena merkittävänä pullonkaulana varsinkin pienille yrittäjävetoisille pk-yrityksille ovat niukat mahdollisuudet hyödyntää ulkopuolista osaamista.

Yhteenveto johtopäätöksistä liittyen julkisten yrityspalveluiden kehittämiseen

Selvityksen perusteella keskeiset TKI-rahoituspalvelut (Business Finlandin rahoituspalvelut ja ELY-keskusten kehittämisavustus) ovat pääosin hyvin soveltuvia pk-yritysten tarpeisiin. Kyseiset palvelut kohdistuvat lähes yksinomaan kasvuhakuisille yrityksille, mitä voidaan pitää hyvänä lähtökohtana vaikuttavuuden kannalta. Kasvuhakuiset yritykset ovat myös keskimäärin tyytyväisempiä palveluihin kuin vähemmän kasvuhakuiset yritykset.

Julkista rahoitusta on hyvin tarjolla yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaan, mutta selvästi vähemmän muihin aineettomiin investointeihin ja innovaatioiden skaalaukseen (esim. pilotointiin, referenssien hankintaan tai brändin rakentamiseen) tai olemassa olevien uusien teknologioiden hyödyntämiseen. Tarvetta näyttäisikin olevan laajemmin (kasvuhakuisille) pk-yrityksille suunnatulle rahoitukselle, jota olisi mahdollista hyödyntää monipuolisesti erilaisiin aineettomiin investointeihin, yrityksen kehittämiseen, ulkopuolisen osaamisen hyödyntämiseen sekä innovaatioiden skaalauksen tukemiseen eri alojen yrityksissä.

Lisäksi on tunnistettavissa joitakin rakenteellisia pullonkauloja, jotka liittyvät muun muassa lisääntyneeseen T&K-toiminnan painotukseen Business Finlandin rahoituksessa sekä merkittäviin eroihin ELY-keskusten kehittämisavustusten saatavuudessa eri alueilla. Eri palveluita tunnetaan myös varsin huonosti eikä palvelupolku toimi riittävällä tavalla, minkä vuoksi monet palvelut jäävät liian vähälle hyödyntämiselle. Tutkimusorganisaatioiden ja pk-yritysten yhteistyön edistäminen edellyttää puolestaan pk-yritysten (ja tutkimusorganisaatioiden palveluiden konseptoinnin) tarpeisiin sopivien matalan kynnyksen rahoituspalveluiden kehittämistä.

Yhteenveto suosituksista

- Suositus 1. Lisätään kannusteita kasvuhakuiselle omistajuudelle ja yrittäjyydelle.
- Suositus 2. Sisällytetään innovaatioiden skaalaus ja teknologioiden käyttöönotto vahvemmin osaksi TKI-politiikkaa ja -rahoitusta.
- Suositus 3. Vahvistetaan tutkimusorganisaatioiden TKI-yhteistyön kannusteita ja palvelutarjontaa.
- Suositus 4. Räätyäldään pk-yritysten tarpeisiin sopivimmat TKI-yhteistyön rahoitusmallit.
- Suositus 5. Korjataan pullonkaulat varhaisen vaiheen matalan kynnyksen kehittämisrahoituksen saatavuudessa ja palveluohjauksessa.
- Suositus 6. Arvioidaan T&K-verokannustimen soveltuvuus pk-yritysten tarpeisiin.
- Suositus 7. Selkeytetään TKI-toiminnan tulkinnat.

1 Johdanto

1.1 Selvityksen tausta, tavoitteet ja toteutus

Tausta ja tavoitteet

Suomen kansallisena tavoitteena on lisätä tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatio-toimintaa (TKI) harjoittavien yritysten määrää sekä kannustaa erityisesti pk-yrityksiä kasvattamaan TKI-investointeja ja tiivistämään yhteistyötä muiden yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja TKI-toimijoiden kanssa.

Vaikka pk-yritysten TKI-toiminnasta ja sen luonteesta on saatavilla tietoa melko kattavasti, tietoa pk-yritysten TKI-toiminnan osaamiseen liittyvistä tekijöistä ja pullonkauloista on saatavilla selvästi vähemmän. Tämä selvitys pyrkiikin osaltaan vastaamaan tähän tietotarpeeseen.

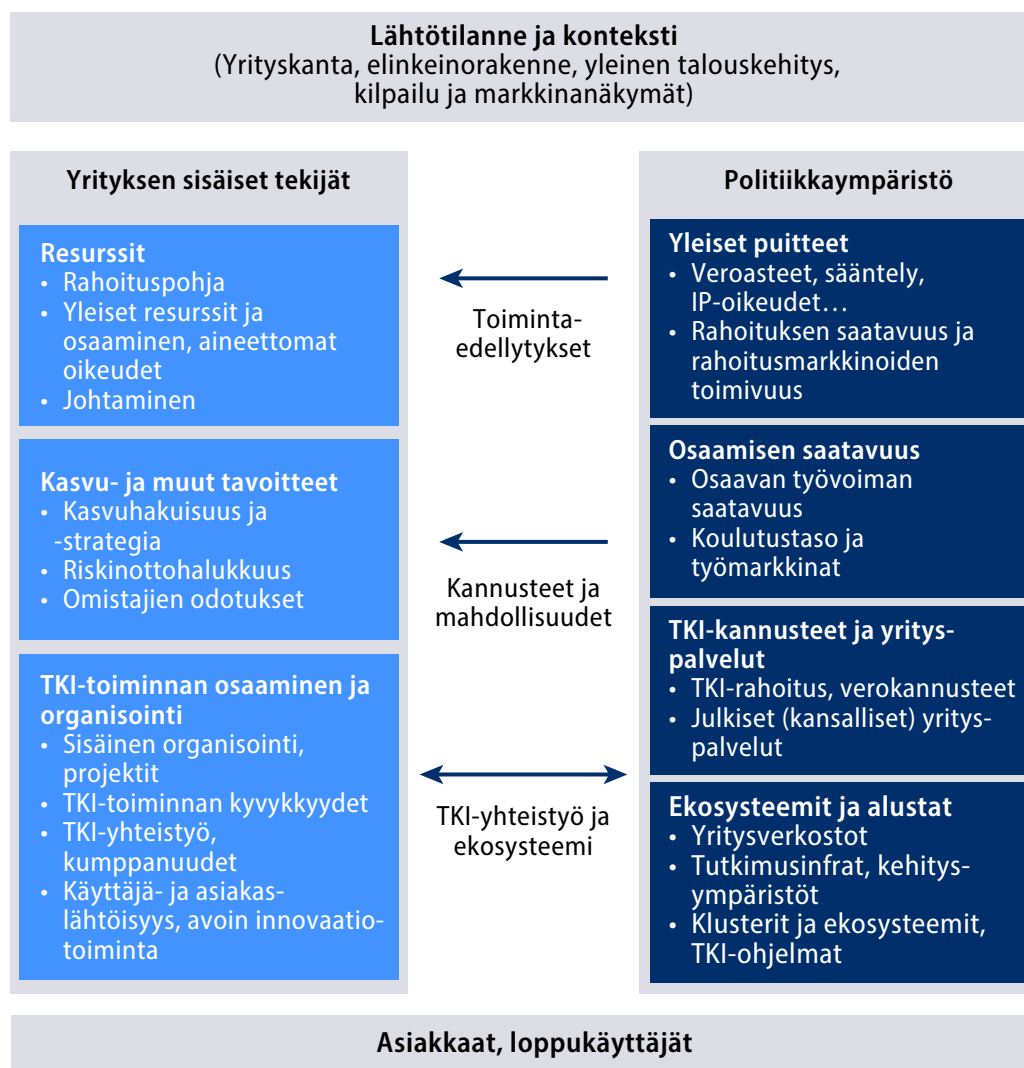
Tarkoituksena on ollut selvittää 1) pk-yritysten TKI-toiminnan ja siihen liittyvän osaamisen haasteita sekä 2) julkisten yrityspalveluiden kehittämistarpeita pk-yritysten TKI-toiminnan kasvattamiseksi. Ensimmäisen kokonaisuuden osalta tavoitteena on ollut selvittää erityyppisten pk-yritysten TKI-toiminnan kehittämistarpeita, huomioiden erityisesti tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) ja innovaatiotoiminnan erot pk-yritysten näkökulmasta. Toisen tavoitteen osalta selvityksessä on tarkasteltu julkisten rahoitusinstrumenttien ja olemassa olevan alueellisen ja kansallisen palvelutarjonnan (erityisesti ELY-keskusten ja Business Finlandin palveluiden) mahdollisuuksia vastata pk-yritysten TKI-toiminnan kehittämistarpeisiin. Lisäksi tavoitteena on ollut tunnistaa keinoja, joiden avulla voidaan parantaa julkisten palveluiden tarjontaa ja kysyntää, sekä lisätä TKI-toimintaa harjoittavien pk-yritysten määrää.

Lähestymistapa ja viitekehys

Yrityksen kasvuun ja innovaatioiden kehittämiseen vaikuttavat sekä sisäiset että ulkoiset tekijät. Sisäiset tekijät liittyvät yrityksen omiin resursseihin, strategioihin ja toimintatapoihin, kuten rahoituspohjaan, osaamistasoon, johtamiseen, kasvutavoitteisiin ja riskinottohalukkuuteen. Myös tutkimus- ja kehittämistoiminnan organisointi, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, sekä konkreettiset tutkimus- ja kehityshankkeet ovat keskeisiä yrityksen sisäisiä elementtejä. Ulkoiset tekijät muodostuvat yrityksen toimintaympäristöstä, kuten talouden yleisistä puitteista, julkisista palveluista, markkinoiden kasvunäkymistä, kilpailutilanteesta ja osaavan

työvoiman saatavuudesta. Lisäksi verkostot, kumppanuudet sekä alueelliset keskittymisedut voivat tarjota yrityksille merkittäviä mahdollisuuksia innovaatioiden kehittämisessä. Kuviossa 1 on kuvattu yrityksen sisäisiä ja ulkoisia TKI-toimintaan vaikuttavia tekijöitä, joiden merkitystä on tarkasteltu osana selvitystä.

Kuvio 1. Yritysten TKI-toimintaan vaikuttavia sisäisiä ja ulkoisia tekijöitä.¹

¹ Soveltaen: Ali-Yrkkö, J. & al (2021) Yritysten T&K-toiminta ja T&K-investointien kasvatamisen edellytykset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:50.

Menetelmät ja aineistot

Selvityksessä on hyödynnetty seuraavia menetelmiä ja aineistoja.

Kirjallisuuskatsaus ja tilastoaineistojen analyysi. Selvityksessä analysoitiin pk-yritysten TKI-toimintaa Suomessa suhteessa kansainväliseen kehitykseen olemassa olevan tutkimuskirjallisuuden sekä tilasto- ja kyselyaineistojen avulla. Lisäksi analysoitiin olemassa olevien tietojen pohjalta julkisten rahoitusinstrumenttien hyödyntämistä ja soveltumista pk-yritysten TKI-toimintaan. Keskeisiä analysoitavia aineistoja olivat:

- Eurostatin tilastot T&K-toiminnasta
- Tilastokeskuksen tilastot T&K-toiminnasta
- Tilastokeskuksen innovaatiotutkimuksen aineistot (CIS, soveltuvin osin myös Eurostatin CIS-aineistot)
- Business Finlandin rahoitustiedot
- ELY-keskusten kehittämisavustuksen rahoitustiedot
- Pk-yritysbarometrin aineistot
- Tesin ja Sitran kyselytutkimukset

Sähköinen kysely pk-yrityksille. Kyselyn avulla kartoitettiin pk-yritysten näkemyksiä julkisten yrityspalveluiden soveltuvuudesta ja tuen tarpeesta, palveluja koskevista kehittämiskohteista sekä TKI-toiminnasta, sen muodoista, yhteistyökumppaneista, kehittämistarpeista, tuloksista ja vaikutuksista. Kysely kohdistettiin suomalaisille alle 250 henkilön pk-yrityksille, jotka olivat hakeneet Business Finlandin TKI-rahoitusta ja/tai ELY-keskusten kehittämisavustusta vuosina 2023–2024. Kysely kattoi noin 8 230 potentiaalista vastaajaa, ja kyselyyn vastasi 26.3.–16.4.2025 välisenä aikana yhteensä 1 158 vastaajaa (vastausprosentti noin 14 %). Kyselyyn osallistuneiden yritysten keskeiset taustatiedot on esitetty liitteessä 1. Kyselytuloksia analysoitiin ristiintaulukoimalla tuloksia useilla eri taustamuuttujilla (esim. yrityksen koko, toimiala, maakunta, kasvuhakuisuus, hyödynnetyt julkiset yrityspalvelut, vienti, perustamisvuosi jne.). Lähes kaikissa kysymyksissä kiinnostavimmaksi taustamuuttujaksi osoittautui yritysten kasvuhakuisuus, minkä vuoksi tuloksia on raportoitu erityisesti tästä näkökulmasta.

Syventävät yrityshaastattelut. Kyselyn yhteydessä vastaajilla oli mahdollisuus jättää yhteystietonsa syventävää haastattelua varten. Yhteystietonsa jättäneiden joukosta poimittiin haastatteluotos, jossa huomioitiin yritysten hyödyntämät palvelut (BF, ELY), toimialat sekä kasvuhakuisuus. Haastatteluissa kartoitettiin tarkemmin yrityksen TKI-toiminnan sisältöä, vaadittavaa osaamista ja toiminnan tuloksia. Lisäksi haastatelluilta tiedusteltiin julkisten yrityspalveluiden toimivuutta heidän omien

kokemustensa pohjalta. Selvityksessä toteutettiin yhteensä 15 syventävää yritys-haastattelua. Tuloksia ja nostoja haastatteluista on esitetty raportissa soveltuvissa kohdin.

Asiantuntijahaastattelut. Selvityksessä toteutettiin 18 asiantuntijahaastattelua (osa ryhmähaastatteluna), joiden tarkoituksena oli syventää näkemyksiä pk-yritysten innovaatiotoiminnan kehityksestä ja pullonkaloista sekä julkisten yritys-palveluiden kehittämistarpeista. Haastattelut asiantuntijat edustivat työ- ja elinkeinoministeriötä (3 kpl), Business Finlandia (4 kpl), ELY-keskuksia (4 kpl), elinkeinoelämän järjestöjä (4 kpl), kehittämissyhtiöitä (2 kpl) ja ammattikorkeakouluja (1 kpl).

Kansainväliset esimerkit. Selvityksessä kartoitettiin verrokkimaiden julkisiin yritys-palveluihin liittyviä esimerkkejä ja politiikkatoimenpiteitä, ja analysoitiin niiden soveltuvuutta Suomeen. Tavoitteena oli tunnistaa esimerkkejä toimenpiteistä, joiden tavoitteena on pk-yritysten TKI-toiminnan kasvattaminen ja/tai TKI-toimintaa harjoittavien pk-yritysten määrän lisääminen. Tarkasteluun valittiin tilasto- ja kirjallisuusanalyysin perusteella neljä maata (Tanska, Ruotsi, Irlanti, Belgia), joista edelleen tunnistettiin yhteensä 12 toimenpidettä tarkempaan tarkasteluun. Vertailun keskeiset tulokset on kuvattu raportin luvussa 3.3. ja tarkemmat kuvaukset esimerkeistä raportin liitteessä 3.

Työpaja. Selvitystyön loppuvaiheessa (7.5.2025) toteutettiin virtuaalinen sidos-ryhmätilaisuus, jossa keskusteltiin selvityksen alustavista tuloksista ja johtopäätöksistä, sekä yritysalueiden kautta nostettiin esiin havainnollistavia esimerkkejä pk-yritysten TKI-toiminnasta ja palvelutarpeista. Lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus kommentoida selvityksen alustavia ehdotuksia ja suosituksia. Tilaisuuteen osallistui 25 henkilöä.

1.2 Keskeiset käsitteet

T&K-toiminta

Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla eli T&K-toiminnalla tarkoitetaan kansainvälisesti vakiintuneen määritelmän² mukaisesti ”systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi ja tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi”. Määritelmän mukaisesti T&K-toiminta on ominaisuuksiltaan:

- Uutta tietoa tavoittelevaa: T&K-toiminnan tavoitteena on tuottaa uutta tietoa ja uusia tuloksia.
- Luovaa: T&K-toiminnalle tunnusomaista on luovuus, ongelmanasettelu, uudenlaisten käsitteiden ja hypoteesien testaaminen.
- Onnistumisen suhteen epävarmaa: T&K-toiminnalle on tunnusomaista epävarmuus sekä toteutuvien tulosten että tarvittavien resurssien suhteen.
- Systemaattista: T&K-toimintaa suoritetaan suunnitelmallisesti ja sen toteutusta seurataan.
- Tuloksiltaan siirrettävissä olevaa ja/tai toisinnettavaa: T&K-toiminnan tuottama tieto ja tulokset ovat toisinnettavia ja siirrettävissä.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan sisällytetään perustutkimus, soveltava tutkimus sekä kehittämistyö. Perustutkimuksella tarkoitetaan sellaista toimintaa uuden tiedon saavuttamiseksi, joka ei ensisijaisesti tähtää käytännön sovellukseen, kun taas soveltavalla tutkimuksella tarkoitetaan käytännön sovellutukseen tähtäävää toimintaa. Kehittämistyöllä tarkoitetaan puolestaan ”systemaattista toimintaa tutkimuksen tuloksena ja/tai käytännön kokemuksen kautta saadun tiedon käyttämiseksi uusien aineiden, tuotteiden, tuotantoprosessien, menetelmien ja järjestelmien aikaansaamiseen tai olemassa olevien olennaiseen parantamiseen”³.

Innovaatiotoiminta

Tilastokeskuksen käyttämän, ns. Oslo Manualiin perustuvan määritelmän mukaisesti (yritysten) innovaatiotoiminta ”käsittää kaikki yrityksen kehittämis-, rahoitus- tai kaupallistamistoimet, jotka tähtäävät tai johtavat innovaatioihin”. Yrityksen innovaatio on puolestaan määritelmän mukaisesti ”uusi tai parannettu tuote tai liiketoimintaprosessi (tai niiden yhdistelmä), joka eroaa merkittävästi yrityksen

2 T&K-toiminta on määritelty kattavasti ns. Frascati Manualissa (OECD 2015), joka toimii pohjana myös T&K-tilastojen määritelmille. Suomessa mm. Tilastokeskus käyttää ko. määritelmää.

3 Tilastokeskus: Tutkimus- ja kehittämistoiminta.

aiemmista tuotteista tai prosesseista, ja jonka yritys on tuonut markkinoille tai ottanut käyttöönsä.”⁴ Käytännössä innovaatiotoiminta pitää sisällään T&K-toiminnan (ks. edellä) sekä lisäksi muut innovaatioiden kehittämiseen, kaupallistamiseen ja käyttöönottoon tähtäävät toimet, kuten:

- Insinööri-, muotoilu- ja muut luovat kehitystyöt
- Markkinointi ja brändiarvon kehittäminen
- Aineettomiin oikeuksiin (IP) liittyvät toimet
- Henkilöstön koulutukseen liittyvät toimet
- Ohjelmistokehitys ja tietokantojen kehittäminen
- Käyttöomaisuuden hankinta tai vuokraus
- Innovaatioiden johtamiseen liittyvät toimet

Varsinkin yritysten näkökulmasta ero T&K-toiminnan ja muun innovaatiotoiminnan välillä voi näyttäytyä teoreettiselta, mutta tilastojen kannalta ero on merkittävä, sillä innovaatiotoimintaa ei lueta osaksi T&K-toimintaa, eikä se näin ollen näy myöskään T&K-toiminnan tilastoissa. Merkittävä osa TKI-toiminnan rahoituksesta (esim. Business Finlandin T&K-rahoitus) on suunnattu vain T&K-toimintaan, eikä sitä voida käyttää muuhun innovaatiotoimintaan. Näistä syistä johtuen T&K-toiminta ja innovaatiotoiminta usein erotetaan virallisissa yhteyksissä toisistaan, vaikka käytännössä kyse on enemminkin limittäisistä käsitteistä.

Innovaatiotoimintaan liittyy läheisesti myös aineettomien investointien käsite. Aineettomilla investoinneilla tarkoitetaan tyypillisesti edellä mainittuihin innovaatiotoiminnan muotoihin liittyviä tekijöitä, kuten esimerkiksi investointeja ohjelmistoihin ja tietokantoihin, tutkimus- ja kehitystoimintaan, arkkitehti- ja insinöörisuunnitteluun, brändin rakentamiseen sekä koulutukseen.⁵

TKI-toiminta

TKI-toiminnalla tarkoitetaan yleisesti tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, kattaen näin ollen sekä T&K-toiminnan että muun innovaatiotoiminnan. Määritelmä on vähemmän vakiintunut ja epävirallisempi kuin T&K-toiminnan ja innovaatiotoiminnan määritelmät, ja käytännössä TKI-toiminta tarkoittaa innovaatiotoimintaa (sisältäen myös T&K-toiminnan), mutta sitä käytetään usein – myös tässä selvityksessä – yleiskäsitteenä, kun halutaan korostaa käsitteen sisältävän sekä tutkimus-, kehittämis- että innovaatiotoiminnan eri muodot.

4 Tilastokeskus: Innovaatiotoiminta; Tilastokeskus: Innovaatio.

5 Koski, H. ym. (2024a) Suomen tulevan kasvun avain: Aineettoman pääoman ymmärtäminen kokonaisuutena. ETLA Muistio nro 134.

Pk-yritykset

Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä eli pk-yrityksillä tarkoitetaan EU:n virallisen määritelmän mukaisesti yrityksiä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa, tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa.⁶ Käytännössä ja epävirallisemmissa yhteyksissä pk-yrityksillä tarkoitetaan kuitenkin usein vain yrityksiä, jotka työllistävät alle 250 henkilöä. Pk-yritykset voidaan jakaa tarkemmin keskisuuriin yrityksiin (50–249 henkilöä), pieniin yrityksiin (10–49 henkilöä) ja mikroyrityksiin (0–9 henkilöä).⁷

Startup-yritykset

Joissakin yhteyksissä, kuten muun muassa EU:n valtiontukisäädöksissä⁸, startup-yritykset määritellään enintään 5-vuotiaiksi (listaamattomiksi) yrityksiksi. Tässä selvityksessä startup-yrityksillä tarkoitetaan kuitenkin yleisemmin nuoria (startup-vaiheessa) olevia yrityksiä, jotka pyrkivät kasvamaan nopeasti, ja joiden liiketoiminta perustuu skaalautuviin tuotteisiin, palveluihin tai liiketoimintamalleihin.

-
- 6 Lisäksi pk-yritysten tulee määritelmän mukaisesti olla ”riippumattomia” eli niiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko pk-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.
- 7 Tarkemmat määritelmät: Euroopan komissio: SME definition. https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-fundamentals/sme-definition_en
- 8 Euroopan komission asetus 651/2014 (General Block Exemption Regulation, GBER).

2 Pk-yritysten TKI-toiminta ja pullonkaulat

2.1 Lähtökohdat ja toimintaympäristö

Suomen pk-yrityskannassa ja elinkeinorakenteessa ei ole suuria eroja verrokkimaihin verrattuna

Pk-yritysten määrä suhteessa asukaslukuun on Suomessa hieman EU-maiden keskitason yläpuolella (2023). Esimerkiksi Saksassa, Tanskassa ja Itävallassa pk-yrityksiä on suhteessa väkilukuun selvästi vähemmän. Pk-yritysten osuus yrityssektorin työllisyydestä on Suomessa EU-maiden neljänneksi pienin (62 %), mutta samalla tasolla keskeisten verrokkimaiden kanssa. Vastaavasti pk-yritysten arvonlisä on Suomessa EU-maiden kuudenneksi korkein (Irlanti, Luxemburg, Belgia, Alankomaat ja Tanska Suomea edellä).⁹ Tyypillisesti pk-yritysten osuus kansantaloudessa onkin kehittyneemmissä talouksissa pienempi kuin vähemmän kehittyneissä talouksissa, eikä Suomi tältä osin olennaisesti eroa muista vastaavista EU-maista.

Mikroyritysten osuus kaikista yrityksistä on Suomessa (94,2 %) hieman yli EU:n keskiarvon (93,6 %). Ruotsissa mikroyritysten osuus 94,1 prosenttia. Belgiassa ja Alankomaissa mikroyritysten osuus on vielä suurempi (96,1 %), mutta Tanskassa (88,1 %) ja Saksassa (84 %) selvästi pienempi. Mikroyritysten osuus pk-yrityksistä Suomessa (35 %, pieniä yrityksiä 34 % ja keskisuuria 31 %) on selvästi EU-maiden keskiarvoa (46 %) pienempi. Jakauma ei kuitenkaan eroa merkittävästi useimmista keskeisistä verrokkimaista.¹⁰ Mikroyritysten osuus työllisyydestä, liikevaihdosta ja viennistä on selvästi OECD-maiden keskiarvoa pienempi, mutta samansuuntainen verrokkimaiden kanssa. Esimerkiksi Ruotsissa mikroyritysten osuus työllisyydestä on Suomea pienempi.¹¹

9 JRC (2024) Annual Report on European SMEs 2023/2024. Grow and JRC, SME Performance Review 2023/2024. European Commission.

10 JRC (2024).

11 OECD (2023) SME and Entrepreneurship Outlook 2023. OECD.

Suurin osa pk-yrityksistä keskittyy Suomessa (verrokkimaiden tavoin) vähemmän tietointensiivisille palvelualoille (*less knowledge-intensive services*). Suomessa korkean teknologian ja tietointensiivisten alojen yritykset kuitenkin työllistävät suhteessa enemmän kuin verrokkimaissa.¹²

Suomi on jäänyt jälkeen tuottavuuskehityksessä ja aineettomissa investoinneissa

Työn tuottavuus pk-yrityksissä ja etenkin mikroyrityksissä (0–9 hlöä) on Suomessa selvästi verrokkimaita heikompi.¹³ Viimeisen vuosikymmenen tuottavuuskehitys onkin ollut Suomessa verrokkimaita heikompa. Etlan tutkimuksen mukaan kehityksen taustalla on korkean tuottavuuden työpaikkojen väheneminen useilla teollisuuden aloilla vuoden 2008 jälkeen. Viime vuosina teollisuusalojen tuottavuus on säilynyt suhteellisen vahvana, mutta erityisesti yksityisten palveluiden tuottavuus on ollut heikkoa, ja Suomi on jäämässä entisestään jälkeen verrokkimaista. Innovaatioilla on keskeinen merkitys tuottavuudelle, ja Etlan tutkimuksen perusteella Suomessa tarvitaan kipeästi radikaaleja innovaatioita tukemaan yritysten kehittymistä korkean tuottavuuden yrityksiksi.¹⁴

Myös kyky hyödyntää muiden tuottamia innovaatioita (esim. digitaalisia teknologioita) on tuottavuuden ja kasvun kannalta tärkeää. Tässä suhteessa huolestuttavaa onkin, että Suomessa investoidaan vähemmän ohjelmistoihin ja dataan kuin keskeisissä verrokkimaissa. Toisaalta hyvä puoli on se, että tässä piilee merkittävästi potentiaalia Suomelle tuottavuuden parantamiseksi.¹⁵

Tuottavuuden kannalta keskeisessä roolissa ovat aineettomat investoinnit. Suomi on muiden kehittyvien talouksien tavoin jo vuosikymmeniä tehnyt enemmän aineettomia kuin aineellisia investointeja. Kuitenkin esimerkiksi Ruotsi investoi radikaalisti Suomea enemmän aineettomaan pääomaan ja hyödyntää näitä investointeja selvästi Suomea tehokkaammin. Suomen aineeton pääomakanta onkin vain kaksi kolmasosaa Ruotsin vastaavasta. Ohjelmistoihin, tietokantoihin ja datoihin liittyvä pääomakanta on Ruotsissa nelinkertainen Suomeen verrattuna.¹⁶

12 JRC (2024).

13 OECD (2023).

14 Koski, H. ym. (2023) Yritysten tuottavuuserot ja tuottavuuden eturintama. ETLA Muistio 118.

15 Koski (2023).

16 Koski, H. ym. (2024b) Miltä Suomen aineeton pääomakanta näyttää Ruotsiin ja Saksaan verrattuna? ETLA Muistio nro 133.

Rouvinen ym. (2025) ovatkin todenneet, että ”innovaatiopolitiikassa tulisi kiinnittää T&K:n ohella huomiota muihinkin aineettomien investointien tyyppeihin sekä innovaatioiden käyttöönottoon ja leviämiseen”.¹⁷

Kasvuyritysten määrä on laskussa

OECD:n ja Eurostatin soveltaman määritelmän mukaisesti kasvuyritykseksi on määriteltä yritys, joka kolmevuotisen kasvujakson alussa työllisti vähintään 10 henkeä, ja jonka henkilöstömäärä kasvoi keskimäärin vähintään 10 prosenttia vuodessa. Vuonna 2023 Suomessa oli 2 807 ko. määritelmän täyttävää yritystä, mikä vastaa noin 13 prosenttia kaikista yrityksistä.

Ruotsissa kasvuyrityksiä vuonna 2023 oli 6 515 kpl (15 %), Tanskassa 4 904 kpl (16 %), Alankomaissa 11 217 kpl (17 %) ja Irlannissa 5 538 kpl (18 %). Tässä suhteessa Suomi toisin sanoen jää jonkin verran jälkeen verrokkimaista, vaikka sijoittuukin selvästi EU:n keskiarvon (9 %) yläpuolelle. Kasvuyritysten määrä on Suomessa pysynyt viime vuosina melko samalla tasolla, mutta vuoteen 2019 verrattuna (3 642 kpl) kasvuyritysten määrä on laskenut.

Samoin pk-yritysten työllisyyden kasvu oli Suomessa vuonna 2023 EU-maiden toiseksi heikointa (Romanian jälkeen). Myös kasvunäkymät vuodelle 2024 olivat EU-maiden toiseksi heikoimmat.¹⁸ Pk-yritysbarometrin aineistojen perusteella pk-yritysten kasvunäkymät ovat heikentyneet viime vuosina, ja pk-yritykset yleisesti ottaen arvioivat vähentävänsä investointejaan. Suurimpina tekijöinä taustalla näytetyvät pitkään jatkunut epävarmuus ja heikko suhdanne.¹⁹

Eryteisesti verokannusteita on Suomessa hyödynnetty vähemmän

Tutkimusten perusteella suorat T&K-tuet ja -verokannusteet ovat tehokkaita keinoja edistää innovaatioita, mutta niiden vaikutukset riippuvat olennaisesti tukien kohdentumisesta. Tutkimukset viittaavat siihen, että Suomessa T&K-tukia on kohdennettu tehottomille yrityksille, mikä on hidastanut rakennemuutosta. Kansainvälisesti on puolestaan näyttöä siitä, että T&K-verokannustimet toimivat paremmin pk-yritysten kuin suuryritysten kohdalla. Tukien tehokkaamman kohdentamisen myötä voitaisiinkin lisätä innovaatioita ja tiedon leviämisestä syntyviä ulkoisvaikutuksia.²⁰

17 Rouvinen, P. ym. (2025) Suomen tulevan kasvun ydin on aineeton: Poliittikkatoimissa on ymmärrettävä aineeton pääoma tuotekehitystä laajemmin. Etlä Raportti No 164.

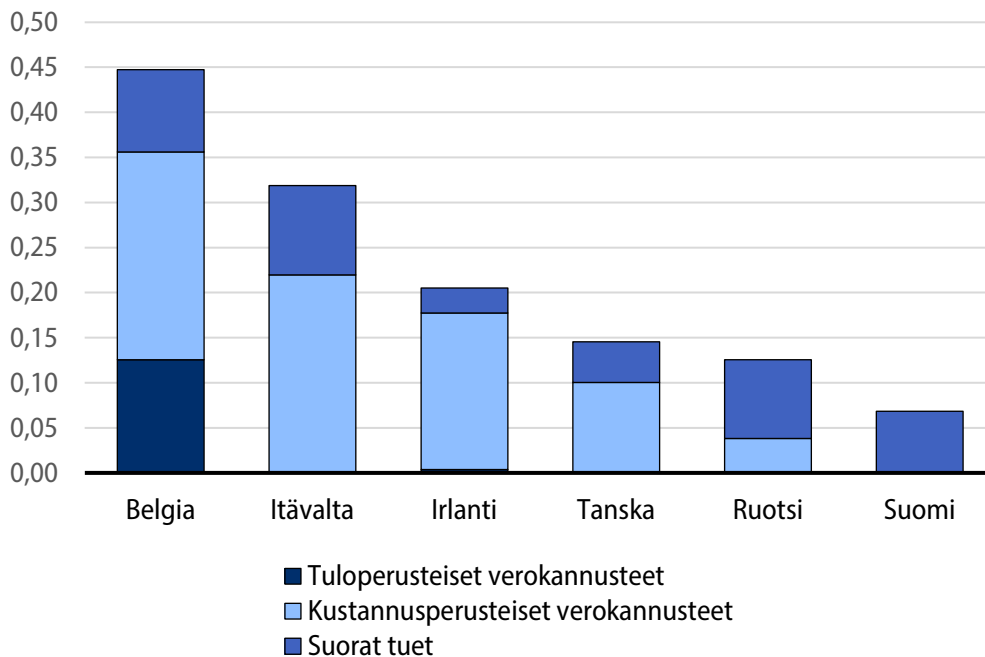
18 JRC (2024).

19 Pk-yritysbarometri 1/2024. Suomen Yrittäjät, Finnvera & TEM.

20 Koski (2023).

Seuraavassa kuviossa on vertailtu Belgian, Itävallan, Irlannin, Tanskan, Ruotsin ja Suomen julkisia suoria ja epäsuoria tukia yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan (prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2021). Luvuissa on epäsuorien tukien osalta eritelty perinteiset (investointien) kustannusperusteiset verokannusteet ja tuloperusteiset verokannusteet. Jälkimmäisillä tarkoitetaan muun muassa aineettoman omaisuuden myyntiin kohdistuvia verotukia (esim. Patent Box, Innovation Box).

Kuvio 2. Suorat ja epäsuorat tuet yritysten T&K-toimintaan Suomessa ja verrokkimaissa vuonna 2021, prosenttia BKT:sta.

Lähde: OECD R&D Tax incentive database 2025.

Yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannusteiden käyttö on Suomessa ollut selvästi alhaisempaa kuin OECD:n jäsenvaltioissa ja EU27-maissa keskimäärin. Vuonna 2023 Suomessa otettiin käyttöön yritysten investointiperusteiset T&K-verokannusteet. OECD:n tuoreimpien tilastojen mukaan niiden osuus bruttokansantuotteesta oli vuonna 2023 yhteensä 0,0125 %, mikä ei muuta asetelmaa Suomen osalta.

Pk-yritysten kasvuhakuisuus on laskenut

Kasvuhakuisuudella on paitsi selvä yhteys yritysten kasvuun, myös – kuten luvussa 2.2 käy ilmi – yritysten TKI-toimintaan. Pk-yritysbarometrin (1/2025) perusteella voimakkaasti kasvuhakuisten pk-yritysten osuus oli kuusi prosenttia ja kasvua mahdollisuuksien mukaan tavoittelevien yritysten osuus 32 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä. Kasvuhakuisuus on viime vuosina ollut tasaisessa laskussa. Esimerkiksi vuoden 2017 keväällä voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä oli vielä 11 prosenttia ja kasvua mahdollisuuksien mukaan tavoittelevia yrityksiä 39 prosenttia.²¹

Yksi keskeinen selittävä tekijä kasvuhakuisuuden laskulle on mitä todennäköisemmin yleinen heikentynyt talous- ja markkinanäkymä, minkä vuoksi yritykset pyrkivät välttämään riskejä ja tyytyvät säilyttämään asemansa tai tavoittelemaan kasvua mahdollisuuksien mukaan. Taustalla voi kuitenkin olla myös muita, muun muassa työmarkkinoiden rakenteisiin liittyviä tekijöitä.

Kasvuhakuisuus vaihtelee merkittävästi yritysten kokoluokissa, ja kasvuhakuisuus on selvästi yleisempää suuremmissa pk-yrityksissä. Esimerkiksi kevään 2025 pk-yritysbarometrin perusteella alle viiden henkilön yrityksistä voimakkaasti kasvuhakuisia oli vain kolme prosenttia ja mahdollisuuksien mukaan kasvua tavoittelevia 27 prosenttia. Yli 50 henkilön yrityksissä voimakkaasti kasvuhakuisia oli 23 prosenttia ja kasvuhakuisia 50 prosenttia.²²

Taulukko 1. Yritysten kasvuhakuisuus (%) eri kokoluokissa.

Yrityksen koko	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta
Alle 5 henkilöä	3	27	31	34
5–9 henkilöä	5	37	40	16
10–19 henkilöä	11	41	38	8
20–49 henkilöä	13	44	36	7
Yli 50 henkilöä	23	50	21	6
Kaikki	6	32	33	25

Lähde: Pk-yritysbarometri 1/2025.

21 Pk-yritysbarometri 1/2025. Suomen Yrittäjät, Finnvera & TEM.

22 Pk-yritysbarometri 1/2025.

Kasvuhakuisuus vaihtelee toimialoittain, joskin erot toimialojen välillä ovat pienempiä kuin eri kokoisten yritysten välillä. Esimerkiksi teollisuusaloilla voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus kevään 2025 pk-yritysbarometrissa oli kahdeksan prosenttia, palveluissa seitsemän prosenttia, kaupan alalla viisi prosenttia ja rakennusalaalla kaksi prosenttia.²³

Kasvuhakuisuus vaihtelee niin ikään jonkin verran alueittain ja erityisesti alueiden sisällä: suurissa kaupungeissa ja kasvukeskuksissa kasvuhakuisia yrityksiä on selvästi enemmän kuin ko. maakunnissa keskimäärin. Esimerkiksi Helsingissä ja Espoossa voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä oli kevään 2025 pk-yritysbarometrin perusteella 11 prosenttia, kun vastaava luku koko Uudenmaan alueella oli vain kuusi prosenttia.²⁴

Yritysten kasvuhakuisuutta tarkastellaan myös muun muassa Tesin Kasvuyrityspulssi-kyselyssä²⁵. Kevään 2025 kyselytulosten perusteella kasvuhakuisia (sis. voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvua tavoittelevat) yrityksiä oli 64 prosenttia vastanneista yrityksistä. Vastaavasti Sitran syksyllä 2024 toteuttaman kyselytutkimuksen perusteella kasvuhakuisia yrityksiä oli 77 prosenttia vastanneista. Tesin ja Sitran kyselyissä kasvuhakuisten yritysten osuus on toisin sanoen selvästi suurempi kuin pk-yritysbarometrissa. Tämä selittyy suurelta osin sillä, että Tesin ja Sitran kyselyissä vastaajien joukossa on vähemmän kaikkein pienempiä yrityksiä (alle viiden henkilön yritykset on rajattu kokonaan pois), ja kyselyt painottuvat keskimäärin kasvuhakuisemmille toimialoille.

Yleinen suhdanne- ja taloustilanne on toimintaympäristön merkittävin haaste

Pk-yritysten kasvun ja kehittämisen ulkopuolisia esteitä tarkastellaan säännöllisesti pk-yritysbarometrissa. Syksyn 2024 pk-yritysbarometrin perusteella selvästi suurin kasvun ja kehittämisen este liittyy yleiseen suhdanne- ja taloustilanteeseen. Kaikista vastaajista 38 prosenttia koki sen suurimpana kasvun esteenä. Vertailun vuoksi syksyllä 2019 yleisen suhdanne- ja taloustilanteen koki pahimpana kehittämisen esteenä vain 15 prosenttia kaikista vastaajista. Vastaavasti sääntelyn ja kilpailutilanteen koki syksyllä 2019 pahimpana esteenä keskimäärin hieman useampi yritys kuin syksyllä 2024.

23 Pk-yritysbarometri 1/2025.

24 Pk-yritysbarometri 1/2025.

25 Tesi (2025) Kasvuyrityspulssi.

Huomionarvoista on, että yritysten kokemissa kasvun esteissä ei ole havaittavissa juurikaan eroja yritysten kasvuhakuisuuden perusteella. Poikkeuksen tästä muodostaa rahoitus, jonka koki suurimpana kasvun esteenä 23 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä, mutta alle kymmenen prosenttia yrityksistä, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan. Vertailtaessa kasvun esteitä T&K-toimintaa harjoittavien ja muiden yritysten välillä, havaitaan kuitenkin, että T&K-toimintaa harjoittavilla mutta myös muilla yrityksillä kasvun esteet näyttäytyvät samankaltaisina. T&K-toimintaa harjoittaville yrityksille suurimpana kasvun esteenä näyttäytyy tällä hetkellä yleinen suhdanne- ja taloustilanne.

Pk-yritysten kasvun esteitä ja pullonkauloja tarkastellaan myös osana Euroopan keskuspankin säännöllisesti toteuttamaa SAFE-kyselyä (Survey on the Access to Finance of Enterprises). Vuoden 2024 kyselyn perusteella suomalaiset pk-yritykset kokevat toimintaympäristön muita EU-maita myönteisempänä, eikä kokonaiskuva eroa merkittävästi keskeisten verrokkimaiden (esim. Ruotsi, Tanska, Alankomaat, Belgia) tilanteesta. Huomionarvoista kuitenkin on, että Suomessa pk-yritykset kokevat kilpailun ja sääntelyn keskimääräistä useammin merkittävänä haasteena verrokkimaiden yrityksiin verrattuna. Vastaavasti osaavan työvoiman saatavuus näyttäytyy uusimman SAFE-kyselyn perusteella verrokkimaissa (vieläkin) suurempana haasteena kuin Suomessa.²⁶

26 Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE). Analytical report 2024. European Commission, 2025.

2.2 Pk-yritysten TKI-toiminta

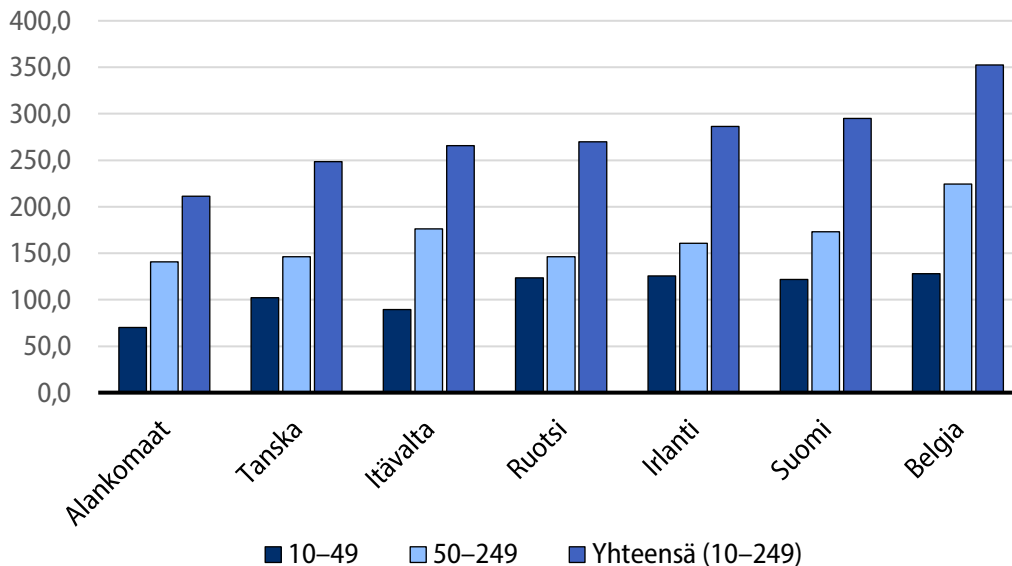
2.2.1 T&K-toiminta pk-yrityksissä

Seuraavassa on tarkasteltu tarkemmin pk-yritysten T&K-toimintaa perustuen saatavilla oleviin kansainvälisiin ja kansallisiin tilastoaineistoihin. On syytä huomioida, että ko. tilastot kattavat vain T&K-toiminnaksi määriteltävän toiminnan (ei muuta innovaatiotoimintaa) ja niiden toteutustapa vaihtelee jonkin verran maittain.

Suomen pk-yritykset pärjäävät erinomaisesti kansainvälisissä T&K-tilastoissa

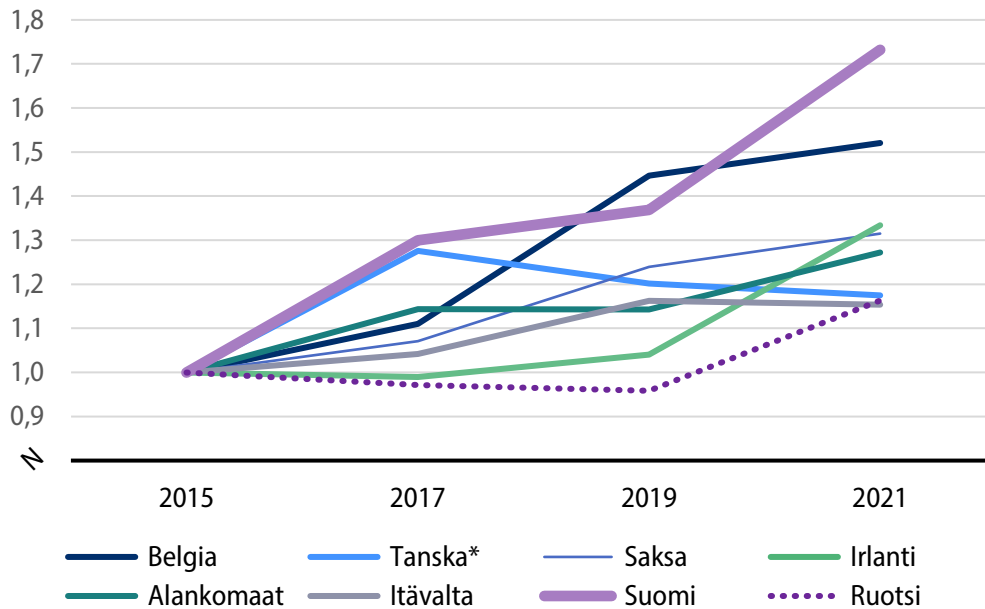
Pk-yritysten T&K-investoinnit suhteessa asukaslukuun ovat Suomessa moniin keskeisiin verrokkimaihin verrattuna hyvällä tasolla. Tarkastelluista keskeisistä verrokkimaista ainoastaan Belgiassa T&K-investoinnit asukasta kohti olivat suuremmat kuin Suomessa (2021). Pk-yritysten T&K-investointien kasvu on ollut Suomessa verrokkimaiden nopeinta. On kuitenkin huomioitava, että kansainväliset tilastoaineistot kattavat ainoastaan yli kymmenen henkilöä työllistävät yritykset, ja viimeisin saatavilla oleva vertailukelpoinen tilastotieto on vuodelta 2021.

Kuvio 3. Pk-yritysten T&K-investoinnit (€) asukasta kohti Suomessa ja verrokkimaissa 2021.

Lähde: Eurostat, Business enterprise expenditure on R&D (BERD). Tanskan viimeisin tieto vuodelta 2020.

Kuvio 4. Pk-yritysten T&K-investoinnit (€) asukasta kohti Suomessa ja verrokkimaissa 2015–2021, indeksi (2015=1).

Lähde: Eurostat, Business enterprise expenditure on R&D (BERD). Tanskan viimeisin tieto vuodelta 2020.

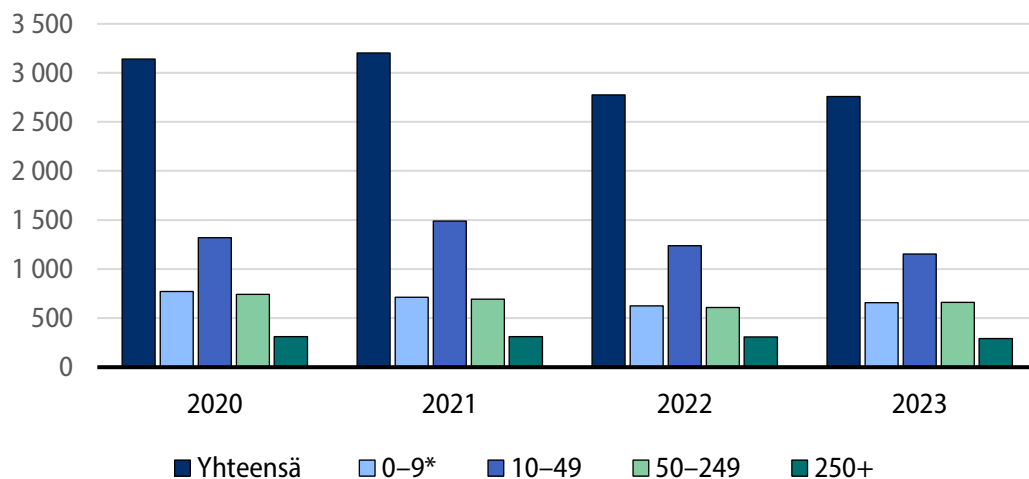
Yritysten määrään suhteutettuna Suomessa on Euroopan eniten T&K-toimintaa harjoittavia pk-yrityksiä (tilasto vuodelta 2021). Ero muihin EU-maihin on jopa erittäin selvä: vertailtaessa T&K-toimintaa harjoittavien yritysten osuutta suhteessa kaikkiin (vähintään kaksi henkilöä työllistäviin) pk-yrityksiin ja EU:n keskiarvoon (1,0), Suomen suhdeluku on 2,3 kun toiseksi sijoittuvalla Belgiassa suhdeluku on 1,7 ja Alankomailla 1,6. Vertailun vuoksi Ruotsin suhdeluku on vain 0,6. Toisin sanoen Suomen pk-yrityskenttä on tilastojen valossa selvästi Euroopan T&K-intensiivisintä. Suomi sijoittuu vertailussa ensimmäiseksi tarkasteltaessa intensiivisesti T&K-toimintaa tekeviä yrityksiä (T&K-investointien osuus vähintään 10 % ainakin yhtenä kolmesta edeltävästä vuodesta) tai nuoria (enintään 5-vuotiaita) pk-yrityksiä.²⁷

27 JRC Innovative Firms Dashboard.

T&K-toimintaa harjoittavien pk-yritysten määrä on laskussa, mutta T&K-investointien volyymi on kasvanut

T&K-toimintaa harjoittavien pk-yritysten määrä on laskenut Suomessa viime vuosina. Vuonna 2020 T&K-toimintaa harjoittavia pk-yrityksiä oli yhteensä 2 832 kpl, mutta vuonna 2023 enää 2 466 kpl. Suhteellisesti suurin lasku on tapahtunut mikroyrityksissä (n. -15 %), mutta niiden kohdalla on syytä huomioida, että Tilastokeskuksen tilastot perustuvat otantaan, eivätkä ne ole mikroyritysten kohdalla täysin luotettavia. Viime vuosien trendi on kuitenkin ollut laskeva kaikenkokoisissa pk-yrityksissä.

Kuvio 5. T&K-toimintaa harjoittavien yritysten määrä eri kokoluokissa.

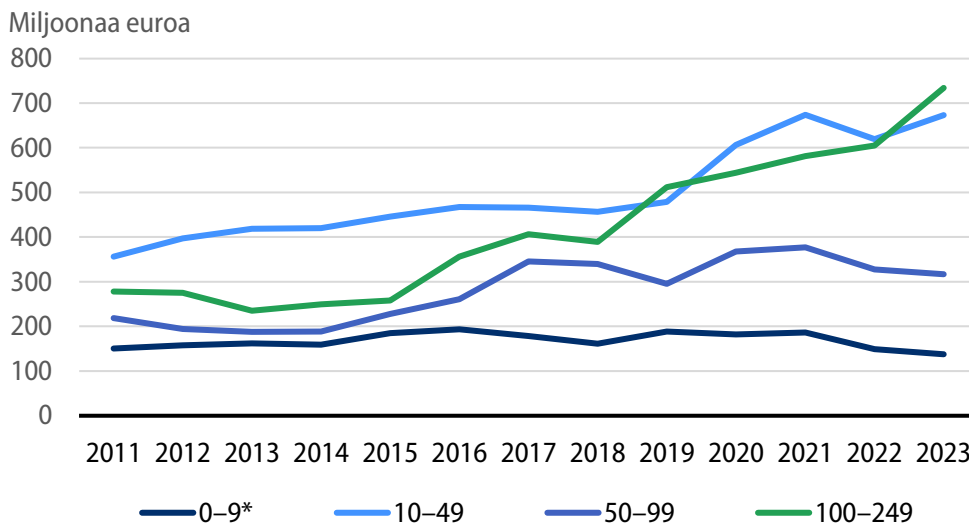
Lähde: Tilastokeskus. * Mikroyritysten (0-9 henkilöä) osalta arviot yritysmääristä ovat vain suuntaa antavia.

Samanaikaisesti on kuitenkin huomioitava, että pk-yritysten T&K-investointien määrä (euromääräisesti) on ollut viime vuosina kasvussa. Vuosina 2020–2023 pk-yritysten T&K-investoinnit ovat kasvaneet noin kymmenen prosenttia (1 861 miljoonaan euroon), ja erityisesti keskisuuret yritykset ovat kasvattaneet T&K-investointejaan (+35 %). Toisien sanoen pk-yritysten T&K-toiminnan kokonaisvolyymi on kasvanut, vaikka T&K-toimintaa harjoittavien yritysten määrä on vähentynyt. Pk-yritysten T&K-toiminta on näin ollen keskittynyt yhä enemmän pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.²⁸ Kaikkein suurimmat, vähintään 500 henkeä työllis-

²⁸ Ks. myös: Maliranta M. ja Fornaro, P. (2024) Yritysten T&K-toiminnan rakenne ja uudistuminen: Tuottavuuden nousun enteitä? Labore analyysi 2024/2.

tävät yritykset, ovat tällä hetkellä ainoa yrityskokoryhmä, jossa Suomi on Ruotsia ja Tanskaa jäljessä reaalisissa T&K-panostuksissa²⁹. Suomen T&K-menojen kehitystä selittävätkin suurimmaksi osaksi nimenomaan suurten yritysten T&K-investoinnit.

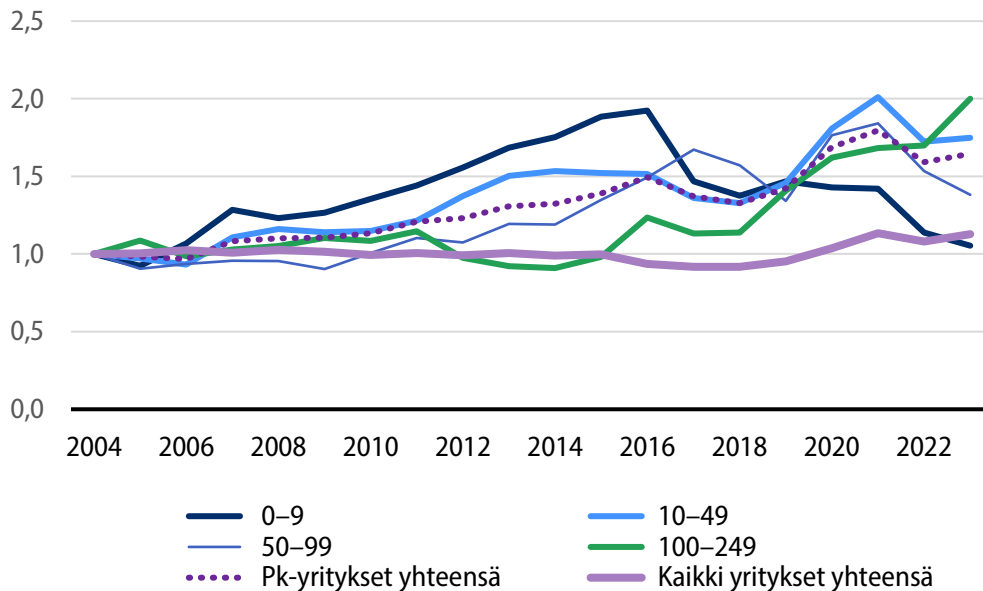
Kuvio 6. Pk-yritysten T&K-investoinnit eri kokoluokissa.

Lähde: Tilastokeskus. *Mikroyritysten (0–9 henkilöä) osalta arviot suuntaa antavia.

T&K-menojen ohella pk-yritysten T&K-henkilöstön määrä on kasvanut viime vuosina, mikä on odotettua, kun huomioidaan, että tyypillisesti merkittävä osa T&K-investoinneista kohdistuu nimenomaan henkilöstön palkkoihin. Kasvu on näkynyt erityisesti 100–249 henkilöä työllistävissä yrityksissä. Mikroyrityksissä T&K-henkilöstön määrä on vastaavasti ollut selvässä laskussa viime vuosina. Vuonna 2023 mikroyritysten T&K-henkilöstö oli samalla tasolla kuin vuonna 2004. Mikroyritysten osalta tilastoihin liittyy kuitenkin enemmän epävarmuuksia.

29 Fornaro, P.; Kiema, I.; Kuosmanen, N.; Maczulskij, T.; Maliranta, M.; Saarelma, K. (2023) Tuottavuutta edistävät politiikkatoimet ja yrityssektorin dynamiikka. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:58.

Kuvio 7. Pk-yritysten T&K-henkilöstön määrän kehitys eri kokoluokissa 2004–2023.

Lähde: Tilastokeskus.

T&K-investoinnit keskittyvät teollisuusaloille ja Uudellemaalle

Tarkasteltaessa T&K-toimintaa euromääräisesti, on teollisuusalojen osuus selvästi suurempi (60 prosenttia kaikista T&K-menoista). Elektroniikka- ja sähköteollisuuden (toimialat 26–27) osuus on yksinään 31 prosenttia. Ohjelmistoalan osuus T&K-menoista on 11 prosenttia. Muiden alojen osuudet jäävät alle kymmenen prosentin. Kymmenen vuotta aiempaan tilanteeseen (2013) verrattuna teollisuuden (erityisesti sähkö- ja elektroniikkateollisuuden) osuus on kuitenkin merkittävästi pienentynyt. Vuoteen 2013 asti teollisuusalojen osuus T&K-menoista oli 71 prosenttia, ja sähkö- ja elektroniikkateollisuuden 45 prosenttia. Luvuissa on mukana myös suuryritysten T&K-toiminta.

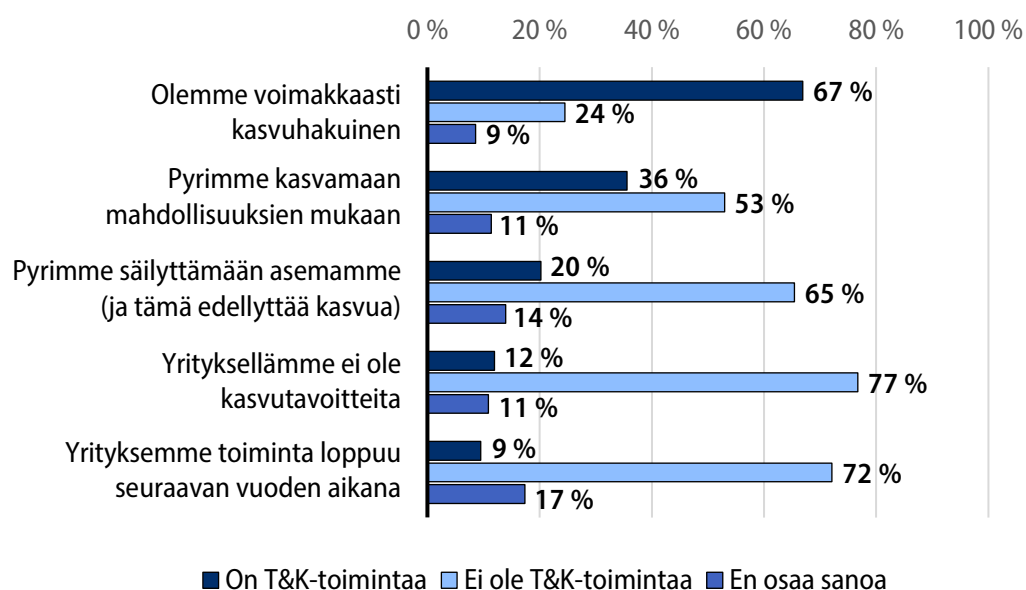
Eniten T&K-toimintaa harjoittavia pk-yrityksiä on teollisuus- ja ohjelmistoaloilla. Kaikista T&K-toimintaa harjoittavista pk-yrityksistä teollisuusyritysten osuus vuonna 2023 oli 33 prosenttia ja ohjelmistoyritysten osuus 23 prosenttia. Mikroyrityksistä eniten T&K-toimintaa harjoittavia yrityksiä on ohjelmistoalalla.

T&K-toiminta on selvästi keskittynyt Uudenmaan alueelle. Uudenmaan osuus T&K-menoista vuonna 2023 oli yli puolet (52 %). Pirkanmaan osuus T&K-menoista vuonna 2023 oli 14 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaan 12 prosenttia. Muiden alueiden yhteenlaskettu osuus T&K-menoista oli 23 prosenttia. Luvuissa on mukana myös suuryritysten T&K-toiminta.

T&K-toiminta on selvästi yleisempää kasvuhakuisissa yrityksissä

Yritysten kasvuhakuisuudella on selvä yhteys T&K-toimintaan. Syksyn 2024 pk-yritysbarometrin mukaan 67 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä ilmoitti, että yrityksellä on T&K-toimintaa. Mahdollisuuksien mukaan kasvua tavoittelevista yrityksistä T&K-toimintaa oli 36 prosentilla yrityksistä. Yrityksillä, jotka pyrkivät säilyttämään asemansa, T&K-toimintaa oli vain 20 prosentilla vastaajista. Kansainvälistymishakuisuuden perusteella vastaavaa tietoa ei ole saatavilla, mutta oletettavaa on, että T&K-toiminta on selvästi yleisempää yrityksissä, jotka tavoittelevat kansainvälistä kasvua (kasvuhakuiset yritykset tyypillisesti ovat myös kansainvälistymishakuisia yrityksiä). Myös tässä selvityksessä toteutetun kyselyn tulokset olivat hyvin samansuuntaisia pk-yritysbarometrin kanssa: voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä 72 prosenttia, kasvua mahdollisuuksien mukaan tavoittelevista yrityksistä 51 prosenttia, ja muista yrityksistä 25 prosenttia ilmoitti harjoittaneensa T&K-toimintaa vuosina 2023–2024.

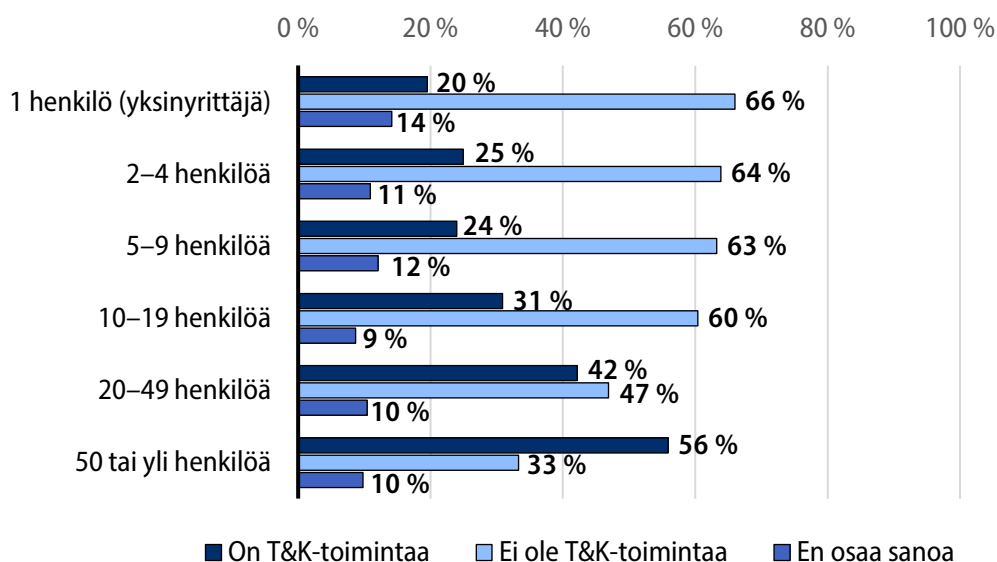
Kuvio 8. T&K-toiminta yrityksen kasvuhakuisuuden mukaan.

Lähde: Pk-yritysbarometri 2/2024.

Kuten edellä todettiin, myös kasvuhakuisuus kasvaa selvästi yrityskoon kasvaessa. Pk-yritysbarometrin tulosten perusteella T&K-toiminta onkin selvästi yleisempää suuremmissa (ja kasvuhakuisemmissa) pk-yrityksissä. Yhden henkilön yrityksistä T&K-toimintaa harjoitti pk-yritysbarometrin tulosten perusteella vain 20 prosenttia yrityksistä. 10–19 henkilöä työllistävässä yrityksissä vastaava osuus oli 31 prosenttia ja yli 50 henkilöä työllistävässä yrityksissä T&K-toimintaa harjoittavien osuus oli 56 prosenttia. Myös tältä osin selvityksen osana toteutetun kyselyn tulokset olivat hyvin samansuuntaisia pk-yritysbarometrin tulosten kanssa.

Kuvio 9. Tutkimus- ja kehittämistoiminta yritysten koon (henkilömäärä) mukaan.

Lähde: Pk-yritysbarometri 2/2024.

T&K-toiminta on syksyn 2024 pk-yritysbarometrin tulosten perusteella selvästi yleisempää ohjelmistoalalla (36 %). Teollisuusaloilla T&K-toimintaa on 23 prosentilla yrityksistä. Vähäisintä T&K-toimintaa on kuljetus- ja varastointialalla (5 %), rakennus- alalla (7 %) sekä majoitus- ja ravitsemisalalla (8 %).

Tesin kasvuyrityspulssin (2025) perusteella T&K-toiminta on yleisintä informaatio- ja viestintäalalla, jossa tutkimus- ja kehitystoimintaa harjoittavien yritysten osuus on 67 prosenttia, ja näiden yritysten käyttämä osuus liikevaihdosta tutkimus- ja kehitystoimintaan on 20 prosenttia. Tutkimus- ja kehitystoiminta on vähiten yleistä majoitus- ja ravitsemisalalla (21 %), kaupan alalla (23 %) ja rakentamisen alalla (24 %). Nämä toimialat käyttävät myös pienimmän osuuden liikevaihdostaan

tutkimus- ja kehitystoimintaan. Eroja kasvuyrityspulssin ja pk-yritysbarometrin tuloksissa selittää se, että kasvuyrityspulssissa vastaajayritysten keskimääräinen koko on suurempi (alle viiden henkilön ja liikevaihdoltaan alle 200 000 euron yritykset on rajattu kyselyn ulkopuolelle).

Alueellisesti tarkasteltuna T&K-toimintaa harjoittavien yritysten osuudessa on syksyn 2024 pk-yritysbarometrin tulosten perusteella jonkin verran eroja, mutta erot ovat kuitenkin verraten pieniä. Esimerkiksi Helsingissä T&K-toimintaa harjoittavia yrityksiä on 16 prosenttia, Espoossa 17 prosenttia, Vantaalla 11 prosenttia ja Uudellamaalla (pl. pääkaupunkiseutu) 12 prosenttia. Vastaavasti Tampereella T&K-toimintaa harjoittavien yritysten osuus on 19 prosenttia ja Pirkanmaalla (pl. Tampere) 12 prosenttia. Tyypillisesti T&K-toimintaa harjoittavia yrityksiä onkin enemmän alueilla, joissa myös kasvuhakuisten yritysten osuus on suurempi. Aluekohtaiset vastaajamäärät ovat kuitenkin sen verran pieniä, että tulosten perusteella ei voida tehdä pidemmälle meneviä johtopäätöksiä.

2.2.2 Innovaatiotoiminta pk-yrityksissä

Edellä on tarkasteltu pk-yritysten T&K-toimintaa eri tilastojen ja aineistojen valossa. Varsinainen T&K-toiminta on kuitenkin vain yksi osa yritysten *innovaatiotoimintaa*, joka on käsitteenä selvästi laajempi, kattaen erilaisia palveluiden kehittämiseen, uudistamiseen ja kaupallistamiseen liittyviä toimenpiteitä (ks. määritelmät luvussa 1).

Innovaatiotoiminnan luonteesta johtuen siitä on saatavilla selvästi vähemmän luotettavaa tilasto- ja vertailutietoa kuin T&K-toiminnasta. Kansainvälisesti kattavin ja vakiintunein aineisto on kahden vuoden välein kaikissa EU-maissa toteutettava Community Innovation Survey (CIS) -tutkimus. Suomessa tutkimuksesta vastaa Tilastokeskus (Innovaatiotutkimus). Vaikka kyse on kansainvälisesti vakiintuneesta ja kattavasta tutkimuksesta, liittyy siihen kuitenkin merkittäviä rajoitteita. Ensinnäkin aineisto kattaa vain yli kymmenen henkilöä työllistävät yritykset, mikä rajaa pois merkittävän osan kaikista pk-yrityksistä (Suomessa vuonna 2023 mikroyritysten osuus kaikista yrityksistä oli 96,5 %). Toiseksi on huomioitava, että aineisto perustuu kyselytutkimukseen, jonka otos vaihtelee eri maissa. Puutteistaan huolimatta CIS tarjoaa kuitenkin hyvän (parhaan saatavilla olevan) vertailutiedon pk-yritysten innovaatiotoiminnan tarkasteluun.

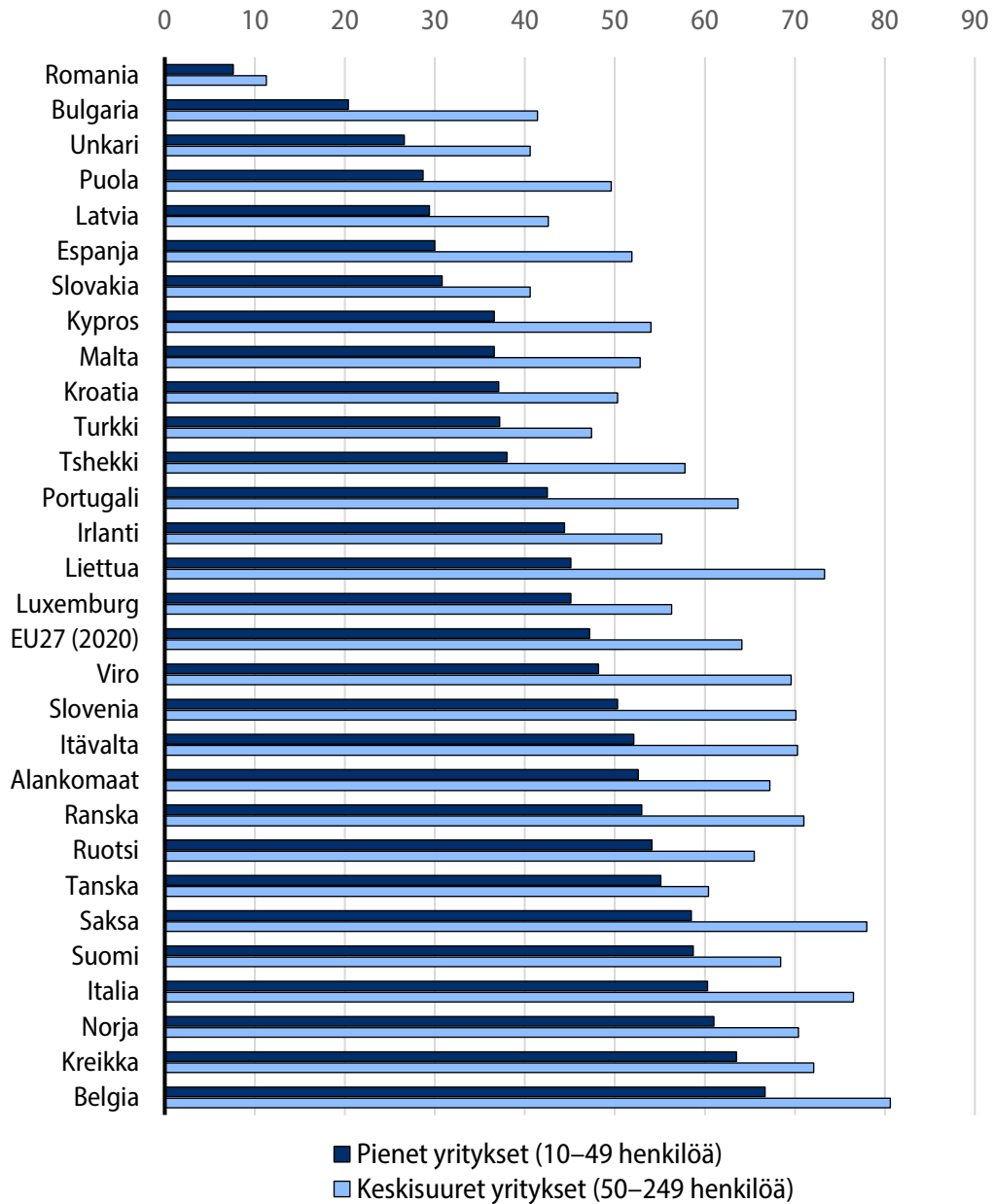
Kansallisesti toinen kiinnostava aineisto on pk-yritysbarometri, joka kattaa hyvin eri kokoisia yrityksiä (ml. mikroyritykset) eri toimialoilta ja alueilta. Syksystä 2020 lähtien osana pk-yritysbarometriä on kysytty TKI-toimintaan liittyviä kysymyksiä ja ko. aineistoa on analysoitu tarkemmin osana tätä selvitystä.

Näitä aineistoja on tässä selvityksessä täydennetty Business Finlandin ja ELY-keskusten asiakkaille suunnatulla kyselyllä. On kuitenkin huomioitava, että kyseinen kyselyaineisto painottuu innovaatiotoimintaa jo harjoittaviin yrityksiin eikä se näin ollen ole yleistettävissä koko yrityskantaan toisin kuin pk-yritysbarometrin aineisto.

Suomessa innovaatiotoimintaa harjoittavien pienten yritysten osuus on korkealla tasolla, keskisuurissa yrityksissä sijoitus on huonompi

Uusimman CIS-tutkimuksen (2022) valossa Suomessa innovaatiotoimintaa harjoittaa yhteensä 61,5 prosenttia kaikista yli kymmenen henkilöä työllistävistä pk-yrityksistä. Pienistä yrityksistä (10–49 henkilöä) innovaatiotoimintaa harjoitti 59 prosenttia, keskisuurista yrityksistä 68 prosenttia ja suurista yrityksistä 82 prosenttia. Suomen sijoitus on tässä tilastossa pienten yritysten osalta viides, mutta keskisuurten yritysten osalta vasta 11.

Kuvio 10. Innovaatiotoimintaa harjoittaneiden yritysten osuudet vuonna 2022.

Lähde: Eurostat, Community Innovation Survey, 2022.

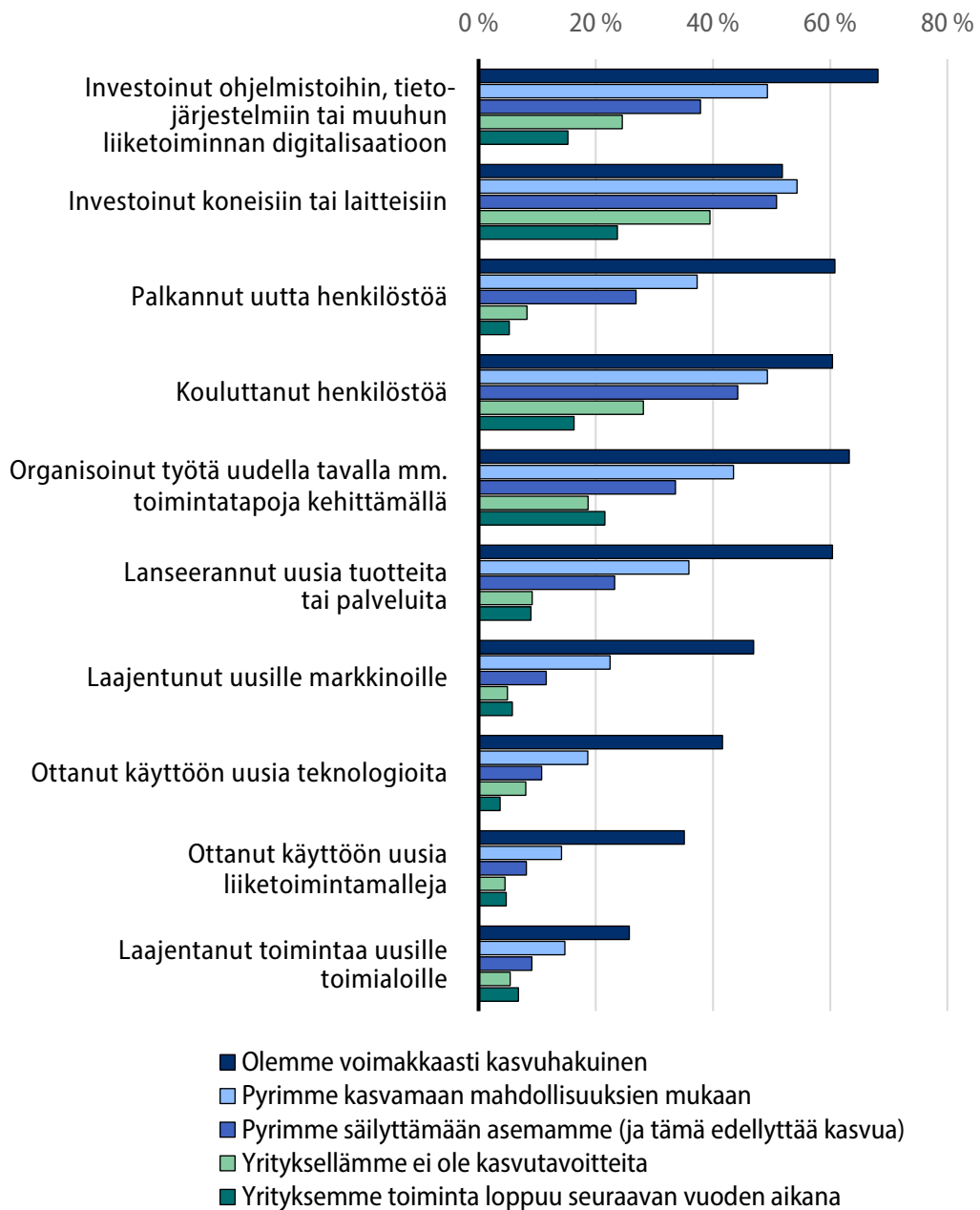
Kasvuhakuiset yritykset tekevät innovaatiotoimintaa muita monipuolisemmin ja useammin

Pk-yritysbarometrin osana yrityksiltä kysytään, millaisia uusiutumistoimia yritys on tehnyt viimeisen 12 kuukauden aikana. Syksyn 2024 barometrin tulosten perusteella yleisimmät uusiutumistoimet ovat investoinnit koneisiin ja laitteisiin (56 prosenttia yrityksistä), henkilöstön kouluttaminen (49 %), investoinnit digitalisaatioon (46 %) ja työn organisointi uudella tavalla (40 %). Uusia tuotteita tai palveluita ilmoitti lanseeranneensa 28 prosenttia yrityksistä. Vain 16 prosenttia yrityksistä on ottanut käyttöön uusia teknologioita.

Pk-yritysbarometrin tulosten tarkemman analyysin perusteella havaitaan, että kasvuhakuiset yritykset tekevät selvästi enemmän erilaisia yrityksen kehittämiseen tähtäviä toimia kuin vähemmän kasvuhakuiset yritykset. Esimerkiksi 68 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä ilmoittaa tehneensä ohjelmistoihin ja tietojärjestelmiin liittyviä investointeja tai muita digitalisaatioon liittyviä investointeja, mikä on selvästi enemmän kuin mahdollisuuksien mukaan kasvua tavoittelevilla yrityksillä (49 %) tai yrityksillä, jotka pyrkivät säilyttämään asemansa (38 %). Vastaavat suuret erot ovat havaittavissa muun muassa liittyen työn organisointiin ja toimintatapojen kehittämiseen, uusien tuotteiden ja palveluiden lanseeraamiseen tai uusien teknologioiden käyttöönottoon. Toisin sanoen kasvuhakuisuus on vahvasti yhteydessä yritysten T&K-toiminnan ohella laajasti yritysten uudistumiseen tähtääviin toimenpiteisiin. Kiinnostavan poikkeuksen tästä muodostaa investoinnit koneisiin ja laitteisiin: voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset ilmoittavat investoineensa koneisiin ja laitteisiin keskimäärin yhtä usein kuin mahdollisuuksien mukaan kasvavat yritykset tai yritykset, jotka pyrkivät säilyttämään asemansa.

Edellä kuvatut erot ovat odotetusti havaittavissa myös yrityskoon osalta: suuremmat pk-yritykset ovat sekä kasvuhakuisempia että tekevät keskimääräistä useammin erilaisia uudistumiseen tähtäviä toimia kuin pienemmät yritykset. Päätoimialoittain tarkasteltuna on havaittavissa eroja uudistumistoimissa, mutta erot ovat kuitenkin selvästi pienempiä kuin kasvuhakuisuuden mukaan tarkasteltuna.

Kuvio 11. Pk-yritysten toteuttamat kehittämistoimet kasvuhakuisuuden mukaan.

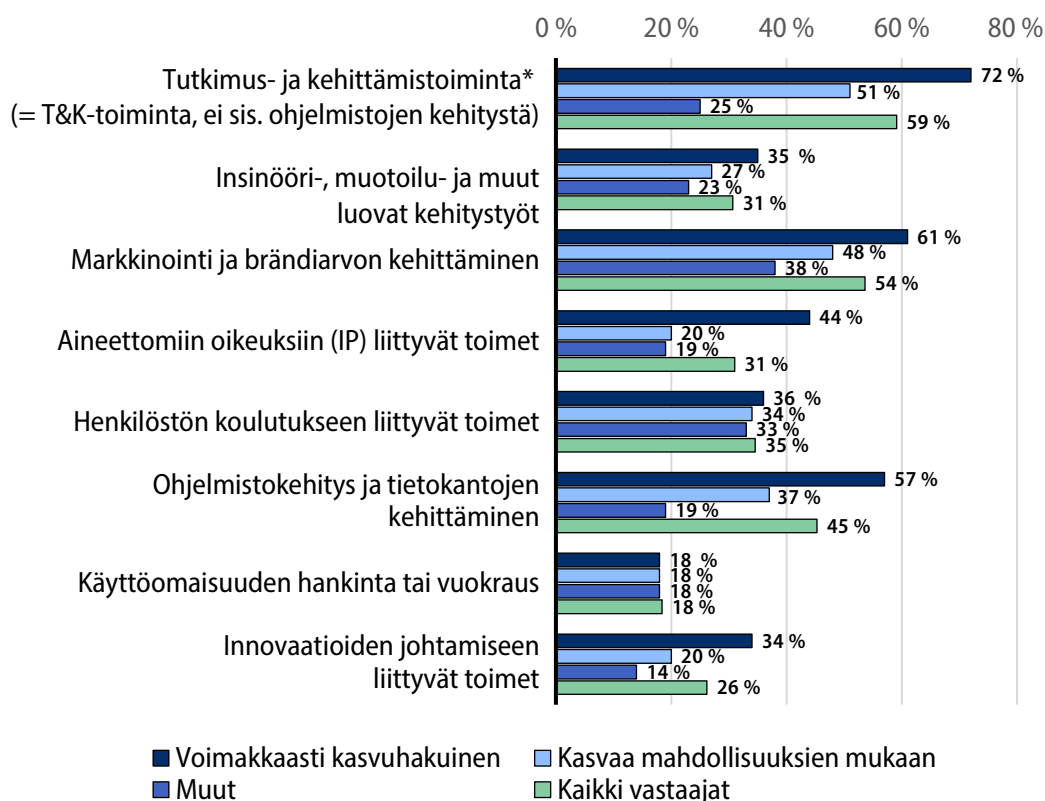

Lähde: Pk-yritysbarometri 2/2024.

Selvityksessä toteutetussa kyselyssä tarkasteltiin, mitä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan muodoista yritykset ovat harjoittaneet viime vuosien aikana (soveltaen Oslo Manualin mukaista innovaatiotoiminnan määritelmää, ks. luku 1.2). Tulokset ovat hyvin samansuuntaisia edellä kuvattujen havaintojen kanssa

erityisesti siltä osin, että voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset harjoittavat muita yrityksiä enemmän erilaisia innovaatiotoiminnan muotoja. Suurimmat erot ovat havaittavissa T&K-toiminnan ohella ohjelmistojen ja tietokantojen kehittämisessä, aineettomiin oikeuksiin liittyvissä toimenpiteissä sekä markkinoinnin ja brändiarvon kehittämisessä. Muilla taustamuuttujilla (esim. yrityksen koko, toimiala, vienti) tarkasteltuna erot vastauksissa eivät näyttäyty yhtä selkeinä. Odotetusti kuitenkin esimerkiksi liikevaihdoltaan suuremmat ja enemmän vientiä harjoittavat yritykset harjoittavat muita yrityksiä enemmän eri innovaatiotoiminnan muotoja. Esimerkiksi puolet yrityksistä, joiden viennin osuus liikevaihdosta on yli 50 prosenttia, ilmoitti harjoittaneensa aineettomiin oikeuksiin liittyviä toimia, kun taas yrityksissä, joilla oli vientiä 1–49 prosenttia liikevaihdosta, vastaava osuus oli vain 30 prosenttia.

Kuvio 12. Pk-yritysten harjoittamat innovaatiotoiminnan muodot kasvuhakuisuuden mukaan.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely (N=1 158).

T&K-toimintaa harjoittavat yritykset tekevät laajasti myös muuta kehittämistoimintaa

Tarkasteltaessa yritysten toteuttamia uudistustoimia suhteessa siihen, onko yritys ilmoittanut harjoittavansa T&K-toimintaa vai ei, havaitaan, että T&K-toimintaa harjoittavat yritykset tekevät laajasti myös muita kehittämis- ja/tai innovaatiotoimintaan liittyviä toimenpiteitä.

Kuvio 13. Pk-yritysten toteuttamat kehittämistoimet T&K-toiminnan mukaan.

Lähde: Pk-yritysbarometri 2/2024.

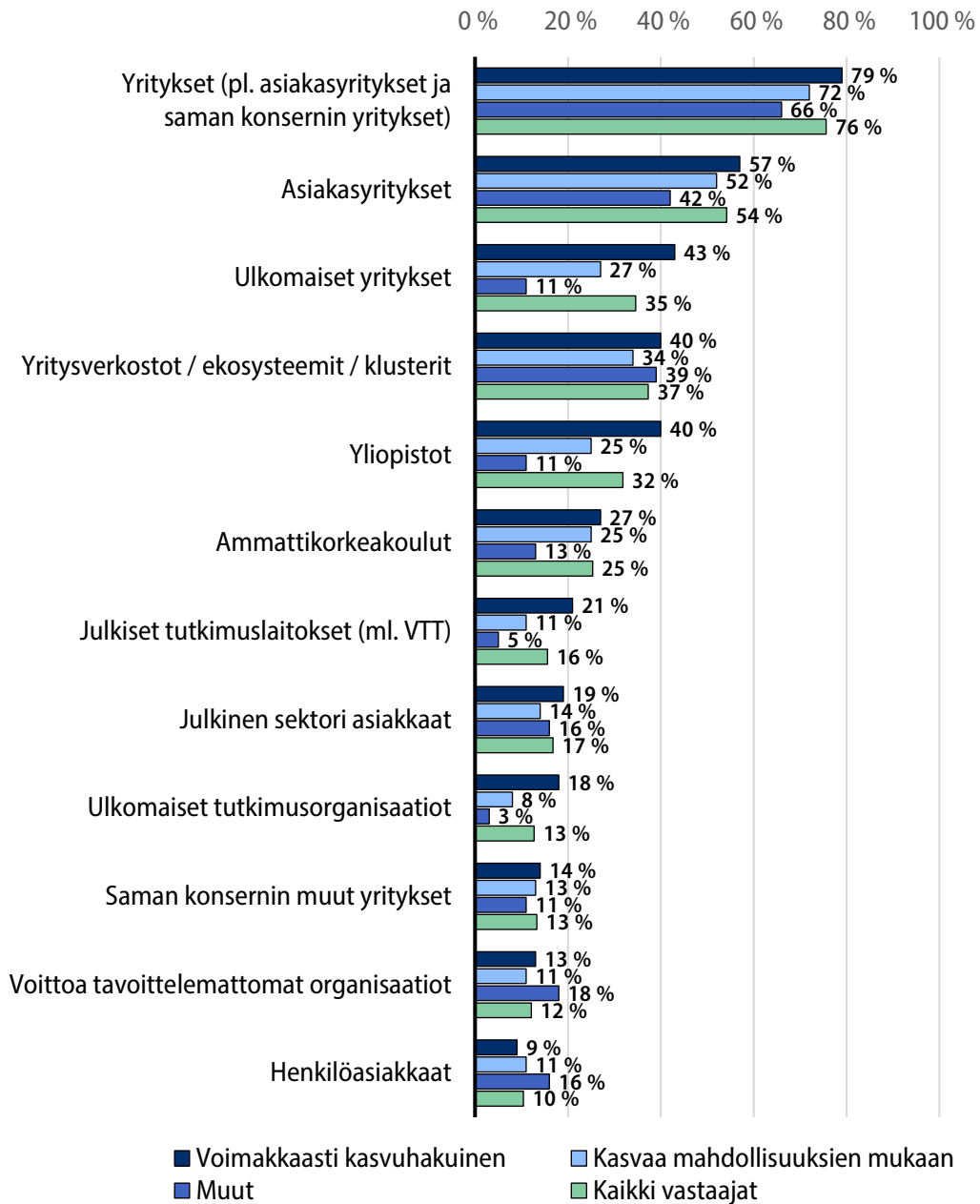
TKI-yhteistyötä tehdään ensisijaisesti muiden yritysten kanssa

Tilastokeskuksen innovaatiotutkimuksen (2022) perusteella innovaatiotoimintaa harjoittavista pienistä yrityksistä (10–49 henkilöä) 40 prosenttia teki innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä. Keskisuurista yrityksistä (50–249) innovaatiotoimintaan liittyvää yhteistyötä teki 48 prosenttia yrityksistä. Tärkeimmät innovaatioyhteistyön kumppanit olivat laitteiden ja materiaalien toimittajat, konsultit, yritysasiakkaat sekä korkeakoulut. Korkeakoulujen kanssa innovaatioyhteistyötä teki 13 prosenttia pienistä yrityksistä ja 25 prosenttia keskisuurista yrityksistä.

Selvitystyössä toteutetun kyselyn mukaan yritysten yleisin yhteistyötaho TKI-toiminnassa vuosina 2023–2024 olivat yritykset (pl. asiakasyritykset ja saman konsernin yritykset). Yritysten välistä TKI-yhteistyötä oli 76 prosentilla (N=820) vastaajista. Toiseksi yleisin kumppani olivat asiakasyritykset, joiden kanssa joka toinen (54 %) yritys on tehnyt TKI-yhteistyötä. Yhteistyötä yritysverkoston / ekosysteemin / klusterin kanssa ilmoitti harjoittaneensa 37 prosenttia, ulkomaisten yritysten kanssa 35 prosenttia ja yliopistojen kanssa 32 prosenttia vastaajista. Tältäkin osin kiinnostavimmat erot ovat havaittavissa, kun tarkastellaan yhteistyötä yritysten kasvuhakuisuuden mukaan: voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset ovat tehneet selvästi useammin yhteistyötä yliopistojen ja julkisten tutkimuslaitosten kanssa sekä ulkomaisten yritysten ja tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Tulosten perusteella yhteistyö yritysverkostojen, ekosysteemien tai klusterien kanssa näyttyy keskimäärin yleisempänä kuin yhteistyö tutkimusorganisaatioiden kanssa. Lisäksi huomionarvoista on, että tämän tyyppinen yhteistyö on yhtä yleistä voimakkaasti kasvuhakuisen kuin muiden yritysten keskuudessa. Ekosysteemit voivatkin tarjota pk-yrityksille mahdollisuuden hyödyntää laajempaa osaamis-pohjaa, resursseja ja verkostoja, joita yksittäinen yritys ei kykenisi itse rakentamaan.

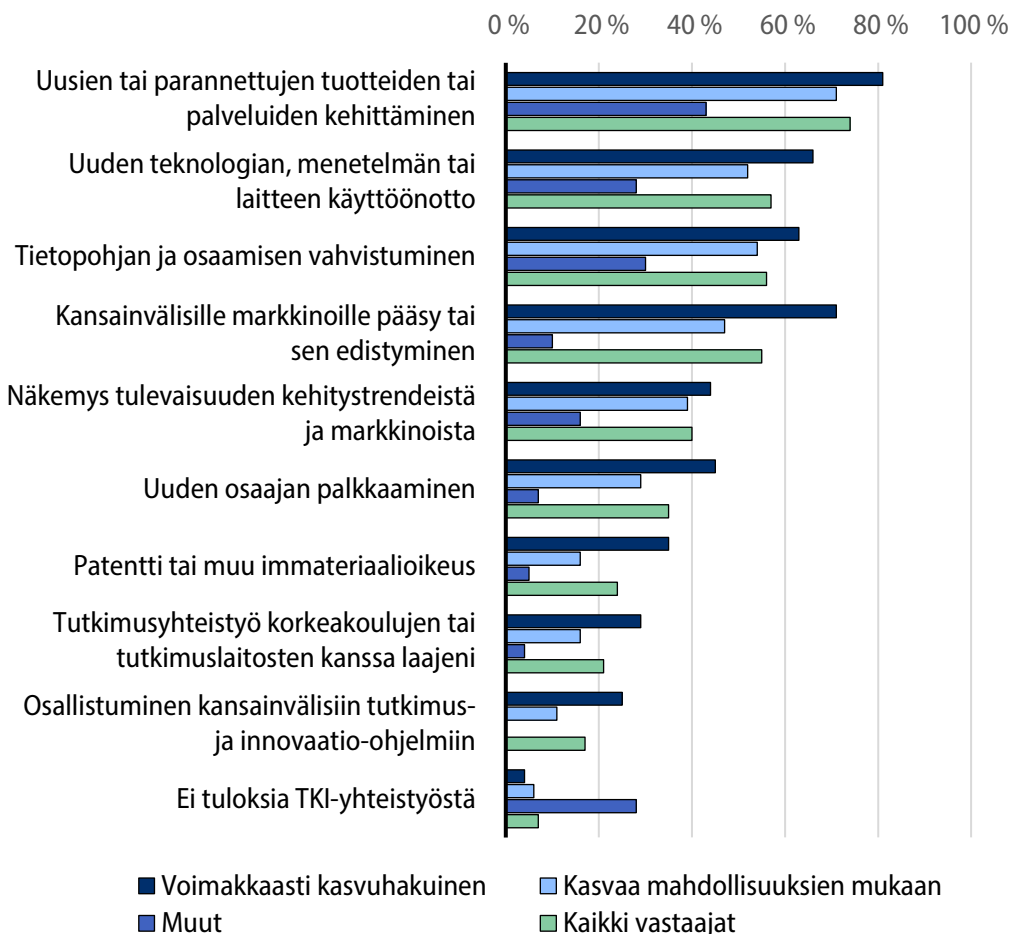
Kuvio 14. Pk-yritysten yhteistyötahot TKI-toiminnassa.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely (N=1 158).

Yrityksiltä kysyttiin, mihin tuloksiin yrityksen toteuttama TKI-yhteistyö on johtanut tai sen odotetaan johtavan seuraavan kolmen vuoden aikana. Yleisimmät yhteistyön tulokset liittyivät aineiston perusteella uusien tai parannettujen tuotteiden tai palveluiden kehittämiseen, uuden teknologian, menetelmien tai laitteiden käyttöönottoon sekä tietopohjan ja osaamisen vahvistumiseen. Kuten seuraavasta kuvioista käy ilmi, tältäkin osin vastaukset vaihtelevat yritysten kasvuhakuisuuden mukaan, ja voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset arvioivat yhteistyön johtaneen tuloksiin muita vastaajia useammin.

Kuvio 15. TKI-yhteistyöstä saadut ja ennakoituvat hyödyt.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely. N=1 158.

Vain pieni osa pk-yrityksistä tekee yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa

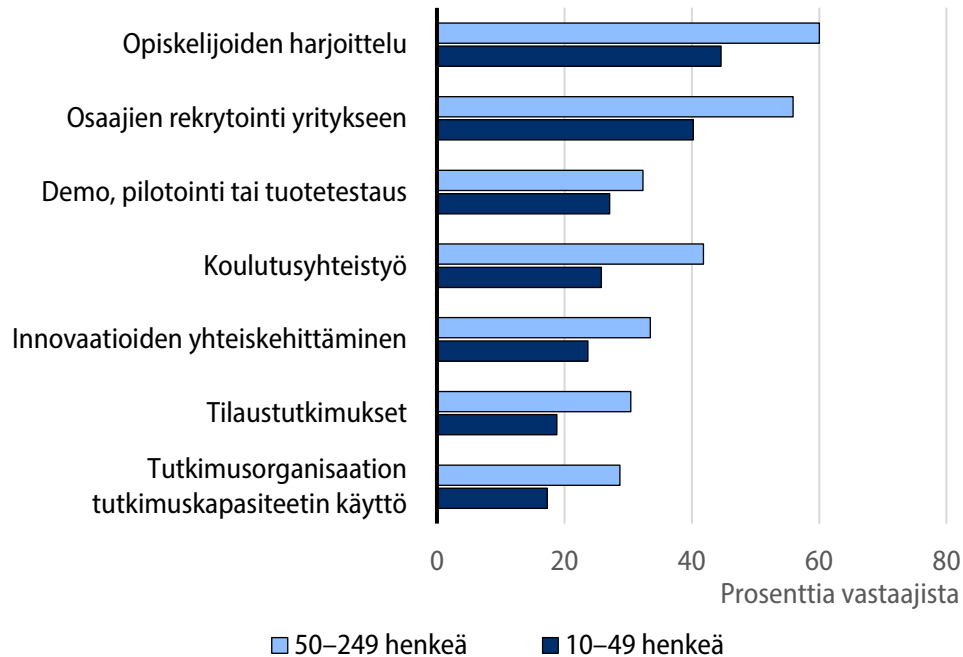
Pk-yritysbarometrin (syksy 2024) perusteella yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa on 11 prosentilla ja yliopistojen kanssa kuudella prosentilla pk-yrityksistä. Tutkimuslaitosten kanssa yhteistyötä tekee kaksi prosenttia yrityksistä. Vertailun vuoksi ammatillisten oppilaitosten kanssa yhteistyötä tekee 28 prosenttia yrityksistä. Yhteistyö tutkimusorganisaatioiden kanssa on selvästi yleisempää voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten keskuudessa. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa ilmoitti tekevänsä 12 prosenttia yrityksistä, yliopistojen kanssa 11 prosenttia ja tutkimuslaitosten kanssa seitsemän prosenttia yrityksistä. Suuremmat yritykset tekevät myös odotetusti enemmän yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa kuin pienemmät yritykset.³⁰

Sitran syksyllä 2024 tekemän kyselytutkimuksen perusteella jatkuvaa yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa tekee noin 16 prosenttia yrityksistä (13 prosenttia 5–9 henkilön yrityksistä, 15 prosenttia 10–49 henkilön yrityksistä, 24 prosenttia 50–249 henkilön yrityksistä). Myös Sitran kyselytutkimuksen perusteella yhteistyö tutkimusorganisaatioiden kanssa on selvästi yleisempää voimakkaasti kasvuhakuisien yritysten kuin muiden yritysten keskuudessa. Yhteistyön tutkimusorganisaatioiden kanssa kokee erittäin tärkeänä yhdeksän prosenttia kaikista vastaajista ja melko tärkeänä 33 prosenttia vastaajista. Suuremmat yritykset kokevat yhteistyön keskimäärin pienempiä yrityksiä tärkeämpänä.³¹

Innovaatiotutkimuksessa vastaajilta kysytään myös tutkimusorganisaatioiden kanssa tehtävän yhteistyön eri muotojen merkitystä yrityksille. Uusimman innovaatiotutkimuksen perusteella innovaatiotoimintaa harjoittavat yritykset näkevät relevantteimpina yhteistyön muotoina opiskelijoiden harjoitteluun ja osajien rekrytointiin liittyvät yhteistyömuodot. Tutkimusorganisaatioiden tutkimuskapasiteetin käyttö koetaan innovaatiotutkimuksen perusteella vähiten relevanttina yhteistyömuotona. Keskisuuret yritykset kokevat yleisesti ottaen kaikki yhteistyömuodot pieniä yrityksiä relevantimpina.

30 Pk-yritysbarometri 2/2024.

31 Sitra (2024) Sitran tutkimus yritysten investoinneista tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Sitra, 14.8.2024.

Kuvio 16. Relevantiksi koetut yhteistyömuodot tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Lähde: Innovaatiotutkimus 2022, Tilastokeskus. Osuus vastanneista yrityksistä, joille ko. yhteistyömuodot ovat relevantteja.

Innovaatiotutkimuksen perusteella vain pieni osa innovaatiotoimintaa harjoittaneista yrityksistä raportoi tuloksia yhteistyöstä tutkimusorganisaatioiden kanssa. Yliopistojen kanssa tehtävästä yhteistyöstä tuloksia raportoi 18 prosenttia yrityksistä, ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävästä yhteistyöstä 14 prosenttia yrityksistä ja tutkimuslaitosten kanssa tehtävästä yhteistyöstä 12 prosenttia yrityksistä. Yrityksistä 15 prosenttia arvioi yhteistyön johtaneen uusiin tuotteisiin ja 13 prosenttia arvioi yhteistyön vahvistaneen tietopohjaa ja osaamista (ml. patentit ja muut IP-oikeudet). Huomionarvoista on, että suuret yritykset raportoivat yhteistyön tuloksia selvästi pk-yrityksiä useammin.

Pk-yritysbarometrissa yhteistyön tuloksellisuuden suhtaudutaan selvästi myönteisemmin kuin Tilastokeskuksen innovaatiotutkimuksessa. Esimerkiksi syksyn 2024 pk-yritysbarometrin perusteella 45 prosenttia yrityksistä kokee, että yhteistyö tutkimusorganisaatioiden kanssa on vahvistanut tietopohjaa ja osaamista, ja vastaavasti 29 prosentilla yrityksistä yhteistyö on tuottanut uusia tai parannettuja tuotteita tai palveluita. 31 prosenttia yrityksistä puolestaan raportoi, että yhteistyö on johtanut uuden osaajan palkkaamiseen. Eroja innovaatiotutkimuksen ja pk-yritysbarometrin erilaisten tulosten välillä selittänee ainakin osaltaan käytetyt

erilaiset sanoitukset vastausvaihtoehdoissa. Esimerkiksi innovaatiotutkimuksessa tietopohjan ja osaamisen vahvistuminen -vaihtoehtoon sisältyy myös patentit ja IP-oikeudet toisin kuin pk-yritysbarometrissa, jossa patentit ja IP-oikeudet ovat omana vaihtoehtona.

Selvityksessä toteutetuissa haastatteluissa monet yritykset ja asiantuntijat toivat esiin erilaisia tutkimusorganisaatioiden osaamisen hyödyntämiseen liittyviä matalan kynnyksen palveluita (esim. korkeakouluopiskelijoiden hyödyntäminen yrityksen innovaatiotoiminnan tukena). Samoin monet kokivat, että korkeakoulujen (erityisesti ammattikorkeakoulujen) tutkimusinfrastruktuurien hyödyntämisessä on paljon käyttämätöntä potentiaalia, ja niitä tunnetaan huonosti yritysten keskuudessa. Yhteistyöhön liittyviä palveluiden kehittämistarpeita on tarkasteltu raportin kolmannessa luvussa. Palveluiden ja rahoituksen lisäksi kyse on kuitenkin laajemmasta kokonaisuudesta, johon liittyy tutkimusorganisaatioiden kannustimet (tai niiden puuttuminen) sekä erilaiset toimintakulttuurit, aikataulut ja reagointikyky. Pk-yritykset edellyttävät tyypillisesti nopeaa etenemistä, mihin tutkimusorganisaatiot eivät välttämättä pysty vastaamaan.

Tutkimusorganisaatioiden ja yritysten välistä yhteistyötä on tarkasteltu tarkemmin kesäkuussa 2025 julkaistussa EU-arvioinnissa.³²

2.2.3 TKI-toiminnan ajurit ja pullonkaulat

TKI-toiminnalle ei nähdä riittävää tarvetta?

Uusimman innovaatiotutkimuksen (2022) perusteella suurin ”este” innovaatiotoiminnalle suomalaisyrityksissä on se, että innovaatiotoiminnalle tai innovaatioille ei nähdä tarvetta. Innovaatiotoimintaa harjoittaneista pienistä yrityksistä (10–49 henkilöä) 43 prosenttia ja keskisuurista (50–249 henkilöä) yrityksistä 39 prosenttia koki, että enemmälle innovaatiotoiminnalle ei ollut tarvetta. Vastaavasti yli 70 prosenttia pk-yrityksistä, joilla ei ole ollut innovaatiotoimintaa, katsoo, ettei innovaatioille ollut tarvetta. CIS-tutkimuksen aineistossa ei ole mukana alle kymmenen henkilöä työllistäviä yrityksiä. Oletettavasti tarve innovaatiotoiminnalle nähdään vielä vähäisempänä kaikkein pienemmissä yrityksissä.

32 Georghiou, L. et al (2025) Support to Finland on improving R&D collaboration between research organisations and the private sector. European Commission.

Kuten seuraavasta taulukosta käy ilmi, 35 prosenttia innovaatiotoimintaa harjoittaneista pienistä yrityksistä (10–49 henkilöä) koki resurssien (esimerkiksi rahoituksen, pätevän henkilöstön, materiaalien) puutteen syynä sille, miksi ne eivät ole investoineet innovaatiotoimintaan enempää. Keskisuurilla yrityksillä (50–249 henkilöä) vastaava luku oli 33 prosenttia. Vastaavasti pk-yritykset (10–249), joilla ei ole ollut innovaatiotoimintaa, resurssien puutteen koki esteenä innovaatiotoiminnalle vain alle joka kymmenes yritys.

Taulukko 2. Syyt, miksi yrityksillä ei ole (enempää) innovaatiotoimintaa.

Syyt	Yhteensä	10–49 henkeä	50–249 henkeä	250 henkeä tai enemmän
Syyt, miksi ei enempää innovaatiotoimintaa (innovaatiotoimintaa harjoittaneet), 2022				
Resurssien puuttuminen, osuus yrityksistä (%)	34,5	34,8	33	35,5
Muut syyt kuin resurssien puuttuminen, osuus yrityksistä (%)	24,1	21,8	28,5	37,2
Muulle innovaatiotoiminnalle ei ollut tarvetta, osuus yrityksistä (%)	41,5	43,4	38,5	27,3
Syyt, miksi ei innovaatiotoimintaa, 2022				
Resurssien puuttuminen, osuus yrityksistä (%)	9,3	9,8	7	7,1
Muut syyt kuin resurssien puuttuminen, osuus yrityksistä (%)	17,3	16	22,3	34,6
Innovaatioille ei ollut tarvetta, osuus yrityksistä (%)	73,4	74,3	70,7	58,3

Lähde: Tilastokeskus, Innovaatiotutkimus (2022).

TKI-toiminnan määrittely ja tunnistaminen haastavaa monille yrityksille

Vaikka edellä kuvatut tulokset viittaavatkin siihen, etteivät pk-yritykset koe TKI-toiminnalle tarvetta, ei tilanne kuitenkaan ole näin yksinkertainen. Monissa selvityksessä toteutetuissa asiantuntija- ja yrityshaastatteluissa korostuu, että innovaatiotoiminnan määrittely tai tunnistaminen on monelle yritykselle haastavaa ja ”innovaatiopuhe” voi vieraannuttaa monia yrityksiä, jotka voivat silti olla ”innovatiivisia” sanan virallisessa merkityksessä. Samoja näkemyksiä esiintyi myös sähköisen kyselyn avovastauksissa. Ilmiö on epäsuorasti havaittavissa kyselyaineistoista, joita on kuvattu tarkemmin raportin edellisissä luvuissa: yritykset tekevät varsin monipuolisesti erilaisia tuotteiden, palveluiden ja prosessien uudistumiseen ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä, joita ei kuitenkaan välttämättä mielletä innovaatiotoiminnaksi. Innovaatiotoiminnan määrittely voi olla hyvin haastavaa myös startup-yrityksissä, joiden koko toiminta perustuu uuden innovatiivisen liiketoimintamallin kehittämiseen. Innovaatiotoiminnan sijaan mielekkäämpää olisikin todennäköisesti tarkastella yritysten uudistumis- ja tai kehittämistoimintaa sekä siihen liittyviä tavoitteita ja kyvykkyyksiä.

Oma haasteensa on myös T&K-toiminnan erottaminen muusta innovaatiotoiminnasta. Yleisesti ottaen on selvää, että pk-yrityksille (erityisesti mikroyrityksille) innovaatiotoiminta on T&K-toimintaa relevantimpaa. Kuitenkin monille tässäkin selvityksessä haastatellulle yrityksille T&K-toiminnan erottaminen muusta innovaatiotoiminnasta, kuten kaupallistamisesta tai asiakaslähtöisestä kehittämisestä, on vaikeaa, ellei mahdotonta, sillä nämä prosessit ovat alusta asti toisiinsa kietoutuneita. Eräs haastateltu yritys kokikin Suomen yhtenä ongelmana, että T&K-toiminta ja kaupallistaminen mielletään erillisiksi toimintoiksi. Tämä voi käytännössä johtaa siihen, että ulkomaiset yritykset tai rahoittajat kaupallistavat halvalla hankkimansa suomalaisten yritysten T&K-toiminnan tulokset. Myös haastattelut Business Finlandin ja ELY-keskusten asiantuntijat toivat esiin, että tulkinta siitä, mikä laskeetaan (rahoituskelpoiseksi) T&K-toiminnaksi on joissakin tapauksissa hyvin hankalaa, eikä siihen ole olemassa selkeitä ja yhtenäisiä ohjeistuksia. Ongelma on tyypillinen erityisesti palvelualojen yritysten kohdalla, mutta selvityksen yhteydessä nousi esiin esimerkkejä myös teollisuusaloilta.

”[Innovaatiotoiminta tarkoittaa meille sitä että] on oma erillinen projekti tai hanke, jolla selkeä tavoite ja kehitetään jotain uutta palvelua. Työn lomassa tapahtuva innovointi ei ole TKI-toimintaa. [Varsinaista] T&K-toimintaa tarvitaan innovaation kehittämiseen ja tuotteistamiseen. Sitä ennen pitää olla jokin ajatus tai innovaatio.” Haastateltu palvelualan yritys

”Kaikki mitä tehdään, on enemmän tai vähemmän TKI-toimintaa. T&K&I on kaikki samaa, mahdotonta erottaa toisistaan.” Haastateltu startup-yritys

”Meille T&K on tuotantoprosessin kehittämistä. Se pitäisi pystyä laskemaan mukaan T&K:ksi.” Haastateltu teollisuusalan yritys

Merkittävimmät esteet ja kannustavat tekijät

Selvityksessä toteutetun sähköisen kyselyn perusteella yritysten TKI-investointien kannalta merkittävimpänä **kannustavana tekijänä** näyttäytyy omistajien strateginen tahtotila ja tavoitteet.

Seuraaviksi merkittävimpinä TKI-investointeihin kannustavina tekijöinä vastaajat mainitsevat ulkopuolisen rahoituksen saatavuuden (35 %), markkinoiden kehityksen ja näkymät (30 %) sekä yrityksen omien varojen ja tulorahoituksen riittävyyden (29 %). Kaiken kaikkiaan voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset kokevat eri tekijöiden merkityksen TKI-investointeihin kannustavampana kuin muut yritykset.

Vastaavasti kyselyn perusteella TKI-investointien keskeisimpänä **pullonkaulana** näyttäytyy yritysten omien varojen ja tulorahoituksen riittävyys. Kyselytulosten perusteella noin 45 prosenttia kyselyvastaajista (N=1 148) kokee tekijän vähintään jonkin verran esteeksi. Erityisesti tämä korostuu pienemmissä (liikevaihto alle 100 000 euroa) yrityksissä, joissa sen kokee esteenä jopa 57 prosenttia vastaajista (38 prosenttia kokee esteen merkittävänä).

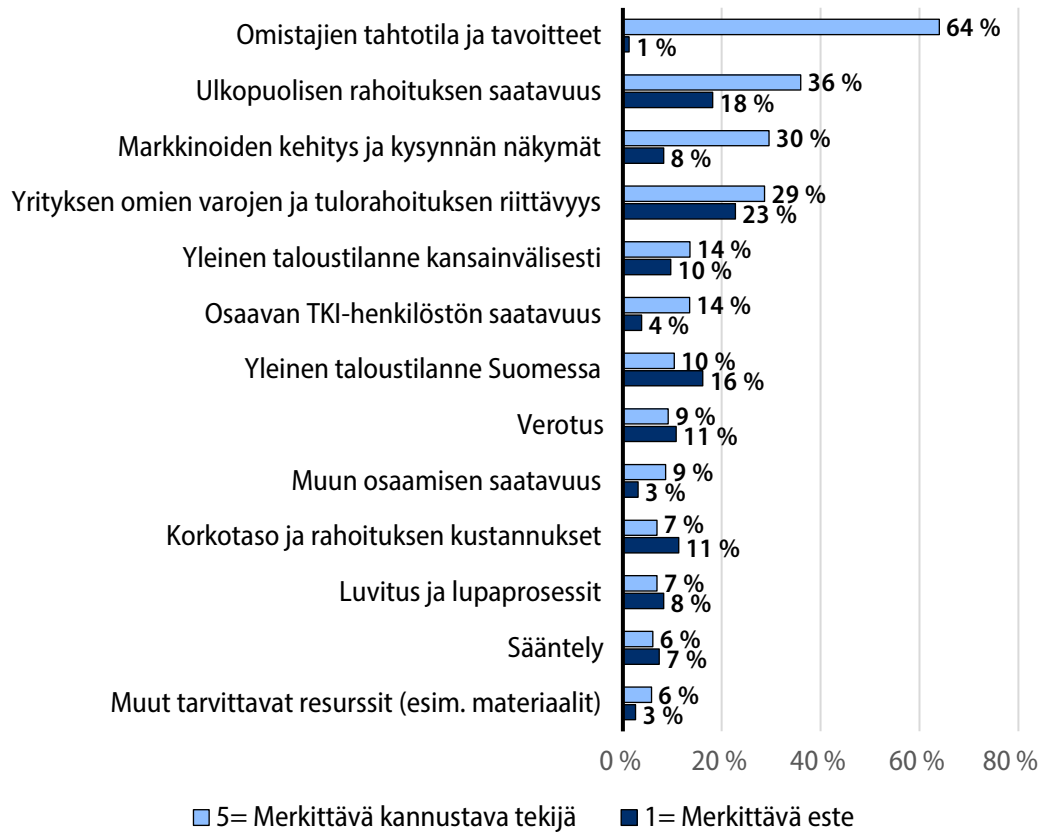
Huomionarvoista on, että voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset kokevat yleisesti ottaen *vähemmän* pullonkauloja ja *enemmän* kannustavia tekijöitä kuin vähemmän kasvuhakuiset yritykset.

Toiseksi ja kolmanneksi merkittävimpänä esteenä vastaajat kokevat ulkopuolisen rahoituksen saatavuuden (18 %) sekä yleisen taloustilanteen Suomessa (16 %). Osaavan työvoiman saatavuus, muiden resurssien saatavuus, sääntely sekä omistajien tahtotila näyttäytyvät vastaavasti keskimäärin harvemmin merkittävinä TKI-investointeja estävinä tekijöinä.

Osa tekijöistä, kuten esimerkiksi omien varojen riittävyys tai ulkopuolisen rahoituksen saatavuus, näyttäytyy tulosten perusteella sekä kannustavana että estävänä tekijänä yritysten tilanteesta ja näkökulmasta riippuen. On myös huomioitava, että kyselyssä pyydettiin arvioimaan eri tekijöiden merkitystä seuraavien 12 kuukauden aikana. On todennäköistä, että osa tekijöistä (esim. osaavan työvoiman saatavuus) on sellaisia, joiden merkitys korostuu vasta pidemmällä aikavälillä.

Seuraavassa on tarkasteltu tarkemmin eri tekijöiden merkitystä kyselytulosten sekä muiden aineistojen valossa.

Kuvio 17. TKI-investointeihin merkittävästi kannustavat ja estävät tekijät.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely. N= 1 148. Miten seuraavat tekijät vaikuttavat seuraavan 12 kuukauden aikana yrityksenne päätöksiin investoida tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-toimintaan? Ovatko tekijät pikemminkin kannustavia vai rajoittavia? ”Merkittävä kannustava tekijä” ja ”Merkittävä este” -vastanneiden osuus.

Omistajien tahtotila

Selvityksessä toteutetun sähköisen kyselyn perusteella yrityksen päätökseen investoida TKI-toimintaan seuraavien 12 kuukauden aikana vaikuttaa erityisen myönteisesti omistajien strateginen tahtotila ja tavoitteet. 64 prosenttia kyselyvastaajista (N=1 148) nimeää ao. tekijän merkittäväksi kannustavaksi tekijäksi TKI-investoinnille. Erityisesti voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset kokevat omistajien tahtotilalla olevan keskeinen merkitys päätöksille investoida TKI-toimintaan: yli 80 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä kokee omistajien tahtotilan merkittävänä kannustavana tekijänä, kun vastaava osuus yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien mukaan, on 54 prosenttia. Omistajien tahtotila nousi esiin keskeisenä kasvun ajurina myös PTT:n tutkimuksessa liittyen keskisuurten yritysten kasvuun.³³

Rahoituksen saatavuus ja pääomien riittävyys

Kyselytulosten perusteella noin 45 prosenttia kyselyvastaajista (N=1 148) kokee yritysten omien pääomien ja tulorahoituksen riittävyyden vähintään jonkin verran esteeksi TKI-investoinneille. Erityisesti tämä korostuu pienemmissä (liikevaihto alle 100 000 euroa) yrityksissä, joissa sen kokee esteenä jopa 57 prosenttia vastaajista (38 prosenttia kokee esteen merkittävänä). Voimakkaasti kasvuhakuisille yrityksille omien varojen ja tulorahoituksen riittävyys on harvemmin este kuin muille yrityksille.

Kuten edellä käy ilmi, ulkopuolisen rahoituksen saatavuus näyttäytyy kyselyyn vastanneille yrityksille toisaalta kannustavana ja toisaalta estävänä tekijänä, yritysten tilanteesta ja näkökulmasta riippuen. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä ulkopuolisen rahoituksen saatavuuden näkee kannustavana tekijänä 45 prosenttia vastaajista, mikä on selvästi suurempi osuus kuin muissa yritysryhmissä. Vastaavasti esteenä ulkopuolisen rahoituksen kokee 15 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä. Liikevaihdon mukaan tarkasteltuna pienimmistä yrityksistä (alle 100 000 euroa) ulkopuolisen rahoituksen näkee kannustavana tekijänä 37 prosenttia ja merkittävänä esteenä 29 prosenttia.

Rahoituksen saatavuutta on tarkasteltu myös useissa aikaisemmissa selvityksissä ja tutkimuksissa. Uusimmassa SAFE-kyselyssä (2024) rahoituksen saatavuutta piti merkittävimpana haasteena kymmenen prosenttia suomalaisyrityksistä, mikä on yksi Euroopan korkeimmista osuuksista ja selvästi keskeisiä verrokkimaita suurempi

33 Simons, M. et al (2022) Keskisuurten yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja resilienssi globaaleissa liiketoimintaekosysteemeissä. PTT raportteja 279.

osuus. Kielteisten lainapäätösten osuus Suomessa onkin ollut kasvussa ja hieman EU-maita suurempi. Riittämättömät vakuudet ovat Suomessa keskimääräistä yleisempi haaste pk-yrityksille.³⁴

On kuitenkin syytä huomioida, että aikaisempina vuosina rahoituksen saatavuus ei ole näyttäytynyt merkittävänä haasteena SAFE-kyselyissä, ja esimerkiksi EIF:n rahoituksen saatavuutta eri mittareilla tarkastelevassa SME Access to Finance -indeksissä Suomi sijoittuu EU-maiden vertailussa ensimmäiseksi.³⁵ Etlan keväällä 2025 julkaisussa tutkimuksessa todetaan, että Suomessa on yleisesti ottaen vähän yritysrahoitukseen liittyviä haasteita, ja mahdolliset haasteet koskevat lähinnä nuoria, pieniä, innovatiivisia, kansainvälisiä ja kasvuhakuisia yrityksiä. Toisaalta, kuten ko. selvityksessä myös todetaan, haasteet rahoituksessa liittyvät enemmän oman kuin vieraan pääoman ehtoiseen rahoitukseen. TKI-toiminnan näkökulmasta ero on ollenainen, koska oman pääoman ehtoinen rahoitus sopii huomattavasti vieraan pääoman ehtoista rahoitusta paremmin TKI-toiminnan ja aineettomien investointien rahoittamiseen.³⁶

Vaikka Suomi on yksi Euroopan johtavista maista mitä tulee startup-yritysten saamiin pääomasijoituksiin³⁷, koskevat ne kuitenkin vain pientä joukkoa kaikkein lupaavimpia startup-yrityksiä (vuonna 2024 pääomasijoituksia sai suomalaisilta sijoittajilta yhteensä 285 yritystä). Laajemman pk-yrityskentän (ml. monet varhaisemman vaiheen startup-yritykset) oman pääoman ehtoinen rahoitus näyttääkin hyvin toisentyppisenä.

Keväällä 2025 julkaistussa Suomen kasvurahoituksen tilannekuva 2025 -raportissa todetaan tiivistetysti, että ”yksityinen yritysrahoitus ja pääomasijoitusmarkkina toimivat Suomessa keskimäärin hyvin”, mutta ”rahoituksen saatavuudessa on edelleen haasteita, erityisesti pienillä, innovatiivisilla ja kasvuhakuisilla yrityksillä”.³⁸

34 Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE).

35 EIF (2024) The European Small Business Finance Outlook 2024. EIF Research and Market Analysis, Working Paper 2024/101.

36 Rouvinen, P. & Ylhäinen, I. (2024) Suomen yritysrahoitus eurooppalaisessa vertailussa. Raha ei ole talouskasvun keskeisin pullonkaula. Etlä Raportti No 161.

37 Pääomasijoittajat (2025) Venture Capital Suomessa 2024. Pääomasijoittajat, 8.4.2025.

38 Tuominen, H. ym. (2025) Suomen kasvurahoituksen tilannekuva 2025. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:20.

Osaavan TKI-työvoiman saatavuus

Kuten edellä olevista kyselytuloksista käy ilmi, osaavan TKI-työvoiman saatavuus ei noussut kyselyssä esille merkittävimpana kannustavana tai estävänä tekijänä seuraavan 12 kuukauden aikana. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö osaavan työvoiman merkitys olisi olennainen tekijä pk-yritysten TKI-toiminnan näkökulmasta.

Osaavan työvoiman saatavuutta TKI-toiminnan näkökulmasta on viime vuosina tarkasteltu tarkemmin eri selvityksissä ja kyselytutkimuksissa. Erityisesti aiheeseen pureuduttiin syksyllä 2024 Sitran kyselytutkimuksessa. Kyselytutkimukseen vastanneista yrityksistä runsas kolmannes (37 %) arvioi, että heillä on pulaa T&K-osaajista. Huomionarvoista on, että erot eri kokoisten tai eri toimialoilla toimivien yritysten välillä eivät tässä suhteessa olleet erityisen suuria. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä sen sijaan keskimääräistä useampi (46 %) ilmoitti, että heillä on liian vähän T&K-osaajia.³⁹ Niistä yrityksistä, joilla on liian vähän T&K-osaajia, osaajapulaa koki erittäin merkittäväksi seitsemän prosenttia vastanneista ja melko merkittäväksi 64 prosenttia vastaajista. Osaajapula ei ollut lainkaan merkittävä 29 prosentille yrityksistä. Erityisesti yrityksissä nähtiin tarvetta ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille osaajille (51 %). Voimakkaasti kasvuhakuisissa yrityksissä korostui puolestaan tarve maisteri- ja tohtoritutkinnon suorittaneille. T&K-osaajien rekrytoinnin koki vaikeana yli puolet (53 %) kaikista kyselyyn vastanneista yrityksistä. Suuremmat yritykset kokevat T&K-osaajien rekrytointivaikeuksia pieniä yrityksiä useammin.⁴⁰

Tesin kasvuyrityspulssin perusteella osaavan henkilökunnan saatavuuden kokee puolestaan suurimpana haasteena 12 prosenttia vastaajista, ja rahoituksen saatavuuden vain yhdeksän prosenttia vastanneista.⁴¹ Erot Sitran kyselyn tuloksiin selittyvät sillä, että Sitran kyselyssä kysyttiin suoraan, onko yrityksillä pulaa T&K-osaajista, kun taas Tesin kyselyssä kysyttiin yleisesti suurimpia haasteita T&K-toiminnalle ja osaavan henkilökunnan saatavuus oli vain yksi tarjolla olevista vaihtoehdoista. Tesin kyselyn perusteella rahoituksen saatavuus, korkeat kustannukset ja muut syyt olivat osaavan henkilökunnan saatavuutta suurempia haasteita.

39 Sitra (2024).

40 Sitra (2024).

41 Tesi (2025).

Sääntely

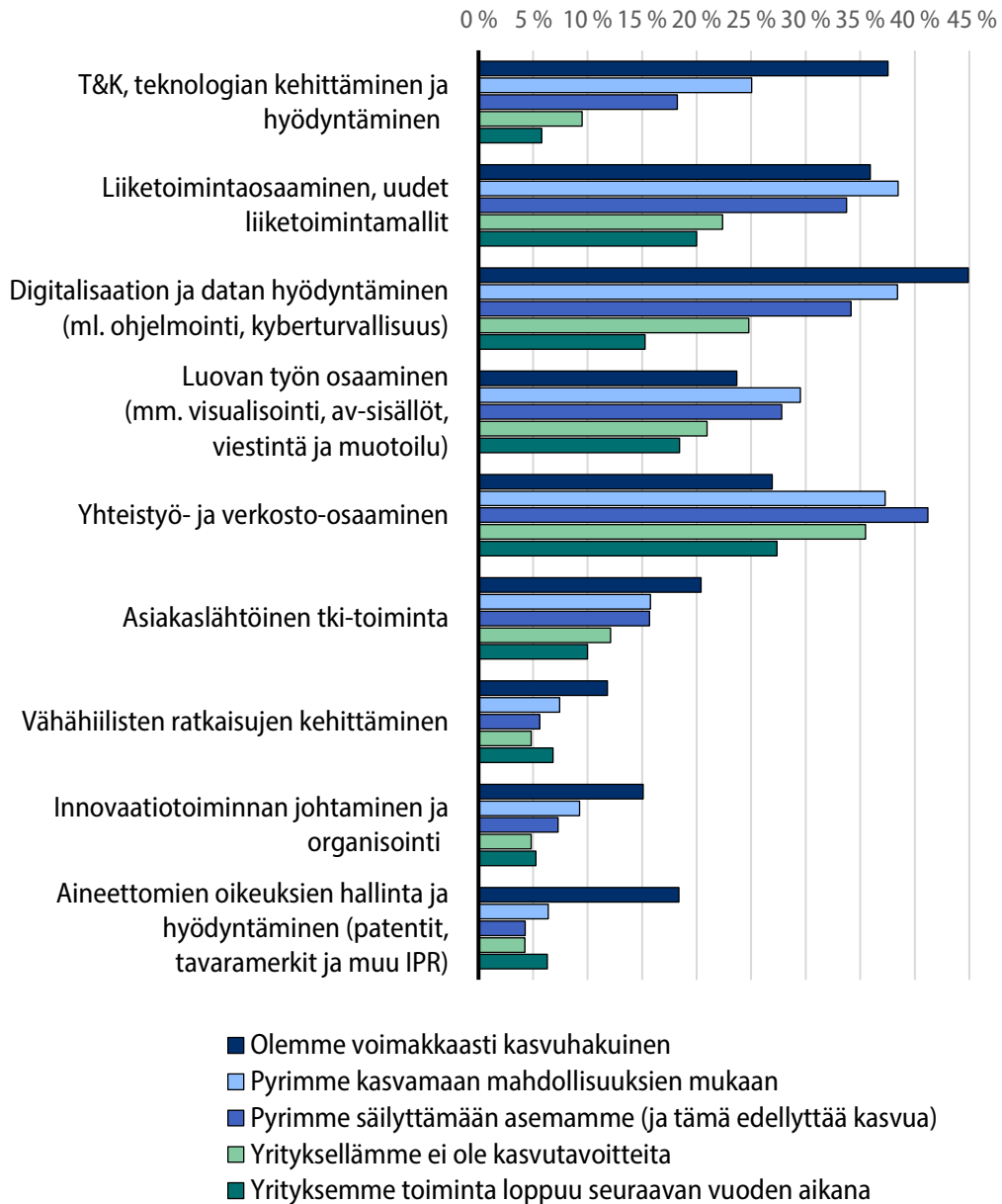
Selvityksessä toteutetun kyselyn perusteella sääntely tai luvitus ja lupaprosessit eivät nouse merkittävänä kannustavana tai estävänä tekijänä TKI-investoinneille seuraavien 12 kuukauden aikana. Yrityksen kasvuhakuisuus tai muut taustamuuttajat eivät juurikaan vaikuta yrityksen näkemykseen sääntelyn estävästä tai kannustavasta vaikutuksesta. Sääntelyn merkitys on TKI-toiminnan näkökulmasta kaiken kaikkiaan hyvin tapauskohtaista. Esimerkiksi terveysteknologia-alan yrityksille sääntely on tyypillisesti yksi keskeisistä TKI-toimintaa määrittävistä tekijöistä, kun taas luvitusprosessien merkitys korostuu tyypillisesti muun muassa energia-alalla. Näihin toimialakohtaisiin eroihin ei ole mahdollista pureutua yleisillä kyselyillä.

2.2.4 Pk-yritysten kehittämis- ja osaamistarpeet

Yleiskuva kehittämistarpeista

Yritysten innovaatiotoiminnan kehittämistarpeita tarkastellaan pk-yritysbarometrissa. Syksyn 2024 barometrin perusteella keskimäärin eniten kehittämistarpeita yritykset näkevät digitalisaatioon ja datan hyödyntämiseen liittyen. Vastausten tarkempi analyysi kuitenkin osoittaa, että yritysten kokemat kehittämistarpeet vaihtelevat huomattavasti kasvuhakuisuuden mukaan. Yleisesti ottaen voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset näkevät muita yrityksiä enemmän kehittämistarpeita kaikissa eri innovaatiotoiminnan osaamisalueissa. Erityisen suuri ero on T&K-toimintaan sekä teknologian kehittämiseen ja hyödyntämiseen liittyvässä osaamisessa. Yhteistyö- ja verkosto-osaamisen merkitys nähdään sen sijaan suurempana vähemmän kasvuhakuisissa yrityksissä.

Kuvio 18. Eniten kehittämistarvetta vaativat innovaatiotoiminnan osa-alueet.

Lähde: Pk-yritysbarometri 2/2024. Millä osaamisalueilla on innovaatiotoimintanne kannalta eniten kehittämistarvetta? (valitkaa kaikki sopivat kohdat).

Yrityskoon mukaan tarkasteltaessa tulokset kehittämistarpeista ovat samansuuntaisia: suuremmat pk-yritykset näkevät yleisesti enemmän kehittämistarpeita kuin pienemmät yritykset. Erityisesti suuremmat (50 henkilöä tai enemmän) pk-yritykset näkevät kehittämistarpeita digitalisaation ja datan hyödyntämisessä sekä T&K-toiminnassa. Vastaavasti pienemmät yritykset näkevät suurempia pk-yrityksiä useammin kehittämistarvetta luovan työn osaamisessa sekä yhteistyö- ja verkosto-osaamisessa. Tätä todennäköisesti selittää se, että pienempien yritysten joukossa on enemmän luovien alojen yrityksiä, ja lisäksi pienemmillä yrityksillä on vähemmän omia resursseja, mikä korostaa tarvetta yhteistyölle ja verkostoitumiselle. Toimialoittain tarkasteltuna erot yritysten tunnistamisissa innovaatiotoiminnan kehittämistarpeissa ovat syksyn 2024 pk-yritysbarometrin aineiston perusteella kohtuullisen pieniä, ja selvästi pienemmät kuin kasvuhakuisuuden tai yrityskoon mukaan tarkasteltuna. Suurin ero kehittämistarpeissa liittyy T&K-toimintaan ja teknologian kehittämiseen, mikä näyttäytyy selvästi suurempana kehittämistarpeena niin teollisuusaloilla ja ohjelmistoalalla kuin muilla toimialoilla.

Uusimman innovaatiotutkimuksen (2022) perusteella yritysten kaikkein tärkein osaamisalue oli markkinoihin ja asiakastarpeisiin liittyvä osaaminen. Toiseksi tärkeimpänä osaamisalueena yritykset kokivat digitalisaation ja dataan liittyvän osaamisen ja kolmanneksi tärkeimpänä osaamisalueena yleisen liiketoimintaosaamisen. Vähiten tärkeinä osaamisalueina yritysten mielestä olivat aineettomien oikeuksien hyödyntäminen sekä luovan työn osaaminen. Huomionarvoista on, että suuremmat yritykset arvioivat keskimäärin kaikki osaamisalueet pienempiä yrityksiä tärkeämmiksi. Innovaatiotutkimuksen perusteella yritykset kokivat, että heillä on pääsääntöisesti riittävästi osaamista tärkeiksi kokemissaan osaamisalueissa. Eniten osaamistarpeita yritykset kokivat digitalisaation ja dataan liittyvässä osaamisessa ja toiseksi eniten ennakointiin liittyvässä osaamisessa.

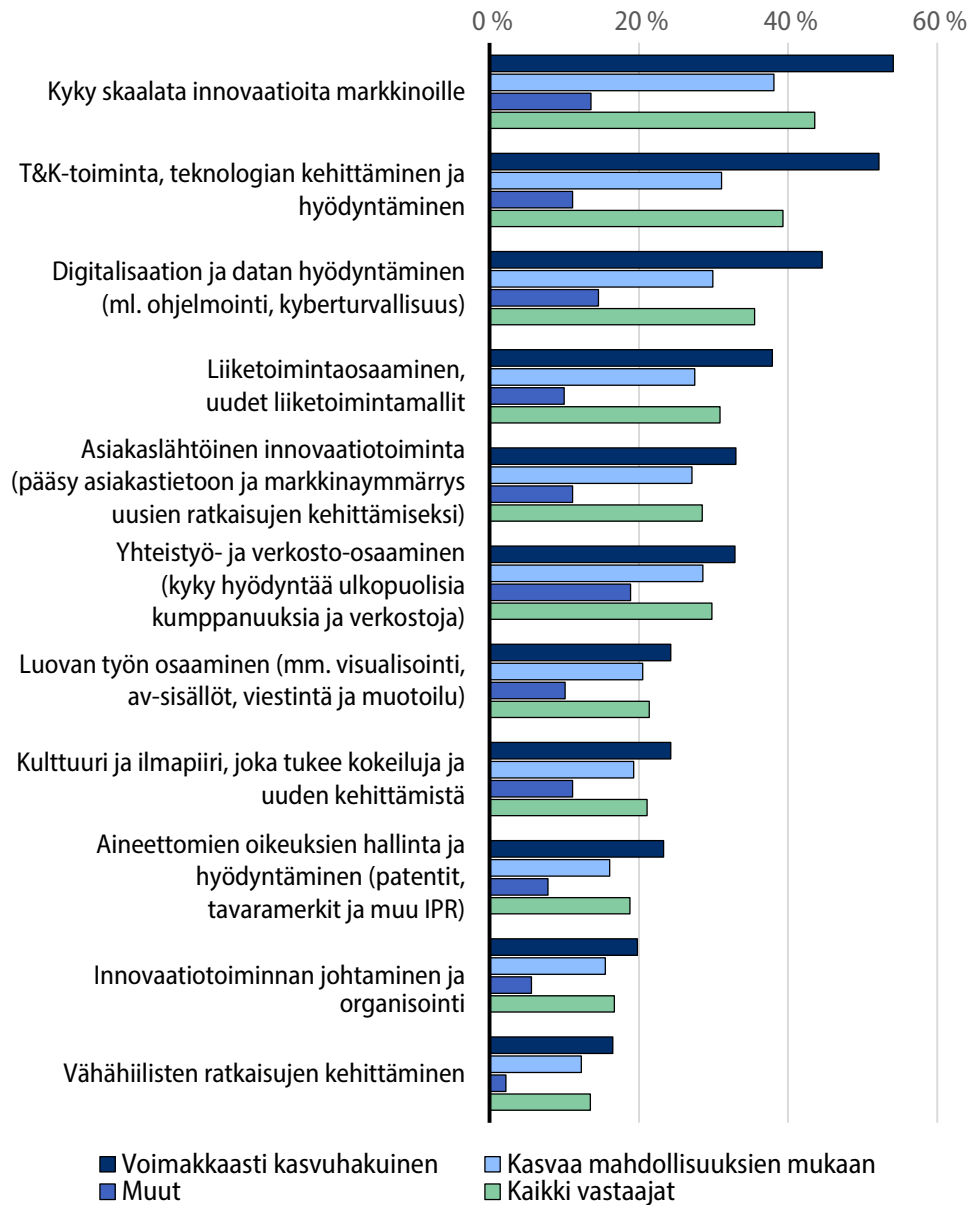
Selvityksessä toteutetun kyselyn mukaan yleisin TKI-toimintaan liittyvä kehittämistarve yrityksissä (N=1 148) on kyky skaalata innovaatioita markkinoille⁴² (44 %). Seuraavaksi yleisimmät kehittämistarpeet kohdistuvat T&K-toimintaan, teknologian kehittämiseen ja hyödyntämiseen (39 % yrityksistä) sekä digitalisaation ja datan hyödyntämiseen (ml. ohjelmointi, kyberturvallisuus) (35 % yrityksistä). Vähiten kehittämistarpeita yritykset tunnistavat vähähiilisten ratkaisujen kehittämiseen sekä innovaatiotoiminnan johtamiseen ja organisointiin liittyen.

Tarkasteltaessa yritysten TKI-toimintaan liittyvää kehittämistarvetta eri taustamuuttujien mukaan, nousee kyselyaineistosta joitakin eroja yritysryhmien välillä. Yleisesti ottaen kehittämistarpeita on enemmän kasvuhakuisissa yrityksissä (n= 1 060) erityisesti verrattuna yrityksiin, joilla ei ole kasvutavoitteita, tai jotka pyrkivät säilyttämään nykyisen asemansa tai joiden yritystoiminta on loppunut/loppumassa seuraavan 12 kuukauden aikana (Muut, n=91).

Seuraavissa alaluvuissa on tarkasteltu tarkemmin keskeisiä kehittämistarpeita eri taustamuuttujittain.

42 Kyselyssä ei määritelty tarkemmin, mitä ”kyky skaalata innovaatioita markkinoille tarkoittaa”. Tyypillisesti skaalaus markkinoille pitää sisällään monia eri tekijöitä liittyen esimerkiksi innovaatioiden pilotointiin, ensimmäisten referenssien hankintaan, tuotantokapasiteetin kasvattamiseen sekä markkinavalmiuksiin, asiakasymmärrykseen sekä brändin rakentamiseen. TKI-toiminnan näkökulmasta kyse on lähempänä markkinaa tapahtuvasta toiminnasta (erotuksena T&K-toiminnasta, joka tapahtuu kauempana markkinasta). Skaalautuvuus on toisaalta myös yksi aineettoman pääoman ominaisuus ja aineettomat investoinnit skaalautuvat helpommin kuin muut investoinnit (ks. Rouvinen ym. 2025). Voidaankin ajatella, että kyky skaalata innovaatioita markkinoille tarkoittaa myös kykyä kehittää (aineettomiin investointeihin pohjautuvia) skaalautuvia innovaatioita.

Kuvio 19. Yritysten TKI-toimintaan liittyvät kehittämistarpeet yrityksen kasvuhakuisuuden mukaan.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely. N=1 148. Osuus vastaajista, jotka kokevat merkittäviä kehittämistarpeita ko. osa-alueella (vaihtoehto 5 asteikolla 1–5).

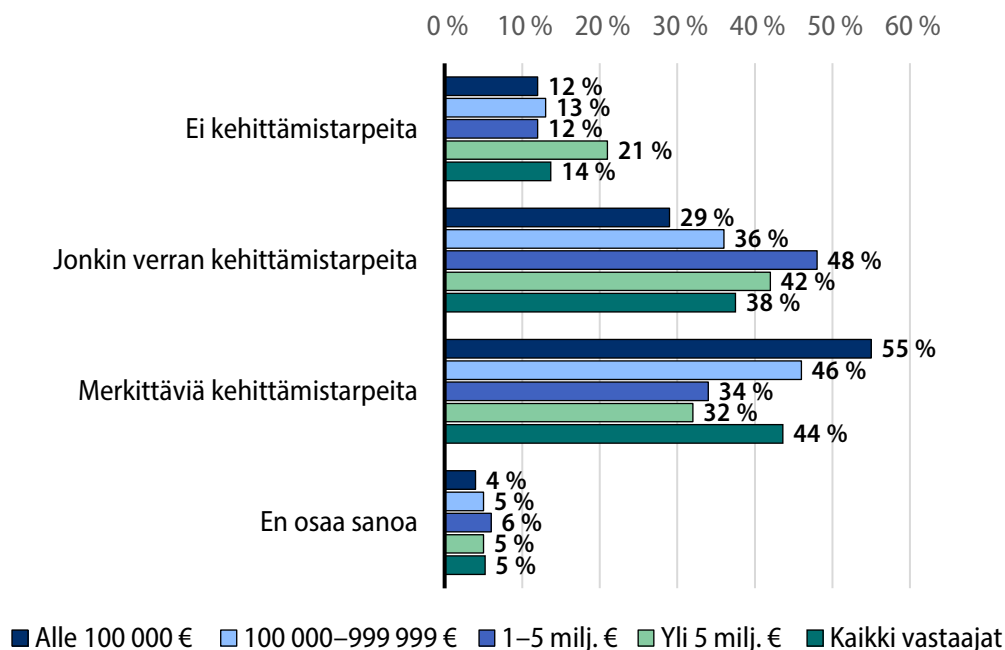
Kyky skaalata innovaatioita on merkittävin kehittämistarve erityisesti voimakkaasti kasvuhakuisissa ja pienemmissä yrityksissä

Kyky skaalata innovaatioita markkinoille korostuu kehittämistarpeena erityisesti voimakkaasti kasvuhakuisissa yrityksissä (54 % vastaajista kokee merkittävänä kehittämistarpeena). Kehittämistarpeen osuus on selkeästi pienempi yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien mukaan (38 %) tai yrityksissä, joilla ei ole kasvutavoitteita (14 %). (ks. Kuvio 20)

Toimialakohtaisesti innovaatioiden skaalautumiskykyyn liittyvä merkittävä kehittämistarve korostuu ohjelmistoyrityksissä (n=216). Kyselyn mukaan merkittävää kehittämistarvetta innovaatioiden skaalautumisessa on 58 prosentilla ohjelmistoyrityksistä, kun vastaava osuus esimerkiksi muun teollisuuden yrityksissä (n=197) on 39 prosenttia.

Eroja on havaittavissa myös yrityskoon mukaan: kyky skaalata innovaatioita korostuu kehittämistarpeena liikevaihdoltaan (tai henkilöstömäärältään) pienemmissä yrityksissä. Yrityksissä, joiden liikevaihto on alle 100 000 euroa, 55 prosenttia vastaajista näkee merkittäviä kehittämistarpeita yrityksen kyvyssä skaalata innovaatioita markkinoille.

Kuvio 20. Kehittämistarpeet liittyen kykyyn skaalata innovaatioita markkinoille liikevaihdoltaan eri kokoisissa yrityksissä.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely (N=1 148).

Kyky kaupallistaa ja/tai skaalata innovaatioita markkinoille nousee esiin keskeisenä kehittämiskohteena myös useissa selvityksen osana toteutetuissa asiantuntija- ja yrityshaastatteluissa.

Kehittämistarvetta esiintyy teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon sekä digitalisaation ja datan hyödyntämiseen liittyen

Kyselyn perusteella voimakkaasti kasvuhakuisissa yrityksissä (n=526) kehittämistarvetta kohdistuu teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon enemmän kuin yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien (n=534) mukaan. Vähintään joka toinen voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä nimeää tämän kehittämistarpeeksi, kun vastaava osuus yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien (n=534) mukaan, on 31 prosenttia. 'Muut' -yritysryhmässä, johon kuuluvat yritykset, joilla ei ole kasvutavoitteita, tai jotka pyrkivät säilyttämään nykyisen asemansa tai joiden yritystoiminta on loppunut/loppumassa seuraavan 12 kuukauden aikana (n=91), teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon liittyviä kehittämistarpeita ei esiinny niin yleisesti kuin muissa ryhmissä.

Tässä selvityksessä toteutetun kyselyn vastaajista selvästi useampi yritys tunnistaa kehittämistarpeita liittyen teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon kuin aikaisemmissa kyselyissä keskimäärin (ks. esim. Kuvio 19). Tämä johtuu mitä todennäköisemmin siitä, että tässä kyselyssä vastaajat olivat kasvuhakuisempia kuin esimerkiksi pk-yritysbarometrissa. Vertailtaessa ainoastaan voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä, tulokset ovat hyvin linjassa pk-yritysbarometrin tulosten kanssa.

Toimialakohtaisesti teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon liittyviä kehittämistarpeita esiintyy korkean teknologian teollisuuden yrityksissä (n=209) ja ohjelmistoyrityksissä (n=216), joista kyselyn mukaan esiintyy merkittävää kehittämistarvetta joka toisessa yrityksessä. Vastaavat osuudet muissa teollisuusalojen yrityksissä (n=197) ja palvelualan yrityksissä (n=246) on noin 37 prosenttia.

Yritysvastaajien välillä esiintyy eroja myös digitalisaation ja datan hyödyntämiseen liittyvien kehittämistarpeiden osalta yritysten kasvuhakuisuuden mukaan. Aikaisempia kehittämistarpeita esiintyy yleisemmin voimakkaasti kasvuhakuisissa yrityksissä kuin yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien mukaan. Tässäkin teemassa vähiten kehittämistarvetta esiintyy yrityksissä, joilla ei ole kasvutavoitteita, tai jotka pyrkivät säilyttämään nykyisen asemansa tai joiden yritystoiminta on loppunut/loppumassa seuraavan 12 kuukauden aikana (Muut, n=91). Yritysten digitalisaation ja datan hyödyntämiseen liittyvät kehittämistarpeet eivät kyselyn mukaan eroa merkittävästi yrityksen toimialan tai koon mukaan.

Selvityksessä toteutettujen asiantuntijahaastatteluiden perusteella digitaalisten teknologioiden hyödyntämisessä on runsaasti potentiaalia sekä perinteisissä teollisuusyrityksissä että palvelualoilla. Erityisesti tekoälyn hyödyntämisessä nähdään paljon mahdollisuuksia, ja yritysten arvioidaankin heränneen tähän kokonaisuuteen liittyviin kehittämistarpeisiin ja liiketoimintamahdollisuuksiin.

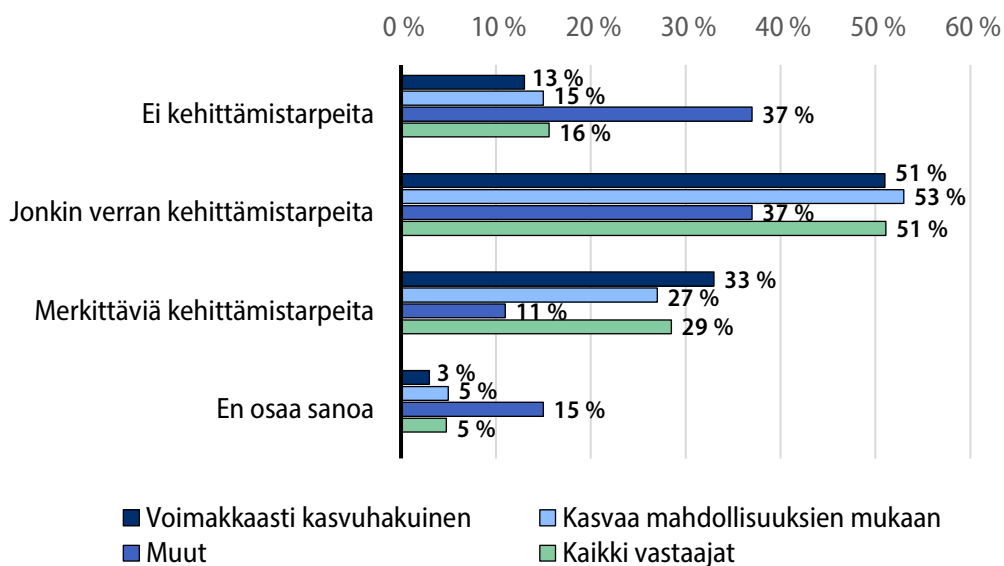
Asiakaslähtöinen innovaatiotoiminta tunnistetaan kehittämistarpeeksi useassa yrityksessä

Selvityksessä toteutetun kyselyn perusteella asiakaslähtöisessä innovaatiotoiminnassa (pääsy asiakastietoon ja markkinaymmärrys uusien ratkaisujen kehittämiseksi) esiintyy jonkin verran kehittämistarvetta vähintään joka toisella kyselyyn vastanneista yrityksistä (N=1 148). Tämän lisäksi merkittäviä kehittämistarpeita teemaan liittyen esiintyy 29 prosentilla yrityksistä.

Asiakaslähtöiseen innovaatiotoimintaan liittyvää kehittämistarvetta tarkasteltaessa yrityksen kasvuhakuisuuden mukaan ei ole havaittavissa merkittävää eroa voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten ja yritysten, jotka kasvavat mahdollisuuksien

mukaan, välillä. Kolmanneksella 'Muut' -yritysryhmän yrityksistä ei esiinny ko. kehittämistarvetta. Tähän 'Muut' -yritysryhmään kuuluvat yritykset, joilla ei ole kasvutavoitteita, tai jotka pyrkivät säilyttämään nykyisen asemansa tai joiden yritystoiminta on loppunut/loppumassa seuraavan 12 kuukauden aikana (n=91).

Kuvio 21. Asiakslähtöinen innovaatiotoiminta (pääsy asiakastietoon ja markkinaymmärrys uusien ratkaisujen kehittämiseksi).

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely (N=1 148).

Tarkasteltaessa vastausten jakautumista yritysten kokoluokan mukaan, havaitaan, että liikevaihdoltaan pienimmät yritykset (liikevaihto alle 100 000 euroa) näkevät asiakslähtöisen innovaatiotoiminnan jonkin verran merkittävämpänä kehittämiskohteena kuin liikevaihdoltaan suuremmat yritykset. Yrityksen toimialan mukaan tarkasteltuna kyselyssä ei havaittu merkittäviä eroja yritysten välillä.

Selvityksessä toteutetuissa haastatteluissa asiakslähtöinen innovaatiotoiminta nousi esille erityisenä kehittämiskohteena yksittäisissä haastatteluissa. Haastatteluiden perusteella asiakslähtöisyys näyttäytyikin tärkeänä osana pk-yritysten innovaatiotoimintaa, ja sen nähdään menneen selvästi eteenpäin viime vuosina. Taustalla on muun muassa digitaalisten työkalujen kehittäminen, jonka avulla on yhä helpompaa saada tehokkaasti tietoa asiakkaista esimerkiksi verkkosivujen kävijätilastojen tai sosiaalisen median analyysityökalujen perusteella.

Haastatelluissa yrityksissä asiakaslähtöisyys nähtiin tärkeänä osana innovaatio-toimintaa. Toisaalta asiakaslähtöisyys myös ymmärretään eri tavoin eri yrityksissä, ja se kytkeytyy olennaisesti esimerkiksi innovaatioiden skaalaamiseen ja kaupallistamiseen sekä myyntiin ja markkinointiin, jotka puolestaan nousevat esille aineistossa keskeisinä pullonkauloina. Useammassa yrityshaastatteluissa korostui myös tarve luoda itse asiakastarvetta ja/tai auttaa asiakasta innovoimaan, miten tuotteet tai palvelut saadaan osaksi asiakkaan omia toimintamalleja.

”Tehdään jatkuvasti asiakkaiden kanssa. Saadaan jatkuvasti palautetta asiakkailta, ja se on tärkeä osa innovaatioprosessia. Pitää myös kouluttaa asiakkaita. Asiakkaiden pitää myös miettiä, miten innovaatiot vaikuttavat heihin. Pakottaa asiakkaan innovoimaan itse kun tuodaan jotain, mitä heillä ei ole aikaisemmin ollut.” – Haastateltu yritys

”Ollaan oltu asiakasarajapinnassa koko ajan korvat höröllä. Ollaan tavattu teknologiakumppanin kanssa asiakkaita, [mikä on edesauttanut sitä] että on pystytty kehittämään ja olemaan asiakasarajapinnassa onnistuneesti.” – Haastateltu yritys

”Tavoitteena on, että kehitystyötä tehdään yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakas testaa ja kehitetään yhdessä. Ei niin, että kehitetään ja sitten lanseerataan. [TKI-toiminnan] pitää perustua konkreettiseen asiakastarpeisiin. ... Asiakkaat eivät osaa kaivata tällaista. Meidän täytyy luoda tarve.” – Haastateltu yritys

3 TKI-toimintaa tukevat yrityspalvelut ja niiden kehittämistarpeet

Tässä selvityksessä on keskitytty TKI-toiminnan kannalta relevantteihin julkisiin yrityspalveluihin. Yrityspalveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä erilaisia (TKI-toiminnan) rahoitukseen liittyviä palveluita ja kannusteita (ml. verotuet) että muita (ei rahoitukseen liittyviä) palveluita, kuten neuvontapalveluita. Selvityksen fokus on kuitenkin ollut Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalveluissa. Keskeiset rahoituspalvelut on kuvattu tarkemmin raportin liitteessä 2.

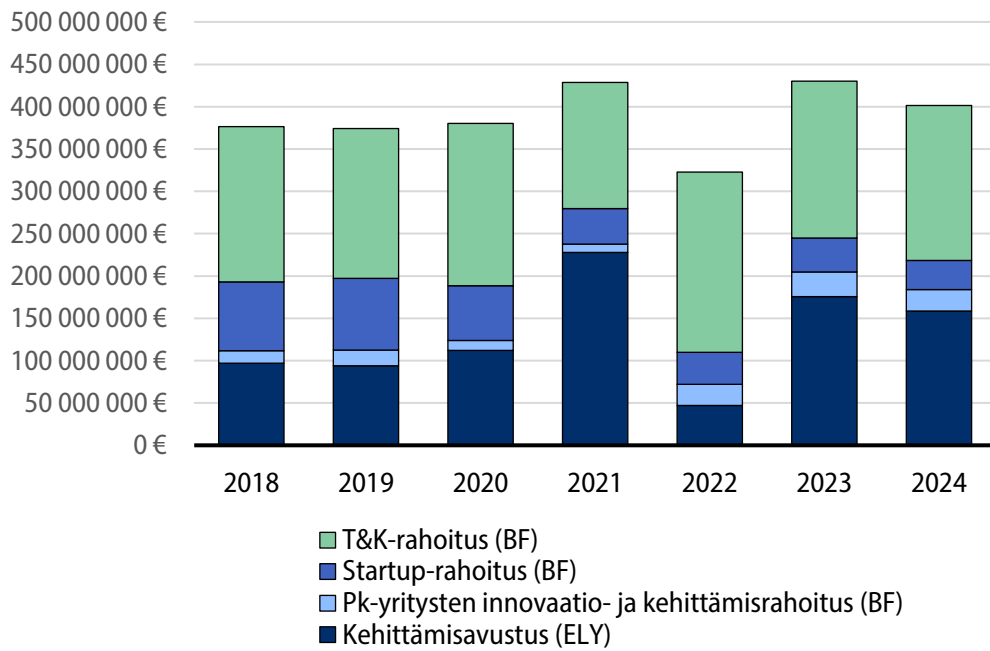
3.1 TKI-rahoituksen kohdentuminen pk-yrityksille

Yleiskuva pk-yritysten TKI-rahoituksesta

Merkittävimmät pk-yritysten TKI-toiminnan kansalliset julkiset rahoituslähteet ovat Business Finland ja ELY-keskusten kehittämisavustus. Vuosittain ko. rahoituslähteiden yhteenlaskettu volyymi pk-yrityksille on noin 400 miljoonaa euroa (ei sisällä koronapandemian vuoksi myönnettyä häiriörahoitusta, mikä kohdistuu pääosin vuosiin 2020–2021). Rahoituksen volyymi on pysynyt viime vuosina samalla tasolla, lukuun ottamatta joitakin vuosittaisia vaihteluita, jotka johtuvat pääosin ELY-keskusten kehittämisavustuksen myöntövaltuuksien vaihteluista⁴³.

43 Vuoden 2022 osalta myönnetyn yrityksen kehittämisavustuksen pienuuteen vaikutti EU-ohjelmakauden 2021–2027 päätöksenteon viivästyminen EURA2021-järjestelmästä johtuen. Vuonna 2021 kehittämisavustukseen oli käytettävissä REACT EU sekä kansallista koronaelvytysvaltuutta.

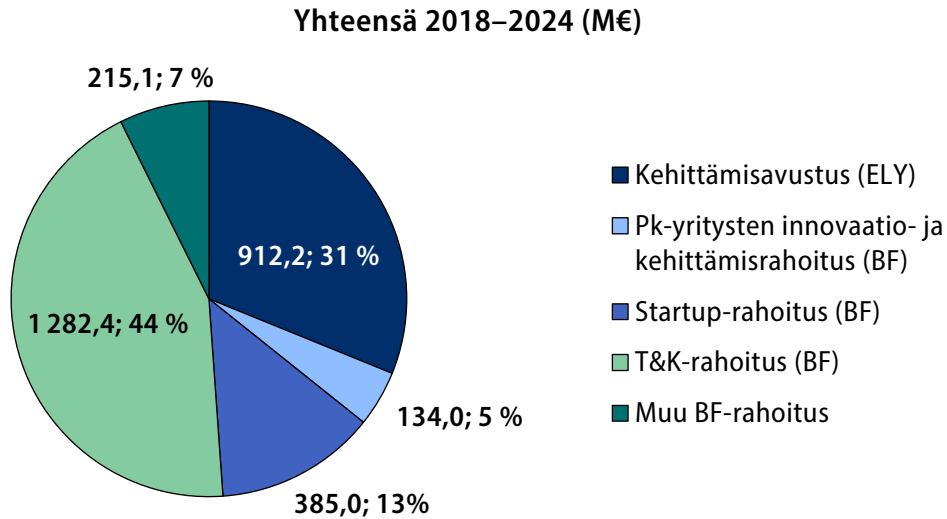
Kuvio 22. Business Finlandin ja ELY-keskusten (kehittämisyhteisö) pk-yritysten rahoituksen jakautuminen eri vuosina.

Aineiston lähde: Business Finland ja TEM. Rahoituksen ryhmittely perustuu selvityksen tekijöiden määrittelyyn Business Finlandin rahoitustietojen pohjalta.

Rahoitus jakautuu kokonaisuutena (vuosina 2018–2024) siten, että Business Finlandin T&K-rahoituksen (esim. tutkimus-, kehitys- ja pilotointirahoitus, co-innovation -rahoitus) osuus on 44 prosenttia, kehittämisyhteisöjen osuus 31 prosenttia, Business Finlandin startup-yrityksille suunnatun rahoituksen (NIY, Tempo) osuus 13 prosenttia, Business Finlandin innovaatio- ja kehittämisrahoituksen (esim. innovaatioaseteli, Market Explorer, Talent, Group Explorer), osuus on noin viisi prosenttia ja muun Business Finlandin rahoituksen (esim. energiatuki, kiertotalouden investointiavustus, AV-tuotantokannustin) osuus on noin seitsemän prosenttia kokonaisuudesta.

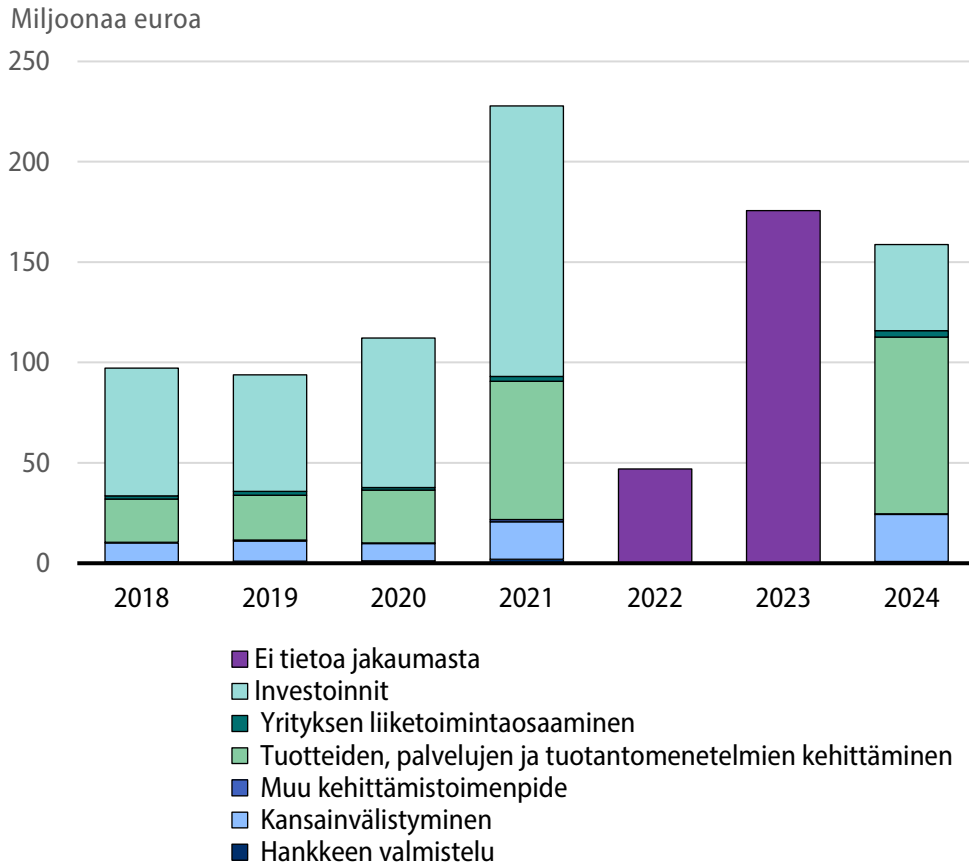
Kuvio 23. Business Finlandin ja ELY-keskusten (kehittämisyhteisö) rahoituksen jakautuminen kokonaisuutena 2018–2024.

Aineiston lähde: Business Finland ja TEM. Rahoituksen ryhmittely perustuu selvityksen tekijöiden määrittelyyn Business Finlandin rahoitustietojen pohjalta.

Tarkasteltaessa tarkemmin ELY-keskusten kehittämisyhteisöjen kohteita havaitaan, että vuonna 2024 noin 88 miljoonaa euroa kohdistui tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen, noin 43 miljoonaa euroa investointeihin ja noin 23 miljoonaa euroa kansainvälistymiseen. Yrityksen liiketoimintaosaamisen kehittämiseen kohdistui noin kolme miljoonaa euroa. Luvut ovat kuitenkin vain suuntaa antava, sillä vuoden 2024 osalta ei ole vielä mahdollista erotella samassa hankkeessa kehittämistoimiin ja investointeihin myönnettyä euromäärää, minkä vuoksi vuoden 2024 kohdalla T&K-hankkeiksi ensisijaisesti luokitellut hankkeet voivat sisältää myös investointeja. Tästä syystä vuosi 2024 ei ole myöskään vertailukelpoinen aiempien vuosien kanssa. Vuosien 2022–2023 osalta tietoa kohdentumisesta ei ole lainkaan saatavilla.

Kuvio 24. ELY-keskusten kehittämisavustuksen jakautuminen toimenpiteittäin 2018–2024.

Aineiston lähde: TEM. Tiedot eri vuosien välillä eivät vertailukelpoisia, johtuen raportissa kuvatuista tilastointiin sekä myöntövaltuuksien vuosittaisiin vaihteluihin liittyvistä eroista.

Rahoituksen alueellinen jakautuminen

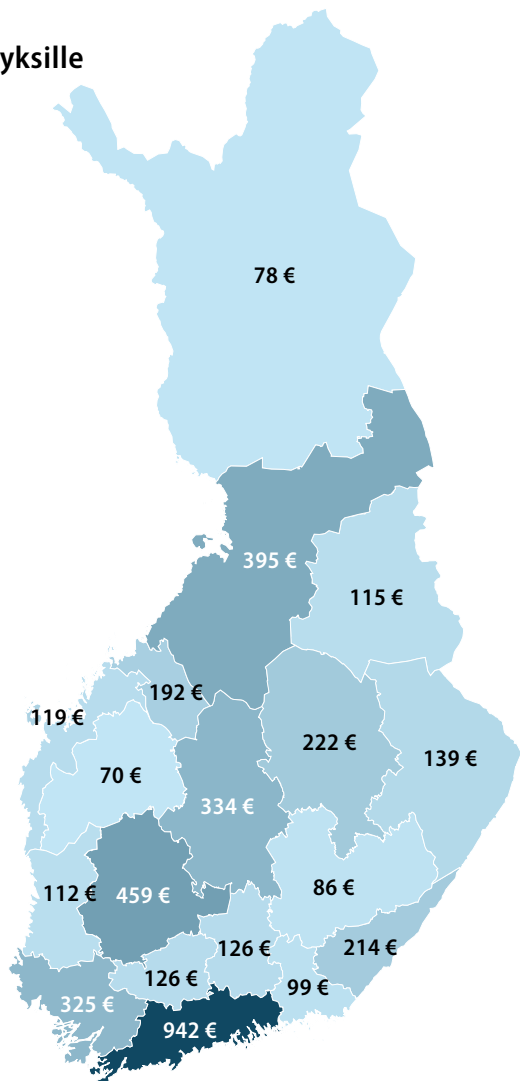
Tarkasteltaessa Business Finlandin pk-yritysrahoituksen ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen alueellista jakautumista havaitaan, että rahoituksen kohdentuminen vaihtelee huomattavasti maakunnittain – sekä absoluuttisesti että yritysmäärään suhteutettuna.

Business Finlandin pk-yrityksille suunnattu TKI-rahoitus kohdistuu selvästi eniten Uudenmaan alueelle (67 %). Myös yritysmäärään suhteutettuna Business Finlandin rahoitus on selvästi suurin Uudellamaalla (942 € per alueen yritys). Vastaavasti kehittämisavustusta on myönnetty suhteellisesti eniten Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Savon maakunnissa. Tämä on odotettua, sillä kehittämisavustuksen myöntövaltuudet vaihtelevat alueittain EU:n rakennerahastorahoituksen mukaisesti. Suurelta osin tämän takia myös alueelliset rahoituslinjaukset vaihtelevat ja vaikuttavat rahoituksen painotuksiin ja käyttökohteisiin.

Kuvio 25. Business Finlandin TKI-rahoituksen ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen jakautuminen pk-yrityksille maakunnittain suhteessa alueen yritysmäärään (keskiarvot vuosilta 2018–2024).

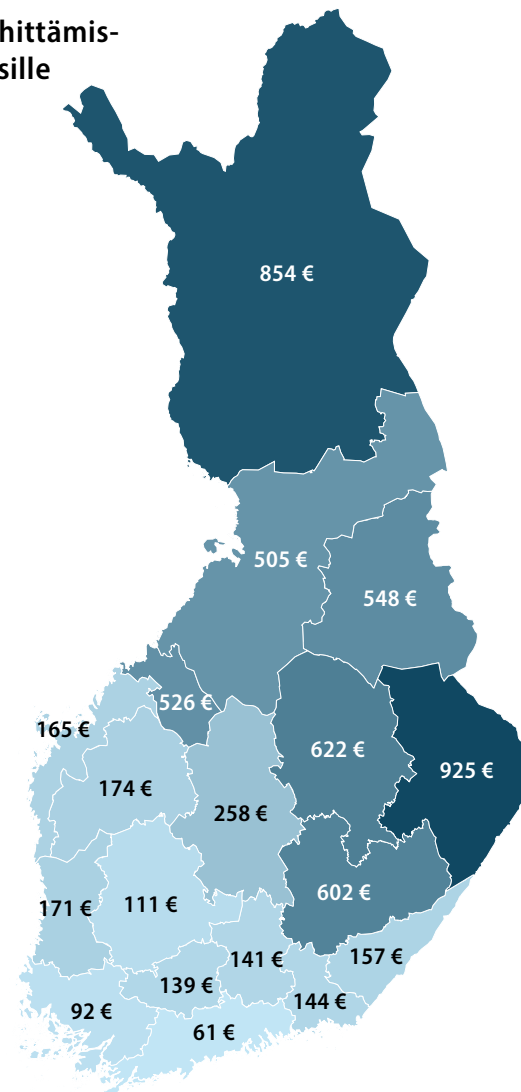
Business Finlandin TKI-rahoitus pk-yrityksille

Rahoitus per alueen yritys (€)

ELY-keskusten kehittämisavustus pk-yrityksille

Rahoitus per alueen yritys (€)

Lähde: Selvityksen tekijät Business Finlandista ja TEM:stä saatujen rahoitustietojen sekä Tilastokeskuksen yritystilaston pohjalta.

Taulukko 3. Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen volyymit euromääräisesti (ka. 2018–2024) ja suhteessa alueen yritysmäärään.

Maakunta	Business Finlandin TKI-rahoitus pk-yrityksille		Kehittämisavustus (ELY)	
	Rahoitus (€), ka. 2018–2024, osuus (%)	Rahoitus per alueen yritys (€)	Rahoitus (€), ka. 2018–2024, osuus (%)	Rahoitus per alueen yritys (€)
Etelä-Karjala	2 657 712 € (1 %)	214 €	1 945 725 € (1 %)	157 €
Etelä-Pohjanmaa	1 828 237 € (1 %)	70 €	4 516 762 € (3 %)	174 €
Etelä-Savo	1 502 319 € (1 %)	86 €	10 484 529 € (8 %)	602 €
Kanta-Häme	2 137 485 € (1 %)	126 €	2 350 980 € (2 %)	139 €
Kainuu	829 165 € (0 %)	115 €	3 931 783 € (3 %)	548 €
Keski-Pohjanmaa	1 455 929 € (1 %)	192 €	3 988 800 € (3 %)	526 €
Keski-Suomi	9 122 634 € (4 %)	334 €	7 056 448 € (5 %)	258 €
Kymenlaakso	1 464 302 € (1 %)	99 €	2 122 320 € (2 %)	144 €
Lappi	1 427 099 € (1 %)	78 €	15 702 492 € (12 %)	854 €
Päijät-Häme	2 428 497 € (1 %)	126 €	2 705 167 € (2 %)	141 €
Pirkanmaa	23 363 890 € (9 %)	459 €	5 635 356 € (4 %)	111 €
Pohjanmaa	2 530 978 € (1 %)	119 €	3 496 836 € (3 %)	165 €
Pohjois-Karjala	2 305 998 € (1 %)	139 €	15 324 503 € (11 %)	925 €
Pohjois-Pohjanmaa	14 933 887 € (6 %)	395 €	19 114 703 € (14 %)	505 €
Pohjois-Savo	5 579 948 € (2 %)	222 €	15 648 506 € (12 %)	622 €
Satakunta	2 603 030 € (1 %)	112 €	3 990 539 € (3 %)	171 €
Uusimaa	161 456 699 € (63 %)	942 €	10 427 574 € (8 %)	61 €
Varsinais-Suomi	17 054 262 € (7 %)	325 €	4 852 087 € (4 %)	92 €
Koko maa	254 704 931 € (100 %)	450 €	133 295 110 € (100 %)	235 €

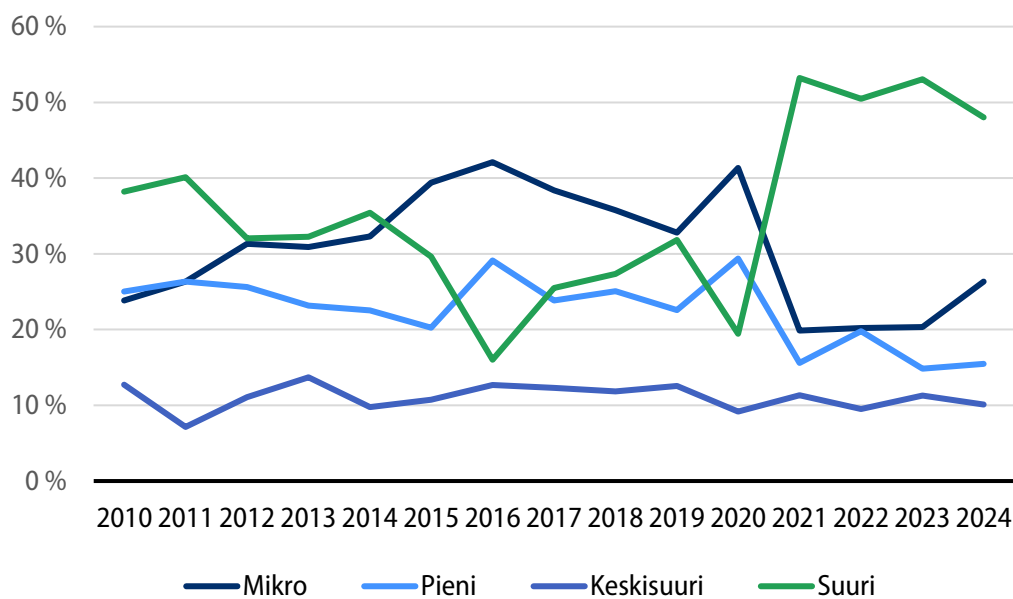
Lähde: Selvityksen tekijät Business Finlandista sekä TEM:stä saatujen rahoitustietojen pohjalta. Yritysten määrä keskiarvo vuosilta 2018–2024, lähteenä Tilastokeskus.

Seuraavassa on tarkastelu tarkemmin Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen kohdentumista.

Rahoitus yrityskoon mukaan: pk-yritysten suhteellinen osuus Business Finlandin rahoituksesta on laskenut

Tarkasteltaessa tarkemmin Business Finlandin rahoitusta havaitaan, että rahoitus pk-yrityksille on hieman kasvanut vuoden 2010 tasosta. Pk-yritysten suhteellinen osuus yritysrahoituksesta on kuitenkin merkittävästi pudonnut johtuen suuryritysten rahoituksen (erityisesti veturiyritysten rahoitus) merkittävästä kasvusta vuodesta 2021 alkaen. Vuosina 2021–2024 suuryritysten osuus Business Finlandin yritysrahoituksesta on ollut noin 50 prosenttia, kun ennen vuotta 2021 suuryritysten rahoituksen osuus vaihteli 20–40 prosentin välillä.

Kuvio 26. Business Finlandin yritysrahoituksen jakautuminen yrityksen kokoluokittain 2010–2024.

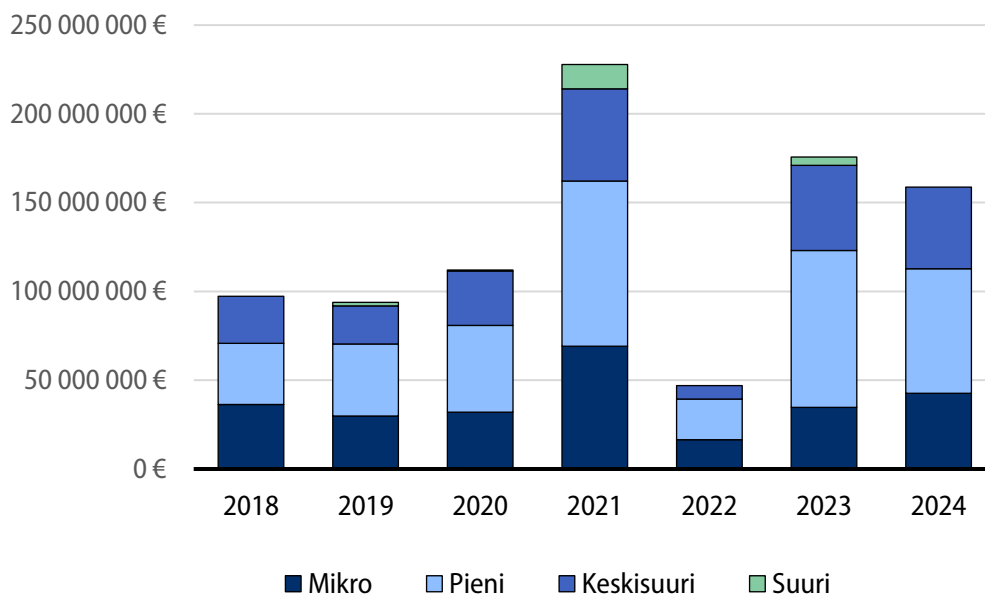

Lähde: Selvityksen tekijät Business Finlandin rahoitustietojen pohjalta.

Suhteellisen osuuden lasku on erityisesti kohdistunut mikroyrityksiin ja pieniin yrityksiin. Toisaalta Business Finlandin rahoitusta saaneiden mikroyritysten määrä on kasvanut selvästi: vuonna 2024 Business Finlandin rahoitusta sai noin 1 700 mikroyritystä (65 % kaikista rahoitusta saaneista yrityksistä), kun vuonna 2014 rahoitusta sai vain 800 mikroyritystä (50 %).

Suurin osa ELY-keskusten kehittämisyhteistyöstä (44 %) kohdistuu pienille yrityksille (noin 70 miljoonaa euroa vuonna 2024). Mikroyritysten osuus rahoituksesta vuonna 2024 oli 27 prosenttia (43 miljoonaa euroa) ja keskisuurten yritysten osuus 29 prosenttia (46 miljoonaa euroa).

Kuvio 27. ELY-keskusten kehittämisyhteistyön volyymi kokoluokittain 2018–2024.

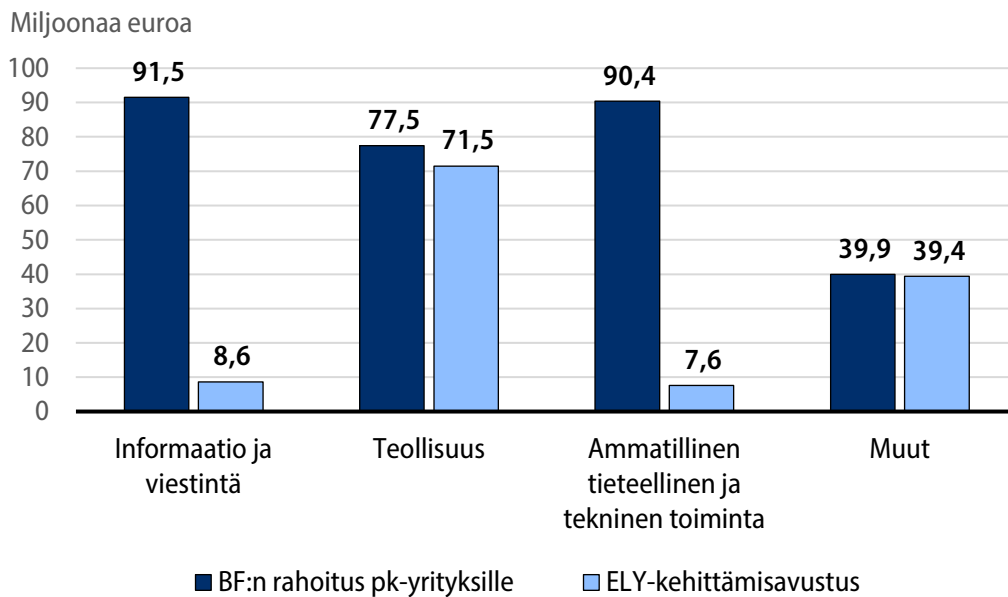
Lähde: Selvityksen tekijät TEM:stä saatujen rahoitustietojen pohjalta.

Rahoitus toimialoittain

Business Finlandin pk-yritysrahoitusta kohdistui vuosina 2022–2024 keskimäärin 91,5 miljoonaa euroa (31 %) informaatio- ja viestintäalan yrityksille, suunnilleen saman verran eli 90,4 miljoonaa euroa (30 %) ammatilliseen, tieteelliseen ja tekniseen toimintaan, ja puolestaan 77,5 miljoonaa euroa (26 %) teollisuusalojen yrityksille. Muiden alojen osuus oli yhteensä noin 40 miljoonaa euroa (13 %).

Vastaavasti kehittämisavustuksesta ylivoimaisesti suurin osa (56 % = 71,5 miljoonaa euroa) kohdistui teollisuusyrityksille ja vain pieni osa informaatio- ja viestintäalan yrityksille tai ammatilliseen, tieteelliseen ja tekniseen toimintaan.

Kuvio 28. Business Finlandin pk-yritysten TKI-rahoituksen ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen jakautuminen toimialoittain.

Lähde: Selvityksen tekijät Business Finlandista ja TEM:stä saatujen rahoitustietojen pohjalta.

Business Finlandin rahoituspalvelut

Business Finlandin rahoitus pk-yrityksille jakautuu useisiin eri rahoituspalveluihin (ks. tarkemmat kuvaukset palveluista raportin liitteenä 2). Vuosina 2015–2024 selvästi eniten on myönnetty tutkimus-, kehitys- ja pilotointirahoitusta (keskimäärin 170 miljoonaa euroa vuodessa). Seuraavaksi eniten on myönnetty NIY-rahoitusta (23,4 miljoonaa euroa keskimäärin vuodessa), co-innovation -rahoitusta (20,5 miljoonaa euroa) ja Tempo-rahoitusta (19,7 miljoonaa euroa).

Taulukko 4. Business Finlandin pk-yrityksille suunnatun rahoituksen jakautuminen rahoituspalveluittain ja kokoluokittain (keskiarvo vuosina 2015–2024).

Rahoituspalvelu (BF)	Mikro	Pieni	Keski-suuri	Rahoitus yht. (2015–2024, M€)	Rahoitus per myöntövuosi (M€)
Tutkimus, kehitys ja pilotointi	44 %	35 %	22 %	1 701,1	170,1
Nuoret innovatiiviset yritykset	44 %	52 %	4 %	234,4	23,4
Tempo	80 %	16 %	4 %	177,4	19,7
Co-Innovation, yritysosallistuja	27 %	37 %	35 %	102,7	20,5
<i>Kasvumoottorikilpailu</i>	22 %	44 %	34 %	68,0	22,7
<i>Kiito</i>	40 %	43 %	17 %	63,7	15,9
<i>Innovaatioseteli</i>	87 %	12 %	2 %	62,2	6,9
De minimis (ei tarkempaa tietoa palvelusta)	61 %	26 %	12 %	42,6	5,3
Market Explorer	46 %	39 %	14 %	32,3	3,6
Exhibition Explorer	31 %	41 %	28 %	27,7	3,1
Innovaatioklusteri	41 %	58 %	1 %	19,2	1,9
Muut TKI-rahoituspalvelut* yhteensä	40 %	41 %	19 %	36,5	3,7

* Sisältää muut tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä kansainvälistymiseen liittyvät palvelut (ml. lakkautetut palvelut), mutta ei esimerkiksi energiatukea, AV-tuotantokannustinta tai kiertotalouden investointiavustusta.

Lakkautetut palvelut kursivoitu.

Värit kuvastavat eri kokoluokkien osuutta ko. palvelun kokonaisvolyymistä vuosina 2015–2024 (suurimmat osuudet vihreällä, pienimmät osuudet punaisella).

Aineiston lähde: Business Finland.

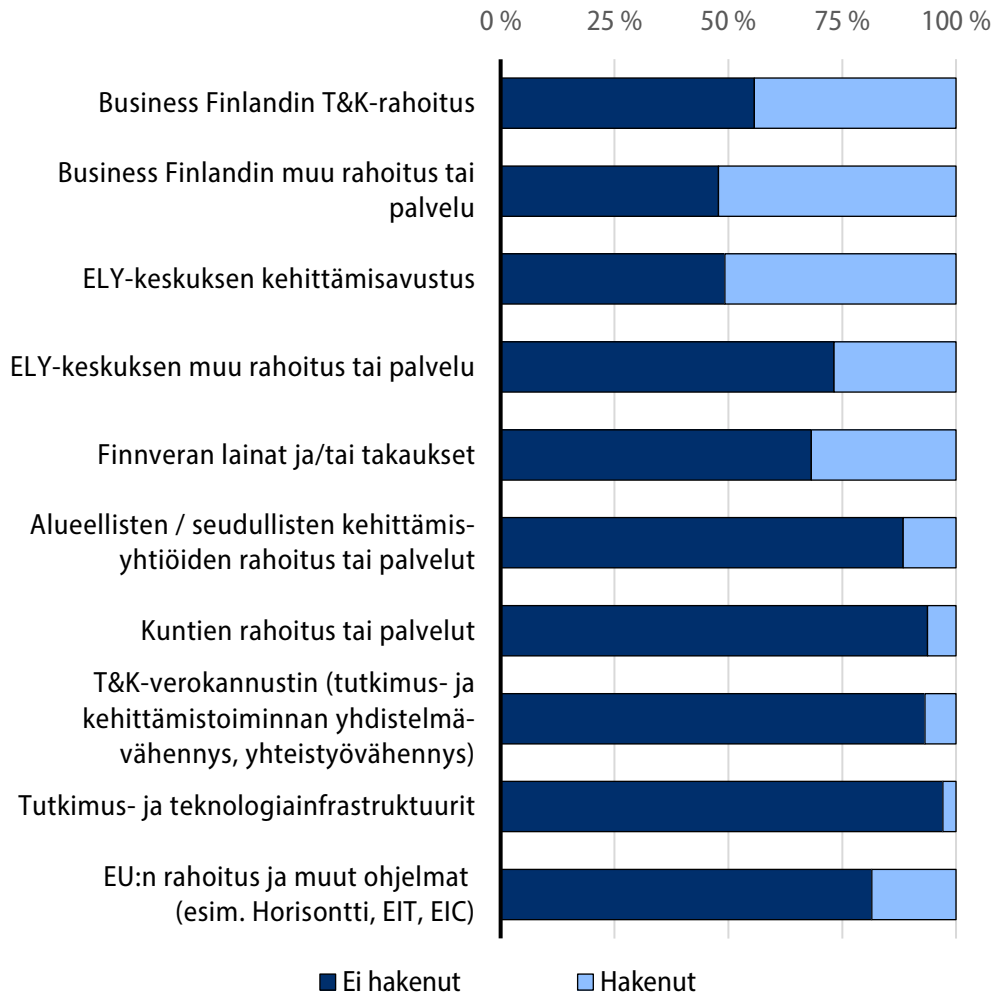
3.2 Yrityspalveluiden kehittämistarpeet

Yleiskuva palveluiden hyödyntämisestä

Pk-yritysbarometrissa yrityksiltä kysytään aikomusta hakea ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana. Syksyn 2024 barometrin perusteella kaikista yrityksistä, jotka aikovat hakea ulkoista rahoitusta (yhteensä 19 prosenttia vastaajista), 15 prosenttia aikoo hakea rahoitusta ELY-keskuksilta ja 15 prosenttia Business Finlandilta. Voimakkaasti kasvuhakuisista ja ulkoista rahoitusta hakevista yrityksistä ELY-rahoitusta aikoi hakea 19 prosenttia ja Business Finlandin rahoitusta 27 prosenttia yrityksistä. Selvästi suosituin ulkoisen rahoituksen lähde pk-yrityksillä on pankit: 66 prosenttia ulkoista rahoitusta hakevista aikoo hakea rahoitusta pankeilta. Pääomasijoituksia aikoo hakea keskimäärin yhdeksän prosenttia vastaajista, mutta 27 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä.

Selvitystyössä toteutetussa kyselyssä vastaajilta tiedusteltiin, mitä julkisia TKI-toimintaan liittyviä palveluita yritys on hakenut/hyödyntänyt vuosina 2023–2025. Koska kysely kohdistettiin sekä Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoitusta hakeneille, on luonnollista, että yleisesti kyselyyn vastanneet yritykset ovat hyödyntäneet Business Finlandin T&K-rahoitusta (32 % yrityksistä, N= 1 147), Business Finlandin muuta rahoitusta (40 % yrityksistä) ja ELY-keskuksen kehittämisavustusta (37 % yrityksistä). Seuraavaksi yleisimmät yritysten hyödyntämät julkiset palvelut ovat Finnveran lainat ja takaukset (28 % yrityksistä) sekä EU-rahoitus ja muut ohjelmat (11 % yrityksistä).

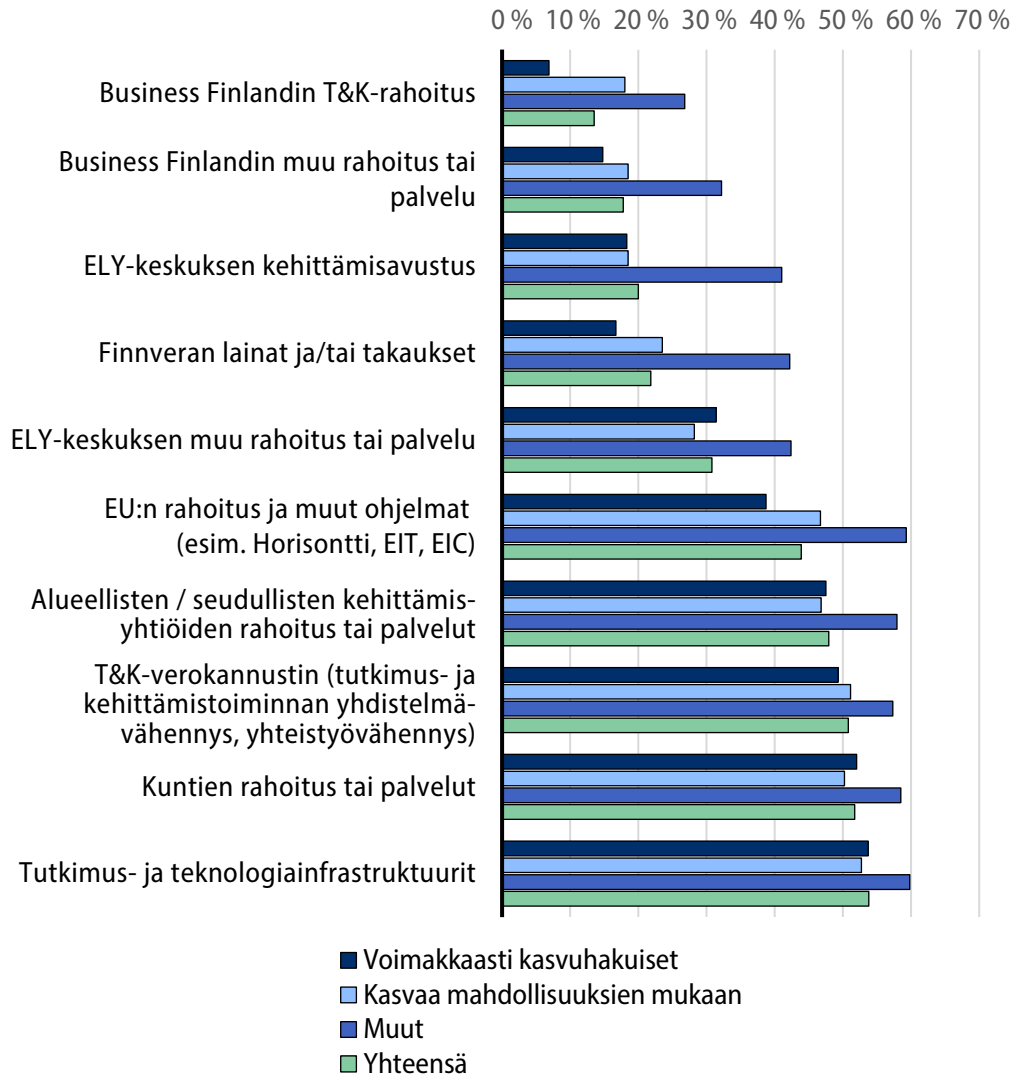
Harvemmin yrityksissä hyödynnettyjä julkisia palveluja ovat kyselyn mukaan kuntien rahoitus ja palvelut (6 % yrityksistä hakenut ao. palvelua), T&K-verokannustin (6 % yrityksistä) sekä tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit (3 % yrityksistä).

Kuvio 29. Business Finlandin ja ELY-asiakkaiden hakemat julkiset yrityspalvelut.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen asiakkaille (N=1 158).

Selvityksessä toteutetun kyselyn perusteella Business Finlandin ja ELY-keskusten asiakkaat tuntevat varsin huonosti muita julkisia yrityspalveluita. Heikoiten vastaajien keskuudessa tunnetaan tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit, kuntien rahoitus ja palvelut, T&K-verokannustin sekä alueellisten kehittämissyhtiöiden palvelut.

Kuvio 30. Osuus yrityksistä, joilla ei riittävästi tietoa julkisista palveluista.

Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämisavustuksen asiakkaille (N=1 158).

Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalvelut nähdään pääosin hyvin soveltuvina – erityisesti nuorten ja voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten keskuudessa

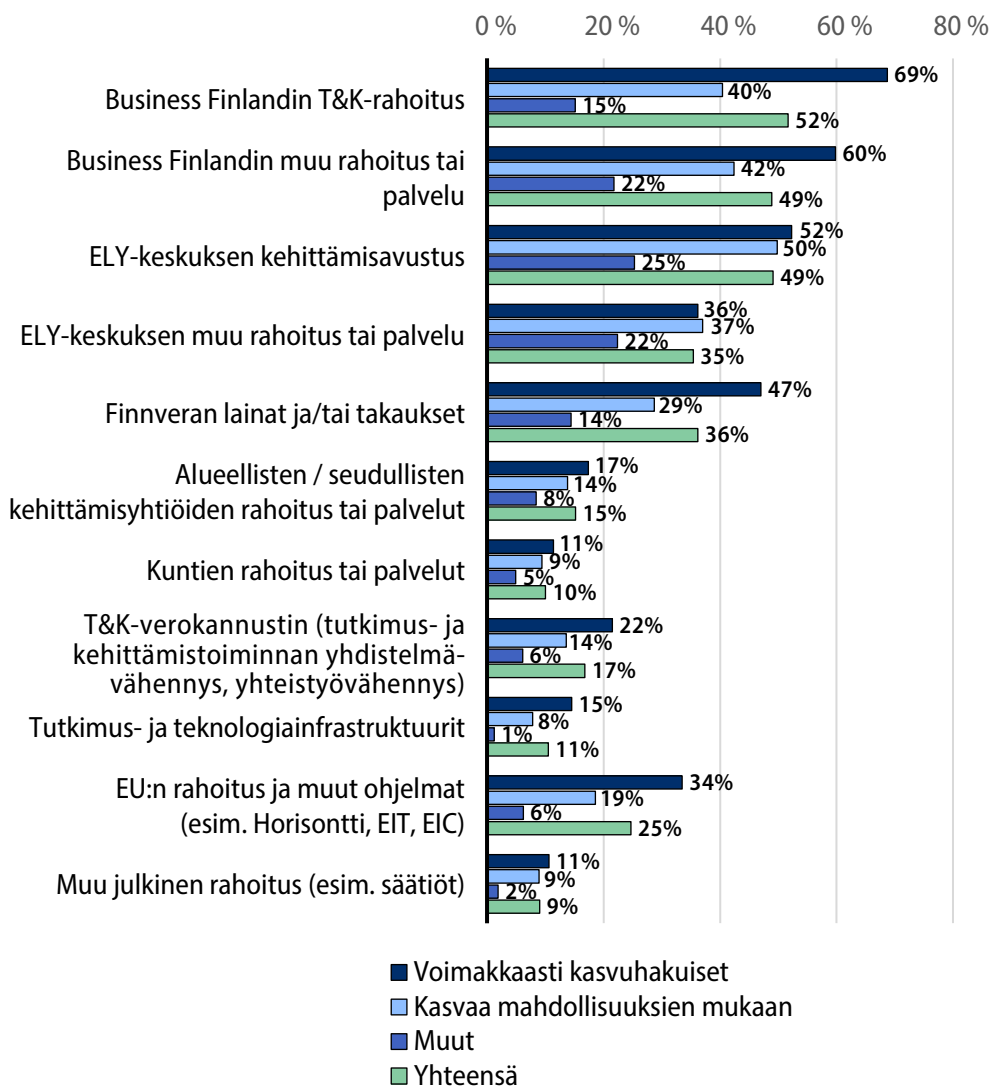
Yritysvastaajien (n=963, pl. vastaajat, joilla ei ole ollut riittävästi tietoa ao. palvelusta) mukaan TKI-toiminnan edistämiseen soveltuu kyselyssä annetuista julkisten palveluiden vaihtoehtoista parhaiten Business Finlandin tarjonta. Noin 40 prosenttia yrityksistä kokee sekä Business Finlandin T&K-rahoituksen että muun rahoituksen/palvelun soveltuvan yrityksen TKI-toiminnan edistämiseen erinomaisesti. Lisäksi noin 20 prosenttia kokee ao. palveluiden soveltuvan TKI-toiminnan edistämiseen hyvin. Heikoiden TKI-toiminnan edistämiseen soveltuu vastaajien mielestä kuntien rahoitus ja palvelut, alueellisten / seudullisten kehittämissyhtiöiden rahoitus tai palvelut, tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit, TKI-verokannustin ja muu julkinen, esimerkiksi säätiöiden, rahoitus. 40 prosenttia vastaajista kokee, ettei kuntien rahoitus ja palvelut (n=516) tai esimerkiksi säätiöiden rahoitus (n=195) sovellu lainkaan yrityksen TKI-toiminnan edistämiseen. Vastaavaa mieltä (ei sovellu lainkaan) TKI-verokannustimen sekä tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien osalta on 30 prosenttia vastaajista.

Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä (n=481) 55 prosenttia kokee Business Finlandin T&K-rahoituksen soveltuvan erinomaisesti yrityksen TKI-toiminnan edistämiseen, kun vastaava osuus yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien mukaan (n=418), on 26 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset kokevat myös muun Business Finlandin rahoituksen ja palveluiden soveltuvan erinomaisesti TKI-toimintaan; tätä mieltä on 48 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä (n=439), kun vastaava osuus yrityksissä, jotka kasvavat mahdollisuuksien (n=411) mukaan, on 27 prosenttia.

”Business Finlandin tarjoamat rahoitus- ym. palvelut ovat olleet hyödyllisiä, kun kehitetään erityisesti vientisektorille tähtäviä fyysisiä tuotteita. Palvelumyynnin kehittämiseen julkista rahoitusta on kuitenkin hankalampi hyödyntää sekä kotimaisella tasolla, että erityisesti EU tasolla.” Kyselyyn vastannut yritys

Seuraavassa kuviossa on esitetty yritysten näkemykset julkisten palveluiden soveltuvuudesta yritysten TKI-toimintaan niiden kasvuhakuisuuden mukaan. Lähtökohteisesti julkiset palvelut koetaan yleisesti soveltuviksi voimakkaasti kasvuhakuisissa yrityksissä.

Kuvio 31. Julkisten palveluiden soveltuvuus yrityksen TKI-toiminnan edistämiseen kasvuhakuisuuden mukaan.

Soveltuu hyvin tai erinomaisesti vastanneiden osuus. Lähde: Selvityksessä toteutettu sähköinen kysely. N= 1 138.

Eriyisen hyvänä Business Finlandin palveluiden soveltuvuutta pitävät nuoret (2020 ja sen jälkeen perustetut) voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset (startup-yritykset). Tästä joukosta 56 prosenttia kokee Business Finlandin T&K-rahoituksen soveltuvan erinomaisesti TKI-toiminnan edistämiseen. Vastaava osuus vanhemmilla (ennen vuotta 2020 perustetuilla) voimakkaasti kasvuhakuisilla yrityksillä on 48 prosenttia ja muilla yrityksillä 20 prosenttia. Kääntäen voidaankin todeta, että kriittisemmin

Business Finlandin T&K-rahoitukseen suhtautuvat vähemmän kasvuhakuiset ja ennen vuotta 2020 perustetut yritykset. Lähes yhtä tyytyväisiä ko. yritykset ovat myös muuhun Business Finlandin rahoitukseen.

Business Finlandin rahoitus ja palvelut koetaan soveltuvan erinomaisesti tai hyvin TKI-toiminnan edistämiseen yrityksissä, jotka ovat saaneet ulkopuolista pääomarahoitusta; esimerkiksi 61 prosenttia pääomarahoitusta saaneista yrityksistä (n=283) kokee T&K-rahoituksen soveltuvuuden erinomaiseksi, kun vastaava osuus yrityksistä, jotka eivät ole ulkopuolista pääomarahoitusta saaneet (n=524), on 27 prosenttia.

Business Finlandin rahoitus ja palvelut soveltuvat kyselyyn vastanneiden mukaan erityisesti ohjelmistoyrityksien (n=203) ja korkean teknologian teollisuusyritysten (n=185) TKI-toiminnan edistämiseen; 60 prosenttia ohjelmistoyrityksistä ja puolet korkean teknologian teollisuusyrityksistä kokee, että Business Finlandin T&K-rahoitus soveltuu TKI-toiminnan edistämiseen erinomaisesti. Vastaava osuus esimerkiksi muun teollisuuden yrityksissä (n=162) on 27 prosenttia.

Yli 60 prosenttia kyselyvastaajista kokee ELY-keskuksen kehittämisavustuksen soveltuvan joko erinomaisesti (37 % vastaajista, n=880, pl. vastaajat, joilla ei ole ollut riittävästi tietoa ao. palvelusta) tai hyvin (24 % vastaajista, n=751) yrityksen TKI-toiminnan edistämiseen. Yritysten mielestä myös ELY-keskuksen muu rahoitus tai palvelut soveltuvat TKI-toiminnan kehittämiseen; 29 prosenttia yrityksistä kokee näiden palveluiden soveltuvan erinomaisesti ja 22 prosenttia hyvin.

Erityisesti voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset kokevat ELY-keskuksen kehittämisavustuksen soveltuvan erinomaisesti yrityksen tarpeisiin; 45 prosenttia voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä (n=420) on tätä mieltä, kun vastaava osuus mahdollisuuksien mukaan kasvavista yrityksistä (n=410) on 30 prosenttia. Huomionarvoista on, että nuoret ja voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset suhtautuvat kehittämisavustukseen hieman kriittisemmin kuin muut voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset, joskin arviot ovat silti positiivisia.

Toimialoittain tarkasteltuna teollisuusalojen yritykset kokevat ELY-keskuksen kehittämisavustuksen ja muun rahoituksen/palvelun soveltuvan yritysten TKI-toimintaan paremmin kuin muiden toimialojen yritykset.

Kehittämistarpeet liittyvät rahoituspalveluiden joustavuuteen, tulkintojen yhdenmukaisuuteen ja saavutettavuuteen

Kyselyssä tiedusteltiin vastaajilta, miten julkisia yrityspalveluja tulisi kehittää, jotta ne tukisivat paremmin pk-yritysten TKI-toimintaa. Avovastauksissa (N=589) kolmannes vastaajista (36 %, n=213) nimesi rahoitukseen liittyvään kehittämistarpeen. Nykyinen julkisen sektorin tarjoama TKI-rahoitus ei täysin vastaa pk-yritysten tarpeita, vaan rahoitusvaatimukset koetaan jäykiksi, suuryrityksille suunnatuiksi tai pk-yritysten ulottumattomiksi esimerkiksi liikevaihtovaatimuksen takia. Lisäksi tarjolla oleva tuki keskittyy paljon teknologian kehittämiseen, mikä ei vastaa pk-yrityksissä esiintyvään liiketoiminnan kehitykseen ja kaupallistamiseen kohdistuvaan rahoitustarpeeseen. Usea kyselyvastaaja toivookin TKI-toimintaan kohdistuvien rahoitusvaihtoehtojen lisäämistä, selkeämpiä ja helpommin saavutettavampia tukimuotoja, sekä erityisesti pienille yrityksille sopivia rahoitusratkaisuja, jotka eivät vaadi raskaita prosesseja.

”Innovaatorahoitukselle täytyy rakentaa huomattavasti toimivampi polku pienistä kokeiluista suurempiin kehityshankkeisiin ilman älyttömiä (ja keinotekoisia) rajoituksia. Alle 5 vuoden ikävaatimus yritykseltä on täysin keinotekoinen ja saattaa sellaisesta päättäneet erittäin kyseenalaiseen valoon innovaatio-osaamisen suhteen. Rakentakaa siis järkevä polku innovaatiotoiminnan tukemiselle niin, että kaikkea rahaa ei kylvetä ainoastaan isojen yritysten kautta. Pelkästään veturiryitysten selkääntaputtelulla ei maamme innovaatiotoiminta lähde nousuun.”
Kyselyyn vastannut yritys

”Käsittelyajat ovat erittäin pitkät, paikkakuntaiset erot rahoitusta saavien hankkeiden suhteen vaihtelevat paljon, rahoituksen hakuun liittyvä ohjeistus ja palvelut väärää/virheellistä/harhaanjohtavaa/puutteellista.” Kyselyyn vastannut yritys

Rahoitusta ja rahoitusinstrumentteja koskevien kehittämistarpeiden rinnalla seuraavaksi yleisimmät kehittämistarpeet liittyvät byrokratian vähentämisen ja prosessien yksinkertaistamiseen sekä viestinnän ja neuvonnan parantamiseen, joista kumpikin kokonaisuus yhdistää noin 15 prosenttia vastaajista (n=83–88). Kyselyvastaajat kokevat rahoitusta ja palveluja koskevan hallinnon ja prosessit kuormittavina ja monimutkaisina, mikä kuluttaa pk-yritysten rajallisia ja kriittisiä resursseja. Vastauksissa esiintyi yritysten toiveita esimerkiksi hakemus- ja raportointiprosessin yksinkertaistamiseen, tekoälyn hyödyntämiseen (käsittely- ja päätöksentekoaajan lyheneminen) sekä yhden luukun periaatteelle. Viimeisin tukisi myös palveluiden parempaa saavutettavuutta, missä kyselyvastaajien mielestä esiintyy edelleen kehitettävää. Jotta tieto olisi kootusti ja helposti löydettävissä sekä tietoisuus tarjolla olevista palveluista vahvistuisi, tarvitaan kyselyyn vastanneiden yritysten mielestä aktiivisempaa ja kohdennetumpaa viestintää sekä tiedotustilaisuuksia, palveluiden

esittelyjä ja toimijoiden jalkautumista yrityksiin. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus, byrokratian keventäminen ja hakuprosessien yksinkertaistaminen sekä rahoitusta ja palveluja koskeva viestintä ja neuvonta ovat keskeisiä kehittämistarpeita myös voimakkaasti kasvuhakuisille (n=305) yrityksille. Nämä seikat yhdistävät yrityksiä niiden ikään, toimialaan tai sijaintiin katsomatta.

Rahoitukseen liittyvät seikat ovat selkeästi keskeisin kehittämiskokonaisuus kaikilla toimialoilla ja erityisesti korkean teknologian teollisuus- (n=112) ja palvelualoilla (n=135). Näitä toimialoja edustavista vastaajista noin joka kolmas mainitsee kehittämiskohteeksi rahoitukseen liittyvän seikan. Korkean teknologian teollisuusyritysten vastauksissa nousee esiin tarve yksinkertaisemmille, ketterämmille ja selkeämmin kohdennetuille rahoitusmuodoille, sekä paremmalle tuelle pienille ja alkuvaiheen yrityksille. Lisäksi toimialalla korostuu kasvun ja kansainvälistymisen rahoitustarve. Vastaavasti palveluyrityksissä (n=159) nousee esiin mikroyritysten tukitarpeet ja huoli siitä, etteivät palvelut tavoita alle kymmenen hengen yrityksiä. Lisäksi palveluyrityksissä kaivataan tukea hakemusten valmisteluun ja neuvontaa. Byrokratian keventämisen ja prosessien yksinkertaistamisen tarve korostuu puolestaan ohjelmistoalalla (noin viidennes vastaajista, n=129).

Julkisten palveluiden kehittämistarpeita tarkasteltaessa yritysten sijainnin mukaan vastauksissa (N=588) nousee esiin rahoitukseen liittyvät kehittämistarpeet erityisesti Uudellamaalla (n=240). Melkein 40 prosenttia Uudellamaalla toimivista yrityksistä nimeää julkisten palveluiden kehittämistarpeeksi rahoitukseen liittyvän seikan ja vastaava osuus muualla Suomessa on 27 prosenttia vastanneista. Uudellamaalla toimivista yrityksistä moni nostaa esiin pääomavajeen ja julkisten tukien monimutkaisuuden, kun taas yritykset muualla Suomessa korostavat tarvetta saada rahoitusta myös alueilla, jotka eivät ole kasvukeskuksia. Uudellamaalla peräänkuulutetaan tarvetta kehittää tukijärjestelmän saavutettavuutta ja rakennetta, kun taas muualla Suomessa kehittämistarve kohdistuu viennin tukemiseen ja rahoitusmahdollisuuksien tarjoamiseen myös maantieteellisesti syrjäisemmillä alueilla.

Samat yleisimmät kehittämistarpeet esiintyvät myös Business Finlandin (n=44) ja ELY-keskusten (n=42) rahoitukseen ja palveluihin viitanneissa vastauksissa. Molempien toimijoiden tulisi yritys vastaajien mukaan kehittää asiakaslähtöisyyttä, keventää byrokratiaa ja madaltaa kynnyksiä hakea rahoitusta ja hyödyntää tarjottuja palveluja. Yritykset toivovat näiden tahojen selkeämpää työnjakoa, parempaa koordinaatiota ja yhtenäistä asiointipolkua, joka huomioisi yrityksen koon, toimialan ja kehitysvaiheen. Monet vastaajat kokevat, että Business Finlandin tulisi keskittyä kasvun ja kansainvälistymisen tukemiseen, kun taas ELY-keskusten tulisi toimia matalan kynnyksen sparraajina ja alkuvaiheen liiketoiminnan mahdollistajina.

Toimialakohtaisesti vastauksissa nousee esiin näkemykset siitä, että luovien alojen ja palvelualojen tuet ovat riittämättömiä verrattuna teknologiapainotteisiin toimialoihin, minkä lisäksi rahoitusinstrumentit eivät riittävän hyvin huomioi verkkokaupan ja ohjelmistokehityksen tukemista. Vaikka julkisten palvelujen asiantuntemukseen ja osaamiseen ei kohdistu suurta (yleistä) kritiikkiä, on kuitenkin hyvä huomioida, että kolmanneksessa vastauksista (n=197) viitattiin asiantuntijuuteen, neuvontaan, sparraukseen tai osaamiseen julkisissa palveluissa. Vastajat toivovatkin julkisiin rahoitus- ja palveluorganisaatioihin lisää toimialakohtaista asiantuntemusta sekä ymmärrystä TKI-toiminnan erityispiirteisiin, innovaatioprosesseihin ja vientiin eri aloilla.

Tarvetta matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden kehittämiseksi

Vaikka yleisesti ottaen yritykset näkevät olemassa olevat palvelut pääsääntöisesti hyvin toimivina, nousee selvityksessä toteutetuissa haastatteluissa sekä sähköisen kyselyn avovastauksissa esiin useita palveluihin liittyviä kehityskohteita ja pullonkauloja.

Ensinnäkin monet asiantuntijat toivat esiin, että innovaatiotoiminnan rahoitus on viime vuosina vähentynyt painopisteen siirtyessä enenevässä määrin T&K-toiminnan rahoitukseen. Esimerkkeinä tästä mainittiin muun muassa innovaatioasetelin ja ELY-keskusten kehittämispalveluiden lakkautuminen sekä T&K-painotuksen vahvistuminen Business Finlandin rahoituksessa. Monet asiantuntijat pitivät kehitystä ongelmallisena erityisesti pk-yritysten innovaatiotoiminnan kannalta ja peräänkuuluttivat tarvetta ”matalan kynnyksen innovaatiopalveluille”. Toisaalta osa haastatteluista korosti, että julkisen rahoituksen tulisi kohdistua ennen kaikkea nimenomaan kasvuhakuisten yritysten ja radikaalien innovaatioiden rahoittamiseen. Tämä näkemys saa vahvasti tukea myös tutkimuskirjallisuudesta (ks. myös luku 2.1). Käytännössä ero näiden kahden välillä ei kuitenkaan ole niin yksiselitteinen, ja ideana ns. matalan kynnyksen palveluissa onkin tyypillisesti pyrkiä aktivoimaan yrityksiä harjoittamaan (kunnianhimoisempaa) T&K-toimintaa. Lisäksi, kuten edellä on todettu, ero ”T&K-toiminnan” ja ”muun innovaatiotoiminnan” välillä on monen yrityksen näkökulmasta lähinnä teorettinen ja esimerkiksi asiakastarpeiden validointi ja kaupallistaminen ovat usein mukana jo ns. T&K-vaiheessa.

Edelliseen liittyen toisena haasteena aineistossa nousee esiin pullonkaula ELY-keskusten rahoituksen ja Business Finlandin rahoituksen välillä. Varsinkin alueilla, missä ELY-keskusten kehittämisavustukset myöntövaltuudet ovat pieniä, ei ole juurikaan tarjolla julkista rahoitusta tai palvelua ennen Business Finlandin rahoitusta (pl. startup-yrityksille), joka taas on monien pk-yritysten näkökulmasta saavuttamattomissa muun muassa tiukkojen T&K- tai vientikriteerien vuoksi.

Asiantuntijahaastattelussa nousi esiin, että Business Finland (ja aiemmin Tekes) on jo vuosikymmeniä pyrkinyt houkuttelemaan enemmän yrityksiä T&K-toimintaan, mutta kuitenkin vuosittain Business Finlandin asiakkaista vain muutama prosentti on uusia. Hyvinä esimerkkeinä viimeaikaisista hankkeista, joilla on pystytty laajentamaan T&K-toimintaa harjoittavien yritysten joukkoa mainittiin haastattelussa vuoden 2023 lopussa käynnistetty Teknologiateollisuuden tekoälyhanke⁴⁴ sekä Business Finlandin syksyllä 2024 toteuttama Generatiivinen tekoäly -kampanja⁴⁵, joka asiantuntijoiden arvioiden mukaan toi useita uusia pk-yrityisasiakkaita Business Finlandille.

Business Finlandin (syksyllä 2024 lakkautettu) innovaatioaseteli pyrki osaltaan vastaamaan nimenomaan tähän matalan kynnyksen palvelutarpeeseen. Arviot innovaatioasetelistä olivat varsin positiivisia⁴⁶, mutta mallia on myös kritisoitu erityisesti siitä, että rahoitetut hankkeet olivat varsin pieniä eikä rahoitus onnistunut luomaan uusia merkittävämpiä T&K-hankkeita. On kuitenkin huomioitava, että setelimalli oli tarkoitettu nimenomaan lähempänä markkinaa tapahtuvaan pk-yritysten innovaatiotoimintaan, eikä näin ollen ole välttämättä realistista odottaa sen synnyttävän uusia T&K-hankkeita tai Business Finland -asiakkuuksia kun huomioidaan, että ”hyppy” setelistä Business Finlandin Tempo- tai T&K-rahoitukseen on niin suuri.

”Business Finlandilta saatu innovaatioaseteli auttoi merkittävästi yrityksen toimintaa uuden innovaation kanssa. Meille se toi yhden puoliaikaisen työpaikan lisää ja selkeän kasvun liikevaihtoon. Innovaatioaseteli oli erittäin hyvä, selkeä ja yksinkertainen. Kohdistettavuutensa ansiosta myös tarkkarajainen. Käyttäisimme sitä myös uudelleen mutta yrityksen ikä ei sitä mahdollista.” Kyselyyn vastannut yritys

”..Innovaatioaseteli mahdollisti valtavan loikan yrityksessäni, mutta yritys kaipa nyt vastaavia, pienehköjä tukirahoituksia (lainatkin käy), joilla kasvattaa markkinointia jne. ratkaisevassa vaiheessa.” Kyselyyn vastannut yritys

44 Teknologiateollisuus: Teknologiateollisuuden tekoälyhanke. <https://teknologiateollisuus.fi/ajankohtaista/hankkeet/tekoaly/>

45 Business Finland: Generatiivinen tekoäly -kampanja. <https://www.businessfinland.fi/kampanjasivut/generatiivinen-tekoaly>

46 Nyman, J. ym. (2022) Innovaatioasetelin arviointi – vaikuttavuuskatsaus. Yhteenveto. Business Finland.

Luontevampi paikka innovaatioasetelityyppiselle (tai vastaavalle matalan kynnyksen) palvelulle todennäköisesti olisikin ELY-keskuksissa, jossa se voisi toimia ”sisäänheittotuotteena” kehittämisavustukselle. Tässä ongelmaksi kuitenkin muodostuu kehittämisavustuksen alueelliset saatavuuserot. Lisäksi selvityksen yhteydessä nousi esiin esimerkkejä siitä, että tulkinat kehittämisavustuksen kriteereistä (esim. yrittäjän palkkakulujen hyväksyminen ja T&K-toiminnan määrittely) vaihtelevat eri ELY-keskusten välillä.

”Olemme oppineet, että ELY:ssä on valtavia eroja hankerahoitushakemusten käsittelyssä, riippuen alueesta ja käsittelijästä, vaikka näin ei missään tapauksessa pitäisi olla. Hakuilmoituksen ehtoja tulkitaan alueilla eri tavoilla, ja hakijoita kohdellaan eriarvoisesti.” Kyselyyn vastannut yritys

Kehitysyhtiöiden, kaupunkien ja kuntien palvelut osaltaan myös täydentävät matalan kynnyksen palveluiden kokonaisuutta (osa kehittämisyrityksistä onkin tarjonnut esimerkiksi alueellista innovaatioaseteliä yrityksille), mutta nämä palvelut vaikuttaisivat puolestaan olevan huonosti tunnettuja ELY-keskusten ja Business Finlandin asiakkaiden keskuudessa. Osa haastatelluista asiantuntijoista peräänkuuluttikin kehittämisyritysten roolin vahvistamista innovaatiopolun alkuvaiheessa ja pk-yritysten ohjaamista eri palveluihin.

Matalan kynnyksen palvelutarpeen rinnalla kyselyssä korostui kansainvälistymiseen liittyvän julkisen tuen tai palvelun tarve. Noin 60 prosenttia (n=370) kyselyvastaajista (N=622) nimeää avovastauksessaan kansainvälistymiseen liittyvän tuen tai palvelun tarpeen. Tarve kohdistuu yleisemmin kansainvälisille markkinoille pääsyyn, esimerkiksi vientistrategian laatimiseen sekä kansainvälisen verkoston luomiseen. Moni vastaaja kokee tarvitsevansa rahoitusta kansainvälisen liiketoiminnan kasvattamiseksi sekä erilaista konsultointitukea markkinoiden avaamiseksi ja kansainvälistymisen vauhdittamiseksi.

Seuraavaksi yleisimmät, vajaata viidennestä vastaajista yhdistäviä tuen tai palvelun tarpeita ovat palveluiden ja liiketoimintamallien kehittäminen (n=143, noin 23 % vastaajista) sekä tuki TKI-projekteihin ja uusien tuotteiden kehittämiseen (tuotekehitykseen ja innovaatiotoimintaan) (n= 115, noin 17 % vastaajista). Neljänneksi yleisin tuen tarve kohdistuu tuotantoon liittyviin investointeihin (n=84, noin 13 % vastaajista), missä tavoitteina mainitaan esimerkiksi uudet tuotantotilat, prosessien tehostaminen, ja energiatehokkuuden edistäminen.

”Jatkuva rahoitusinstrumenttien muutos ei palvele. Esimerkiksi tosi oleellista olisi Tempo-rahoituksen pysyvyys. Tempo madaltaa merkittävästi kynnystä kv. tuote-yritysten käynnistämiseen. Tauot Tempon hakemisessa on myrkkyyä.” Kyselyyn vastannut yritys

Tutkimusyhteistyöhön liittyvät palvelut ja tutkimusinfrastruktuurit

Edellä kuvattuun matalan kynnyksen palveluiden kokonaisuuteen liittyy osaltaan erilaiset tutkimusorganisaatioiden tarjoamat infrastruktuurit sekä muut palvelut ja/tai palvelut, joiden avulla ko. palveluita voidaan hyödyntää.

TKI-infrastruktuurien nykytilaa ja kehittämistarpeita kartoitetaan Lahden ammattikorkeakoulun käynnissä olevassa hankkeessa. Sen alustavien tulosten perusteella yritykset ovat pääosin tyytyväisiä infrastruktuurien toimintaan, joskin kehittämistarpeitakin on tunnistettu. Keskeisenä pullonkaulana hankkeessa on tunnistettu infrastruktuurien laajemman hyödyntämisen haasteet liittyen muun muassa näkyvyyden ja löydettävyyden parantamiseen sekä palveluiden tuotteistamiseen.⁴⁷

Myös tämän selvityksen havainnot tukevat vahvasti näitä havaintoja. Kuten edellä on tuotu esiin, tutkimusinfrastruktuurit ovat pk-yritysten keskuudessa hyvin huonosti tunnettuja. Ne yritykset, joilla on kokemusta tutkimusinfrastruktuurien hyödyntämisestä kokevat ne kuitenkin hyvin toimivina. Selvityksessä toteutetuissa haastatteluissa tutkimusinfrastruktuurien hyödyntämisessä nähtiin paljon kehittämispotentiaalia sekä kasvuhakuisten startup-yritysten (esim. kvanttietokoneet) että laajemman pk-yrityskentän näkökulmasta (esim. ammattikorkeakoulujen tarjoamat palvelut).

Yleisesti ottaen yhteistyö tutkimusorganisaatioiden, erityisesti ammattikorkeakoulujen, kanssa nousi esiin kehittämiskohteena useissa asiantuntija- ja yritys-haastatteluissa. Haastatteluissa mainittiin hyviä esimerkkejä matalan kynnyksen palveluista oppilasyhteistyöhön liittyen. Näiden palveluiden tunnistaminen ja löydettävyyden nähtiin kuitenkin haasteena. Kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi esitettiin palveluiden parempaa tuotteistamista ja markkinointia. Lisäksi osa asiantuntijoista toivoi kehittämissyhtiöiltä aktiivisempaa roolia yhteistyön välittäjänä, sillä kehittämissyhtiöillä on selvästi laajemmat ja monipuolisemmat yrityskontaktit kuin ammattikorkeakouluilla, jotka tyypillisesti tekevät yhteistyötä jo entuudestaan verkostossa olevien yritysten kanssa.

47 Jalonen, M. (2024) TKI-infrastruktuurien palvelujen nykytila ja kehittämistarpeet yrityskäytön laajentamisen näkökulmasta. Esitys TKI-infratutuksi – Nostetta tutkimuskehitys- ja innovaatioyhteistyöhön -tilaisuudessa 12.11.2024.

Myös olemassa oleviin rahoitusinstrumentteihin liittyviä kehittämistarpeita nousi esiin selvityksen aineistossa. Monet yritykset kokivatkin Business Finlandin tutkimusorganisaatioiden ja yritysten väliseen yhteistyöhön liittyvät T&K-rahoituspalvelut (esim. co-innovation -hankkeet) pk-yritysten näkökulmasta hankalaksi. Kynnys isoihin ja pitkiin hankkeisiin osallistumiseksi nähdään suurena ja hankkeet liian tutkimus- tai suuryrityspainotteisina. Oman haasteensa muodostavat myös IP-oikeudet, jotka jäävät usein hankkeissa tutkimusorganisaatioille ja/tai suurille yrityksille, mikä heikentää joidenkin pk-yritysten halukkuutta osallistua hankkeisiin.

”Osallistumme kyllä konsortioihin, joissa on mukana useita yrityksiä, mutta niiden anti jää usein tosi pieneksi ja varsinkin silloin, jos on kyseessä esim. yliopiston tai VTT:n koordinoima hanke, joihin osallistuu myös isoja yrityksiä. Tällöin sisältö suuntaa suoraan isojen yritysten tarpeisiin, vaikka ne olisivat hankkeessa samalla tai jopa pienemmällä rahalla mukana kuin pk-yritykset.” Kyselyyn vastannut yritys

”Julkisesti rahoitettujen tutkimusprojektien osalta, yliopistojen ja muiden tutkimusorganisaatioiden kanssa, olisi suotavaa, että myös pk-yritykset saisivat projekteista rahaa. Nyt tutkimusorganisaatiot innolla kyselevät mukaan hankkeisiin ilman korvausta. Lisäksi tutkimusorganisaatioilla (valtiorahoitteisilla) ei ole mitään realismia rahan arvosta. Käytännössä laitokset hinnoittelevat omat palvelunsa käsittämättömän kalliiksi ja pk-yritykselle jää vain murut – vieläpä siten, että pk-yritykselle ei palkkaan saa käyttää rahaa. Vika ei ole tutkimuslaitoksissa vaan ennemminkin säännöistä rahankäytöstä.” Kyselyyn vastannut yritys

Hyvänä käytäntönä tutkimusyhteistyön kehittämiseen mainittiin Business Finlandin syksyllä 2024 käynnistämä rahoitushaku, jonka tavoitteena oli saada tutkimus-yritys-yhteistyön piiriin sellaisia pk-yrityksiä, jotka eivät ole vielä systemaattisesti hyödyntäneet tutkimusorganisaatioiden osaamista. Tulokset ensimmäisestä hausta olivat lupaavia ja uusi haku käynnistettiin toukokuussa 2025. Niin ikään hyvänä esimerkkinä nousi esiin elinkeinoelämän tarpeista lähtevät tutkimushaut, joita toteutetaan osana Etelä-Savon ELY-keskuksen hallinnoimaa valtakunnallista EAKR-teemaa.

Osa haastatelluista kuitenkin koki tarvetta kehittää myös suoraan pk-yrityksille suunnattuja rahoituspalveluita, joilla yritykset voisivat hankkia ulkopuolista asiantuntemusta tai palvelua (esim. tutkimusinfroihiin liittyen) tutkimusorganisaatioilta. Tämä voisi osaltaan edistää tutkimusinfrastruktuuripalveluiden kehittämistä. Muissa maissa (esim. Irlanti, ks. kansainväliset esimerkit) onkin tarjolla tähän suunnattuja rahoituspalveluita.

T&K-verokannustin vähän tunnettu ja hyödynnetty

Kuten luvussa 2.1 on kuvattu, on Suomessa T&K-verokannustimia hyödynnetty selvästi vähemmän kuin muissa verrokkimaissa. Selvityksessä toteutetussa kyselyssä yrityksiltä tiedusteltiin, miten Suomessa vuoden 2023 käyttöönotettu T&K-verokannustin soveltuu pk-yritysten tarpeisiin. Pääviesti tuloksista oli, että vain harva yritys on hyödyntänyt verokannustinta, ja joka toinen kyselyyn vastanneista yrityksistä koki, ettei heillä ole siitä riittävästi tietoa. Niistä yrityksistä, jotka olivat verokannustinta hyödyntäneet, monet kokivat sen soveltuvan huonosti pk-yritysten tarpeisiin. Haastatteluiden perusteella haasteena on erityisesti kannustimen vaikeaselkoisuus pk-yritysten näkökulmasta.

”T&K-verokannustin on täysin epäonnistunut kehittämistoiminnan tukemisessa. Se mitä sillä tavoitellaan, ei toteudu ollenkaan. Se lisää byrokratiaa, vähentää Suomen houkuttelevuutta eikä tue yritysten kasvua.” Kyselyyn vastannut yritys

”Olemme ohjelmistoyritys, joka kasvaa kannattavasti kotimaassa ja ulkomailla. Verottajan mukaan meillä ei ole T&K-toimintaa ollenkaan ja meitä sakotettiin, koska haimme T&K-verokannustinta, saimme useamman tuhannen euron sakot.” Kyselyyn vastannut yritys

”T&K-verokannustin tuli itselle tietoon vasta tässä kyselyssä” Kyselyyn vastannut yritys

3.3 Kansainväliset esimerkit

Selvityksen osana toteutettiin tarkastelu Suomen verrokkimaissa (Tanska, Ruotsi, Irlanti ja Belgia) käytössä olevista julkisista yrityspalveluista. Tarkastelu keskittyi erityisesti pk-yritysten TKI-toimintaa tukeviin palveluihin. Tarkastelussa pyrittiin tunnistamaan sellaisia matalan kynnyksen innovaatiopalveluita tai politiikkatoimia, joiden avulla lisätään TKI-toimintaa harjoittavien yritysten määrää. Tavoitteena oli tunnistaa konkreettisia esimerkkejä ja käytäntöjä, joita voitaisiin soveltaa Suomessa, eikä niinkään tuottaa kattavaa analyysia tai kartoitusta ko. maiden yrityspalvelujärjestelmistä. Seuraavassa on esitetty vertailun keskeiset havainnot ja nostot tarkastelluista esimerkeistä. Tarkemmat kuvaukset ovat raportin liitteessä 3 (englanniksi).

Kartoituksen perusteella verrokkimaissa on tunnistettavissa sekä T&K-toiminnan että muun innovaatiotoiminnan rahoittamiseen kohdistuvia palveluita. Palveluiden pääfokus näyttäisi olevan tyypillisesti innovatiivisissa ja/tai kasvua tavoittelevissa yrityksissä, mutta tarjolla on myös laaja kirjo erilaisia matalan kynnyksen TKI-toiminnan yrityspalveluita (esim. erilaiset setelimallit) sekä yritysten ja

tutkimusorganisaatioiden väliseen yhteistyöhön kohdistuvia malleja. Erityisen kiinnostavana verrokkina näyttäytyy Irlanti, joka onkin tunnettu hyvin aktiivisesta yrittäjyyspolitiikastaan⁴⁸.

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto tarkastelluista esimerkeistä sekä vertailukohtat Suomen olemassa oleviin yrityspalveluihin. Suurimmalle osalle palveluista on löydettävissä verrokkikohta Suomesta, joskin erot palveluiden yksityiskohdissa voivat vaihdella huomattavastikin. Arviointeja palveluiden vaikutavuudesta on saatavilla ainakin julkisista lähteistä hyvin vähän tai ei lainkaan, mikä vaikeuttaa osaltaan palveluiden soveltuvuuden arviointia.

Huomioiden selvityksessä esiin nousseet kehitystarpeet koskien Suomen julkisia yrityspalveluita, vaikuttavat seuraavat esimerkit erityisen relevanteilta ja kiinnostavilta:

- Verification Fund (Almi, Ruotsi) myöntää rahoitusta uusien tavanomaista riskipitoisempien innovaatioiden ja liiketoimintamallien varhaisen vaiheen validointiin. Rahoitusta voivat hakea myös yksityishenkilöt. Vastaavaa rahoitusta ei Suomessa ole tarjolla varsinkaan yksityishenkilöille.
- Innovation Exchange (Skillnet Ireland, Irlanti) fasilitoi startup-yritysten ja suuryritysten välistä yhteistyötä, tavoitteena saada startup-yritysten uudet innovaatiot nopeammin markkinoille.
- Innovate Partnership Programme (Enterprise Ireland, Irlanti) -ohjelman kautta myönnetään rahoitusta pk-yrityksille tutkimusorganisaatioiden palveluiden hyödyntämiseen sekä yhteistyöhön tutkimusorganisaatioiden kanssa.
- Innovation Voucher (Irlanti) on pk-yritysten ja tutkimusorganisaatioiden väliseen yhteistyöhön suunnattu setelimalli. Se vastaa pääpiirteissään syksyllä 2024 lakkautettua Business Finlandin innovaatioaseteliä, mutta on tuplasti suurempi (10 000 euroa tai 20 000 euroa, omarahoitusosuus 50 prosenttia (Co-Funded Voucher)) ja sitä voi käyttää ainoastaan tutkimusorganisaatioiden palveluiden hankkimiseen.

Lisäksi kaikissa verrokkimaissa on tarjolla erilaisia T&K-verokannustinmalleja. Mallien toteutustapa ja yksityiskohdat vaihtelevat kuitenkin huomattavasti ja niiden tarkempi vertailu edellyttäisi omaa erillistä selvitystä.

⁴⁸ Irlannin TKI-järjestelmää ja -politiikka on analysoitu tarkemmin Sitran lokakuussa 2024 julkaisemassa muistiossa: Hämäläinen, T. (2024) Irlannin talousihme. Miten Irlanti kipusi arvoketjussa ohi Suomen? Sitra, lokakuu 2024.

Taulukko 5. Yhteenveto kansainvälisistä esimerkeistä.

Esimerkki	Maa (org.)	Huomiot / nostot	Suomen vertailukohta
1. IFD Innobooster	Tanska (IFD)	Riskipitoisten T&K-hankkeiden rahoitus pk-yrityksille.	BF:n T&K-avustus
2. Patent Voucher	Tanska (Patent and Trademark Office)	Kevyt setelimalli, kattaa patentointiin liittyviä kustannuksia.	Innovaatioseteli patenttifokuksella
3. R&D Tax Deduction	Tanska (Skattestyrelsen)	Tutkimus- ja kehitysmenojen verovähennykset ja käteiskorvaukset	T&K-verokannustin (soveltuvin osin)
4. SME Growth Subsidy	Belgia (VLAIO)	Tuki strategiaan rekrytointeihin / ulkoisen asiantuntemuksen hankintaan.	Ei vastaavaa palvelua (jossain määrin BF:n Tempo / Explorer)
5. R&D feasibility study	Belgia (VLAIO)	Perinteinen (pienimuotoinen) T&K-tuki esiselvityksen toteuttamiseen.	BF:n T&K-avustus
6. Support for Innovative Starters	Belgia (VLAIO)	Fokus nuorissa (alle 2 v) innovatiivisissa startupeissa, sis. myös coaching	BF:n Tempo-rahoitus (+coaching)
7. Innovative Startups Programme	Ruotsi (Vinnova)	Rahoitus nuorten innovatiivisten yritysten kasvuun. Kaksi vaihetta.	BF:n NIY-rahoitus
8. Verification Fund	Ruotsi (Almi)	Tuki uusien innovaatioiden (ml. bisnesmallien) varhaisen vaiheen validointiin. Myös yksityishenkilöille.	Ei vastaavaa Suomessa (jossain määrin BF:n pilotointirahoitus)
9. T&K-verokannustin	Ruotsi (Skatteverket)	Mahdollisuus vähentää työntekijöiden sosiaaliturvamaksut verotuksessa.	T&K-verokannustin (soveltuvin osin)
10. Innovation Partnership Programme	Irlanti (Enterprise Ireland, Local Entrepreneurship Offices)	Tuki (80 %) tutkimusorganisaatioiden palveluiden hyödyntämiseen ja yhteistyöhön.	BF:n T&K-rahoitus (soveltuvin osin)
11. Innovation Exchange	Irlanti (Skillnet)	Fasilitoi innovatiivisten startup-yritysten ja suuryritysten välistä yhteistyötä	Ei vertailukohtaa
12. Innovation Voucher	Irlanti (Enterprise Ireland)	Setelimalli yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyöhön	Innovaatioseteli (soveltuvin osin)

4 Johtopäätökset ja suositukset

4.1 Johtopäätökset pk-yritysten TKI-toiminnasta

Suurin innovaatiopotentiali liittyy innovaatioiden skaalaukseen ja uusien teknologioiden käyttöönottoon

Suomalaiset pk-yritykset ovat kansainvälisesti vertaillen erittäin aktiivisia tutkimus- ja kehittämistoiminnassa (T&K). Pk-yritysten T&K-menot ovat korkealla tasolla, ja uusia tuotteita ja palveluita kehittävien yritysten osuus on ollut EU:n korkeimpia monilla mittareilla tarkasteltuna.

Pk-yritysten aktiivisuus tutkimus- ja kehittämistoiminnassa ei kuitenkaan heijastu tuottavuus- tai kasvulukuihin. Pk-yritysten työn tuottavuus ja liikevaihdon kasvu ovat Suomessa monia vertailumaita matalampia. Suomi jää myös selvästi esimerkiksi Ruotsin tasosta (muissa kuin T&K-toimintaan liittyvissä) aineettomissa investoinneissa.

Suurin pullonkaula – ja samalla myös merkittävin kehittämispotentiaali – pk-yritysten TKI-toiminnassa liittyykin siihen, miten innovaatiot saadaan skaalattua markkinoille ja otettua laajemmin käyttöön yrityksissä. Käytännössä tämä pitää sisällään monia eri tekijöitä liittyen esimerkiksi innovaatioiden pilotointiin, ensimmäisten referenssien hankintaan, investointeihin esimerkiksi ohjelmistoihin ja uusiin teknologioihin (esim. tekoäly) sekä brändin rakentamiseen.

TKI-toiminta näyttäytyy monille etäisenä

Pk-yrityksissä on selvityksen perusteella runsaasti kehittämishalukkuutta ja -tarvetta, mutta varsinainen TKI-toiminta (erityisesti T&K-toiminta) jää monille pk-yrityksille vieraaksi tai vaikeasti lähestyttäväksi. Tämä koskee erityisesti pienempiä ja palvelualojen yrityksiä, joilla innovaatiotoiminta on usein pienimuotoisempaa, prosessipohjaista tai digitaalisiin ratkaisuihin liittyvää – eikä sitä aina tunnisteta TKI-toiminnaksi. Tuloksena on, että innovaatiopotentialia jää hyödyntämättä – tai se ei ainakaan nouse esiin kyselyissä ja tilastoissa – ja T&K-rahoitusinstrumentit koetaan vaikeasti saavutettavina.

T&K-toiminnan ja muun innovaatiotoiminnan rajat ovat käytännössä hämärtyneet, ja monissa yrityksissä niitä on usein mahdoton erottaa. TKI-toiminta tarkoittaa-kin selvityksen perusteella hyvin eri asioita eri yrityksille. Tämä edellyttää joustavampaa ja yrityslähtöisempää TKI-toiminnan määrittelyä, joka tunnistaa erilaisten liiketoimintalähtöisten uudistusten sekä aineettomien investointien merkityksen monipuolisesti. TKI-toiminta tulisi mieltää enemmän kaikkia pk-yrityksiä puhuttelevaksi kasvun ja uudistumisen työkaluksi ja instrumentiksi – ei itseisarvoksi.

Kasvuhakuinen omistajuus on avainasemassa TKI-panostuksissa

Yritysten kasvuhakuisuus on TKI-toiminnan kannalta avainasemassa, sillä kasvuhakuiset yritykset panostavat selvästi muita useammin, monipuolisemmin ja enemmän TKI-toimintaan. TKI-toiminta tulisi mieltää osana yritysten laajempaa kasvu- ja kehittämistoimintaa, ei irrallisena toimintona tai investointina. Tutkimusten mukaan julkiset panostukset tulisi kohdistaa nimenomaan kasvuhakuisille yrityksille, joilla on parhaat edellytykset tuottaa innovaatioita.

Kasvuhakuisten yritysten määrä on viime vuosina ollut huolestuttavasti laskussa. Taustalla vaikuttavat ennen kaikkea sekä suhdanteet että erilaiset rakenteelliset (esim. työmarkkinoiden muutokseen liittyvät) tekijät. Keskeisenä kasvuhakuisuuden ja TKI-toiminnan ajurina näyttäytyy kuitenkin omistajien tahtotila. Mikäli tavoitteena on lisätä TKI-toimintaa harjoittavien pk-yritysten määrää, on luotava edellytyksiä kasvuhakuiselle omistajuudelle. Esimerkiksi sukupolvenvaihdokset ja muut omistajarakenteen muutokset (esim. sarjayrittäjäys, korkeasti koulutettujen hakeutuminen yrittäjiksi, tutkimuslähtöinen yrittäjäys) tarjoavat mahdollisuuden lisätä kasvuhakuisuutta ja sitä kautta TKI-toimintaa pk-yrityksissä. Tarvitaan myös lisää tutkimusta ja tietoa kasvuhakuisuuden ja sen laskun taustalla olevista juurisyistä.

Kasvuhakuinen omistajuus liittyy olennaisesti oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuuteen. Rahoitusta T&K-toimintaan on tarjolla Suomessa pääosin varsin hyvin ja rahoituksen saatavuus on Suomessa ollut yleisesti ottaen hyvällä tasolla. Pullonkaulana näyttäytyy kuitenkin erityisesti pk-yritysten omien pääomien vähäisyys. Tämä käytännössä johtaa siihen, että kehittämistoiminta jää monin paikoin lainavetoiseksi ja riskit TKI-investoinneille koetaan suuriksi, etenkin ilman vahvaa oma-pääomapohjaa. Vahvan T&K-rahoituksen rinnalla tarvitaankin keinoja, joilla oman pääoman ehtoista rahoitusta pystytään vahvistamaan laajemmin pk-yrityskentällä.

On tärkeää vahvistaa mahdollisuuksia hyödyntää ulkopuolista osaamista

Toisena merkittävänä, monia pk-yrityksiä koskevana, pullonkaulana näyttäytyvät mahdollisuudet hyödyntää ulkopuolista osaamista. Varsinkin pienissä yrittäjävetoisissa yrityksissä yrittäjän TKI-toimintaan käytettävissä olevat resurssit ovat hyvin rajalliset, eikä suurella osalla pk-yrityksiä ole mahdollisuutta osallistua tai palkata henkilöitä TKI-hankkeisiin, varsinkin jos odotettavat liiketoimintahyödyt ovat vuosien päässä. Tämä korostaa osaltaan yritysverkostojen ja ekosysteemien merkitystä TKI-toiminnan tukena.

Olisi tärkeää pystyä lisäämään keinoja, jotka mahdollistaisivat pk-yrityksille joustavan ja matalan kynnyksen yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden ja muiden yritysten kanssa, sekä kannustaisivat hyödyntämään ulkopuolista osaamista TKI-toiminnan tukena – esimerkiksi liittyen digitaalisiin teknologioihin tai innovaatioiden kaupallistamiseen ja skaalaukseen. Vastaavasti startup-yritysten näkökulmasta korostuu kansainvälisten huippuosaajien rekrytointi ja siihen liittyvät pullonkaulat, joita on tuotu kattavasti esille muissa selvityksissä.

4.2 Johtopäätökset julkisista yrityspalveluista

Yrityspalvelut ovat pääosin hyvin soveltuvia ja kohdentuvat kasvuhakuisille yrityksille

Selvityksen perusteella keskeiset TKI-rahoituspalvelut (Business Finlandin rahoituspalvelut ja ELY-keskusten kehittämisavustus) ovat pääosin hyvin soveltuvia pk-yritysten tarpeisiin. Kyseiset palvelut kohdistuvat lähes yksinomaan kasvuhakuisille yrityksille, mitä voidaan pitää hyvänä lähtökohtana vaikuttavuuden kannalta. Kasvuhakuiset yritykset ovat myös keskimäärin tyytyväisempiä palveluihin kuin vähemmän kasvuhakuiset yritykset.

Tarvetta monipuolisille ja joustaville rahoituspalveluille

Julkista rahoitusta on tarjolla hyvin tutkimus- ja kehitystoimintaan, mutta selvästi vähemmän muihin aineettomiin investointeihin ja innovaatioiden skaalaukseen (esim. pilotointiin, referenssien hankintaan tai brändin rakentamiseen) tai olemassa olevien uusien teknologioiden hyödyntämiseen. Tämä on haasteellista varsinkin, kun huomioidaan, että nimenomaan innovaatioiden skaalaus ja markkinoille pääsy näyttäytyy pk-yritysten TKI-toiminnan suurimpana haasteena.

Business Finlandin Tempo- ja NIY-rahoitus mahdollistavat hyvin joustavasti ja monipuolisesti erilaiset kasvuun ja skaalaukseen liittyvien toimenpiteiden rahoittamisen. Näitä rahoitusinstrumentteja onkin pidetty hyvin toimivina, mutta ne ovat tarjolla vain alle 5-vuotiaille yrityksille.

Tarvetta näyttäisikin olevan laajemmin (kasvuhakuisille) pk-yrityksille suunnatulle vastaavan tyyppiselle rahoitukselle, jota voi hyödyntää monipuolisesti erilaisiin aineettomiin investointeihin, yrityksen kehittämiseen, ulkopuolisen osaamisen hyödyntämiseen sekä innovaatioiden skaalauksen tukemiseen eri alojen yrityksissä. Kehittämisyhteistyö vastaa osaltaan tähän tarpeeseen, mutta sen alueellinen saatavuus vaihtelee huomattavasti, mikä rajoittaa yritysten mahdollisuuksia hyödyntää kyseistä rahoitusta.

Palvelukokonaisuudessa on tunnistettavissa rakenteellisia pullonkauloja

Selvityksen perusteella on tunnistettavissa joitakin rakenteellisia pullonkauloja ja kehittämistarpeita. Ensinnäkin TKI-rahoituspalvelut ovat painottuneet enenevässä määrin T&K-toiminnan rahoittamiseen, minkä rinnalla muuhun innovaatiotoimintaan tai kehittämiseen suunnatut palvelut ovat vähentyneet. Esimerkkeinä tästä ovat ELY-keskusten kehittämispalveluiden sekä Business Finlandin innovaatioselelin lakkauttaminen sekä T&K-toimintaa (ja vientiä) painottavien rahoitusmuotojen ja kriteerien korostuminen Business Finlandin rahoituksessa. Monet selvityksessä kuulut yritykset ja asiantuntijat kokevatkin Business Finlandin rahoituksen olevan aiempaa vaikeammin pk-yritysten tavoitettavissa.

Toiseksi on huomioitava, että pk-yritysten suhteellinen osuus Business Finlandin yritysrahoituksesta on merkittävästi laskenut suuryritysten rahoituksen (esim. veturihankkeet) lisääntyessä. Nämä painotukset voivat olla TKI-politiikan kokonaisuuden kannalta perusteltuja, mutta eivät ole omiaan lisäämään TKI-toimintaa harjoittavien yritysten määrää. Tärkeää olisikin pyrkiä varmistamaan, että myös pk-yritykset pystyvät osallistumaan veturihankkeisiin ja/tai hyötymään niiden tuloksista.

Kolmanneksi ELY-keskusten kehittämisyhteistyön saatavuudessa on EU:n rakennerahastorahoituksen koheesiopoliittisista tavoitteista johtuvia merkittäviä alueellisia eroja, joiden seurauksena rahoitus on joillakin alueilla (erityisesti Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa) selvästi kilpaillumpaa ja monet kriteerit täyttävät potentiaaliset yritykset voivat jäädä ilman rahoitusta. Vastaavasti alueilla, joissa rahoitusta on tarjolla enemmän suhteessa yritysmääriin, on asiantuntijoiden mukaan haasteita saada riittävän hyviä hakemuksia. Lisäksi tulokset kehittämisyhteistyön kriteereistä (esim. yrittäjän palkkakulujen hyväksyminen, T&K-toiminnan määrittelyt) voivat vaihdella ELY-keskusten välillä.

Tarjolla olevia palveluja ei tunneta riittävästi

Selvitys osoittaa, että Business Finlandin ja ELY-keskusten asiakkaat tuntevat huonosti palveluita, jotka eivät kuulu Business Finlandin tai ELY-keskuksen piiriin (esimerkiksi kehittämissyhtiöiden, kuntien ja kaupunkien palvelut). Tämä viittaa siihen, että palvelupolku ja linkitys eri palveluiden välillä (erityisesti ”syöttöliikenne” Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoitukseen) ei vielä toimi riittävällä tavalla, ja monet palvelut jäävät liian vähälle hyödyntämiselle. Jatkossa onkin tärkeää edelleen kiinnittää huomiota alueilla tapahtuvan palveluohjauksen kehittämiseen.

T&K-verokannusteet vaativat lisähuomiota

Suomessa hyödynnetään selvästi verrokkimaita vähemmän T&K-verokannusteita. Selvityksen perusteella Suomen T&K-verokannustinmalli tunnetaan huonosti ja sitä pidetään vaikeaselkoisena ja liian monimutkaisena varsinkin pk-yritysten näkökulmasta. Julkisuudessa olleet esimerkit ovat lisänneet epävarmuutta ja lannistaneet yrityksiä, eikä kannustin näyttäisi tämän selvityksen tulosten valossa vastaavan pk-yritysten tarpeisiin ja/tai olennaisesti lisäävän T&K-toimintaa harjoittavien yritysten määrää. Verokannustimen vaikutuksia ja kehittämistarpeita on kuitenkin syytä tarkastella tarkemmin erillisissä selvityksissä.

Yhteistyön vahvistamiseksi tarvitaan rahoituspalveluiden räätälöintiä

Tutkimusorganisaatioiden ja pk-yritysten välinen yhteistyö on kansainvälisten vertailujen perusteella Suomessa keskimääräistä paremmalla tasolla, mutta selvityksessä nousi esiin useita tähän liittyviä kehittämistarpeita. Yleisesti ottaen nähdään, että yhteistyö tutkimusorganisaatioiden kanssa on liian vähäistä ja varsinkin pk-yrityksille tutkimusorganisaatioiden palvelut vaikuttavat vierailta ja kaukaisilta.

Yhteistyön edistäminen edellyttää rahoitusinstrumenttien räätälöintiä pk-yritysten tarpeisiin, mutta myös palvelupolkujen ja välittäjäorganisaatioiden – kuten kehitys-yhtiöiden – aktiivista roolia yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välisen yhteistyön välittäjänä. Business Finlandin viimeaikaiset rahoitushaut sekä elinkeinoelämän tarpeista lähtevät valtakunnalliset EAKR-tutkimushaut nousivat esiin hyvinä käytäntöinä yritys-tutkimusyhteistyön vahvistamisessa. Lisäksi näyttäisi olevan tarvetta myös yrityksille suunnatuille matalamman kynnyksen rahoituspalvelulle, jota yritykset voisivat käyttää hankkimaan tutkimusorganisaatioiden palveluita ja/tai muuta ulkopuolista osaamista.

4.3 Suositukset

Suositus 1. Lisätään kannusteita kasvuhakuiselle omistajuudelle ja yrittäjyydelle

Kasvuhakuinen yrittäjyys ja omistajuus ovat keskeisiä ajureita paitsi kasvulle ja kansainvälistymiselle, myös pk-yritysten TKI-toiminnalle. Pk-yritysten innovaatiopotentiaalin vahvistaminen edellyttääkin kasvuhakuisen omistajuuden ja yrittäjyyden vahvistamista pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti yli hallituskausien ja politiikkasektoreiden. Tarvitaan vahvempia kannusteita esimerkiksi sukupolvenvaihdoksille, varhaisen vaiheen sijoittamiselle ja omistamiselle, sarjayrittäjyydelle ja korkeakoululähtöiselle yrittäjyydelle (esim. yrittäjyysohjelmat korkeakouluissa). Lisäksi tarvitaan lisätietoa laskevan kasvuhakuisuuden juurisyistä.

Suositus 2. Sisällytetään innovaatioiden skaalaus ja teknologioiden käyttöönotto vahvemmin osaksi TKI-politiikkaa ja -rahoitusta

TKI-politiikassa tulisi enenevässä määrin pyrkiä vahvistamaan pk-yritysten edellytyksiä viedä kehitystyöstä syntyvät ratkaisut tehokkaammin markkinoille sekä hyödyntää tehokkaammin jo olemassa olevia teknologioita ja ratkaisuja. Tämä edellyttää muun muassa kysyntälähtöisten politiikkatoimien (esim. julkiset hankinnat) tehokkaampaa hyödyntämistä sekä TKI-rahoituksen ja (oman pääoman ehtoisen) kasvurahoituksen vahvempaa linkittämistä. Julkisten rahoituspalveluiden näkökulmasta tarvetta olisi rahoitukselle, jota olisi mahdollisuus hyödyntää monipuolisesti innovaatiovetoisen kasvun ja aineettomien investointien vahvistamiseen (esim. pilotointi, brändin rakentaminen, investoinnit ohjelmistoihin ja uusiin teknologioihin). Business Finlandin Tempo- ja NIY-rahoitus vastaavat hyvin tähän tarpeeseen, mutta ne ovat tarjolla vain alle 5-vuotiaille yrityksille. ELY-keskuksen kehittämisavustus tukimuotona vastaa osaltaan tähän tarpeeseen edellyttäen, että käytettävissä on riittävästi rahoitusta myös niillä maantieteellisillä alueilla, joilla on eniten kysyntää, ja että tulkinnoissa huomioidaan monipuolisesti erilaiset aineettomien investointien muodot.

Suositus 3. Vahvistetaan tutkimusorganisaatioiden TKI-yhteistyön kannusteita ja palvelutarjontaa

Tutkimusorganisaatioiden ja pk-yritysten välisen yhteistyön vahvistamisessa on selvityksen perusteella runsaasti potentiaalia. Laajemman pk-yrityskentän näkökulmasta erityisesti ammattikorkeakoulujen osaamista, palveluita ja infrastruktuureita on mahdollista hyödyntää selvästi enemmän. Vastaavasti voimakkaasti kasvuhakuisille yrityksille ja deep tech -yrityksille yliopistojen ja tutkimuslaitosten osaaminen sekä esimerkiksi VTT:n kvanttietokoneen kaltaiset infrastruktuurit ovat erittäin

arvokkaita. Tutkimusorganisaatioiden ja pk-yritysten välisen yhteistyön pullonkaulat liittyvät toisaalta tutkimusorganisaatioiden kannusteisiin ja toimintamalleihin sekä toisaalta palveluiden konseptointiin, markkinointiin ja puutteelliseen tietoisuuteen tarjolla olevista palveluista. Tarvitaan myös pk-yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyöhön paremmin soveltuvia matalamman kynnyksen palveluita, joiden avulla pk-yrityksen pystyvät hyödyntämään tutkimusorganisaatioiden osaamista tehokkaasti. Tähän liittyen tulisi kehittää ja levittää hyviä käytäntöjä pk-yritysten ja korkeakoulujen välisistä yhteistyömalleista ja opiskelijoiden hyödyntämisestä pk-yritysten innovaatiohaasteiden ratkaisussa sekä kehittää yhteistyöhön liittyviä rahoituspalveluita pk-yrityksille sopivimmiksi (ks. suositus 4).

Suositus 4. Räätelöidään pk-yritysten tarpeisiin sopivampia TKI-yhteistyön rahoitusmalleja

Nykyiset tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyöhön suunnatut rahoitusinstrumentit (esim. co-innovation -rahoitus) soveltuvat huonosti pk-yritysten tarpeisiin. Erityisesti olisi tarvetta kehittää yrityslähtöisiä matalamman kynnyksen rahoituspalveluita tutkimusorganisaatioiden, suuryritysten ja pk-yritysten välisen yhteistyön lisäämiseksi. Hyviä esimerkkejä tästä ovat tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyöhön suunnattu Innovate Partnership Programme sekä suuryritysten ja pk-yritysten yhteistyötä fasilitoiva Innovation Exchange -ohjelma Irlannissa. Suomessa kokemukset Business Finlandin tutkimusorganisaatioille suunnatusta rahoitushausta (syksy 2024, uusi haku keväällä 2025) ovat myös lupaavia. Lisäksi Sitra on toteuttanut TKI-yhteistyön haasteiden tunnistamiseen suunnattuja rahoitushakua kevään 2025 aikana ja käynnistää ensimmäisen kokeiluhaun ennen kesää. Kokemukset näistä tulisikin pystyä hyödyntämään tehokkaasti.

Suositus 5. Korjataan pullonkaulat varhaisen vaiheen matalan kynnyksen kehittämisrahoituksen saatavuudessa ja palveluohjauksessa

TKI-rahoituspalveluiden kokonaisuudessa, erityisesti palvelupolun alkupäässä matalan kynnyksen TKI-rahoituksessa, on tunnistettavissa rakenteellisia pullonkauloja ja kapeikkoja etenkin alueilla, joissa kehittämisavustusten myöntövaltuudet ovat rajalliset. Näitä kapeikkoja olisi mahdollista paikata varaamalla ja osoittamalla kehittämisavustukseen riittävästi myöntövaltuutta myös niille alueille, joilla on eniten kysyntää. Lisäksi tulisi yhdenmukaistaa tulkinnat ELY-keskusten kehittämisavustusten myöntökriteereissä, huomioiden erityisesti yrittäjän oman työn kustannusten hyväksyminen sekä T&K-toiminnan määritelmät.

Yksi keskeinen kehittämistarve julkisiin yrityspalveluihin liittyen on se, että tietoisuus palveluista on puutteellista. Tietoisuutta eri palveluista tulisikin pyrkiä vahvistamaan kehittämällä alueellisia toimintamalleja ja vahvistamalla alueellisten kehittämissyhtiöiden roolia yritysten aktivoinnissa ja ohjaamisessa eri rahoituspalveluihin (ml. tutkimusorganisaatioiden palvelut ja yhteistyömahdollisuudet). Tulevien Elinvoimakeskusten perustaminen sekä uudistuksen yhteydessä valmistettava uusi T&K-rahoitusmekanismi tarjoavat myös mahdollisuuksia alueellisten TKI-palveluiden kehittämiseen.

Suositus 6. Arvioidaan T&K-verokannustimen soveltuvuus pk-yritysten tarpeisiin

Nykyinen T&K-verokannustin on pk-yritysten keskuudessa huonosti tunnettu ja sen soveltuvuudessa pk-yritysten tarpeisiin on kehitettävää. Erityisen ongelmallinen on yrityksille aiheutuvat mahdolliset veroseuraamukset, mikäli toimintaa ei lueta T&K-toiminnaksi – varsinkin kun huomioidaan yleiset haasteet TKI-toiminnan määrittelyssä ja tulkinnoissa. Verokannustimen kehittämistarpeet pk-yritysten näkökulmasta tulisi arvioida tarkemmin, huomioiden sekä mallin soveltuvuus pk-yrityksille yleisesti, että sen soveltamiseen, tulkintaan ja toimeenpanoon liittyvät pullonkaulat.

Suositus 7. Selkeytetään TKI-toiminnan tulkinnat

TKI-toiminta näyttyy eri tavoin eri yrityksissä. Erityisesti palvelualoilla innovaatio-toiminta ei vastaa perinteistä T&K-toiminnan logiikkaa ja ”T&K-jargon” näyttyykin etäiseltä. Myös rahoittajien tulkinnat T&K-toiminnan määritelmästä vaihtelevat. T&K-toiminta on myös vain yksi innovaatiotoiminnan ja aineettomien investointien muodoista. Tarvitaan selkeitä ja käytännönläheisiä ohjeita (sekä yrityksille että rahoittajille) siitä, mitä TKI-toiminta tarkoittaa erilaisissa liiketoimintaympäristöissä. Konkreettisenä toimenpiteenä tulisi käynnistää rahoittajien ja eri alojen yrityskentän edustajien kanssa yhteinen kehittämishanke, jonka tavoitteena olisi laatia konkreettiset ohjeet ja esimerkit siitä, mitä TKI-toiminta eri aloilla tarkoittaa, huomioiden myös innovaatioiden skaalauksen sekä uusien teknologioiden käyttöönoton näkökulmat ja erilaiset aineettomien investointien muodot. Pk-yrityksiä koskevissa TKI-politiikan linjauksissa tulisi korostaa kasvun ja uudistumisen merkitystä TKI-toiminnan päämääränä ja TKI-toiminnan luonnetta yhtenä kasvun ja uudistumisen työkaluna.

Lähteet

- Ali-Yrkkö, J. & al (2021) Yritysten T&K-toiminta ja T&K-investointien kasvattamisen edellytykset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:50.
- Business Finland: Generatiivinen tekoäly -kampanja. <https://www.businessfinland.fi/kampanjasivut/generatiivinen-tekoaly>
- EIF (2024) The European Small Business Finance Outlook 2024. EIF Research and Market Analysis, Working Paper 2024/101.
- Etlä (2023) Yritysten tuottavuuserot ja tuottavuuden eturintama. ETLA Muistio 118.
- Eurostat: Business enterprise expenditure on R&D (BERD).
- Eurostat: Community Innovation Survey.
- Euroopan komissio: SME definition. https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-fundamentals/sme-definition_en (haettu 4.6.2025)
- Euroopan komission asetus 651/2014 (General Block Exemption Regulation, GBER).
- Fornaro, P.; Kiema, I.; Kuosmanen, N.; Maczulskij, T.; Maliranta, M.; Saarelma, K. (2023) Tuottavuutta edistävät politiikkatoimet ja yrityssektorin dynamiikka. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:58.
- Georghiou, L. et al (2025) Support to Finland on improving R&D collaboration between research organisations and the private sector. European Commission.
- Hämäläinen, T. (2024) Irlannin talousihme. Miten Irlanti kipusi arvoketjussa ohi Suomen? Sitra, lokakuu 2024.
- Jalonen, M. (2024) TKI-infrastruktuurien palvelujen nykytila ja kehittämistarpeet yrityskäytön laajentamisen näkökulmasta. Esitys TKI-infrat tutuksi – Nostetta tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyhteistyöhön -tilaisuudessa 12.11.2024 https://www.innoverkostot.fi/wp-content/uploads/2024/11/Jalonen_TKI-infrastruktuurien-palvelujen-nykytila-ja-kehittamistarpeet.pdf
- JRC (2024) Annual Report on European SMEs 2023/2024. Grow and JRC, SME Performance Review 2023/2024. European Commission.
- JRC Innovative Firms Dashboard. <https://iri.jrc.ec.europa.eu/innovative-firms>
- Koski, H. ym. (2023) Yritysten tuottavuuserot ja tuottavuuden eturintama. ETLA Muistio 118.
- Koski, H. ym. (2024a) Suomen tulevan kasvun avain: Aineettoman pääoman ymmärtäminen kokonaisuutena. ETLA Muistio nro 134.
- Koski, H. ym. (2024b) Miltä Suomen aineeton pääomakanta näyttää Ruotsiin ja Saksaan verrattuna? ETLA Muistio nro 133.

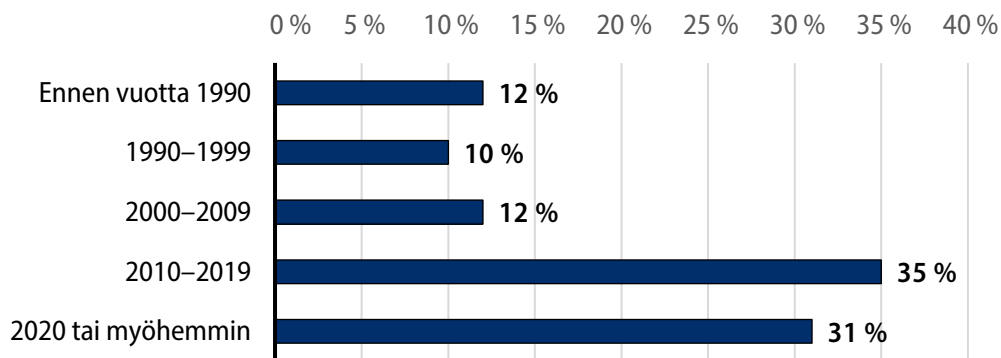
- Maliranta M. ja Fornaro, P. (2024) Yritysten T&K-toiminnan rakenne ja uudistuminen: Tuottavuuden nousun enteitä? Labore analyysi 2024/2.
- Nyman, J. ym. (2022) Innovaatiosetelin arviointi – vaikuttavuuskatsaus. Yhteenveto. Business Finland. https://www.businessfinland.fi/48cead/globalassets/julkaisut/innovaatiosetelin-arviointi_yhteenveto.pdf
- OECD (2015) Frascati Manual 2015. Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development. OECD.
- OECD (2023) SME and Entrepreneurship Outlook 2023. OECD.
- OECD R&D Tax incentive database 2025.
- Pk-yritysbarometri, 1/2024. Suomen Yrittäjät, Finnvera & TEM. https://www.yrittajat.fi/app/uploads/public/2024/02/sy_pk_barometri_kevat2024.pdf
- Pk-yritysbarometri, 2/2024. Suomen Yrittäjät, Finnvera & TEM. https://www.yrittajat.fi/app/uploads/public/2024/09/sy_pk_barometri_syksy2024.pdf
- Pk-yritysbarometri, 1/2025. Suomen Yrittäjät, Finnvera & TEM. https://www.yrittajat.fi/app/uploads/public/2025/02/SY_pk_barometri_kevat2025-1.pdf
- Pääomasijoittajat (2025) Venture Capital Suomessa 2024. Pääomasijoittajat, 8.4.2025.
- Rouvinen, P. & Ylhäinen, I. (2024) Suomen yritysrahoitus eurooppalaisessa vertailussa. Raha ei ole talouskasvun keskeisin pullonkaula. Etlä Raportti No 161. <https://pub.etla.fi/ETLA-Raportit-Reports-161.pdf>
- Sitra (2024) Sitran tutkimus yritysten investoinneista tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Sitra, 14.8.2024.
- Imons, M. et al (2022) Keskisuurten yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja resilienssi globaaleissa liiketoimintaekosysteemeissä. PTT raportteja 279.
- Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE). Analytical report 2024. European Commission, 2025.
- Teknolohiateollisuus: Teknolohiateollisuuden tekoälyhanke. <https://teknolohiateollisuus.fi/ajankohtaista/hankkeet/tekoaly/>
- Tesi (2025) Kasvuyrityspulssi.
- Tilastokeskus: Innovaatio. <https://stat.fi/meta/kas/innovaatio.html> (tieto haettu 4.6.2025)
- Tilastokeskus: Innovaatiotoiminta. https://stat.fi/meta/kas/innovaatio_toim.html (tieto haettu 4.6.2025)
- Tilastokeskus: Tutkimus- ja kehittämistoiminta. <https://stat.fi/til/tkke/> (tieto haettu 4.6.2025)
- Tilastokeskus, Innovaatiotutkimus (2022)
- Tuominen, H. ym. (2025) Suomen kasvurahoituksen tilannekuva 2025. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:20.

Liitteet

Liite 1: Kyselyvastaajien taustatietoja

Kyselyyn vastanneista yrityksistä (N=1 145) 98 prosenttia (n=1 118) on yritysmuodoltaan osakeyhtiöitä. Seuraavaksi yleisimmät yhtiömuodot ovat luonnollinen henkilö/toiminimi (n=11) ja kommandiittiyhtiö (n=9).

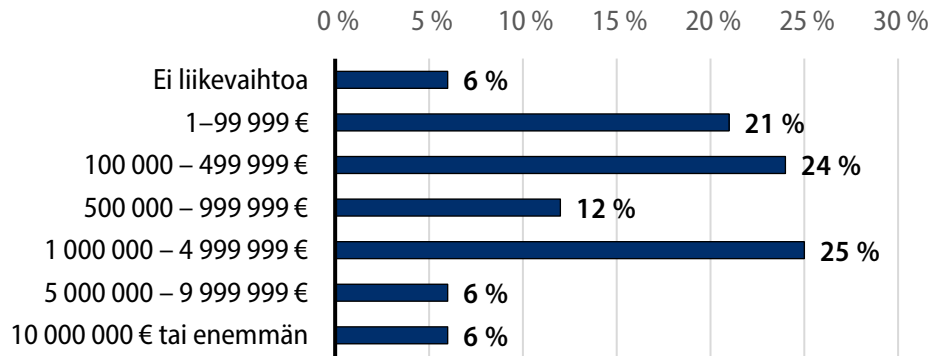
Kuvio 32. Yrityksen perustamisvuosi. N=1 149.

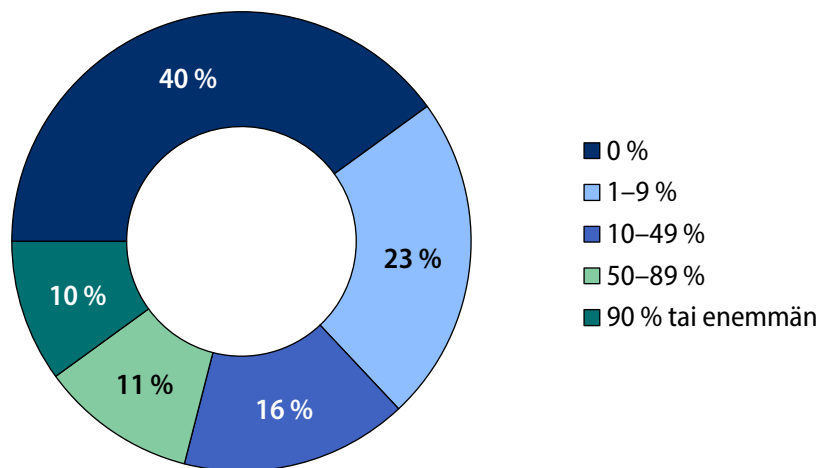
Taulukko 6. Yrityksen henkilöstömäärä vuonna 2021 ja vuonna 2024. N=1 149.

Henkilöstömäärä	Vuoden 2021 lopussa	Vuoden 2024 lopussa	Henkilöstömäärä pysynyt samassa kokoluokassa
Ei toiminnassa	70 %	11 %	19 %
0–1 henkilöä	30 %	33 %	37 %
2–4 henkilöä	26 %	45 %	29 %
5–9 henkilöä	33 %	47 %	20 %
10–19 henkilöä	16 %	55 %	29 %
20–49 henkilöä	18 %	40 %	41 %
50–99 henkilöä	22 %	45 %	33 %
100 henkilöä tai enemmän	4 %	44 %	52 %

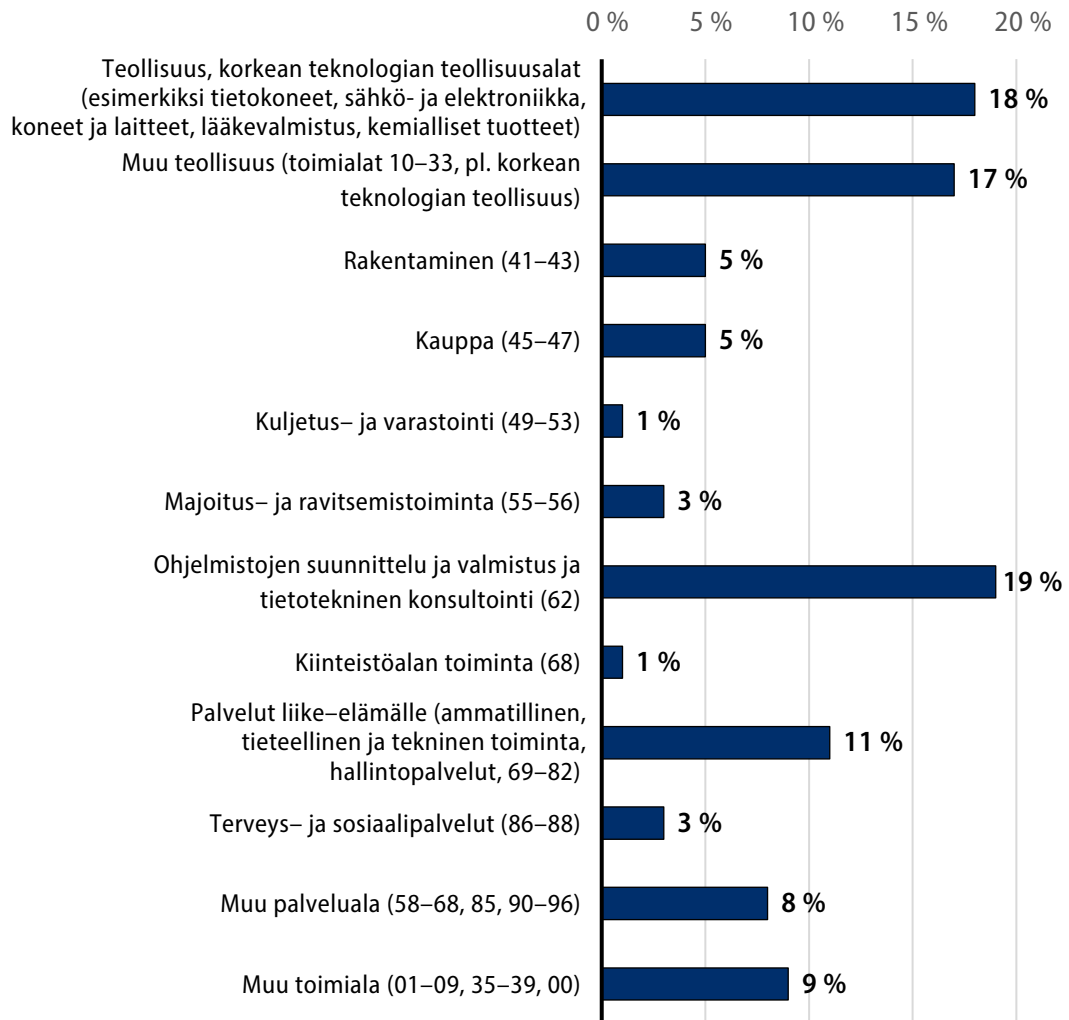
Kuvio 33. Yrityksen liikevaihto v. 2024. N=1 150.

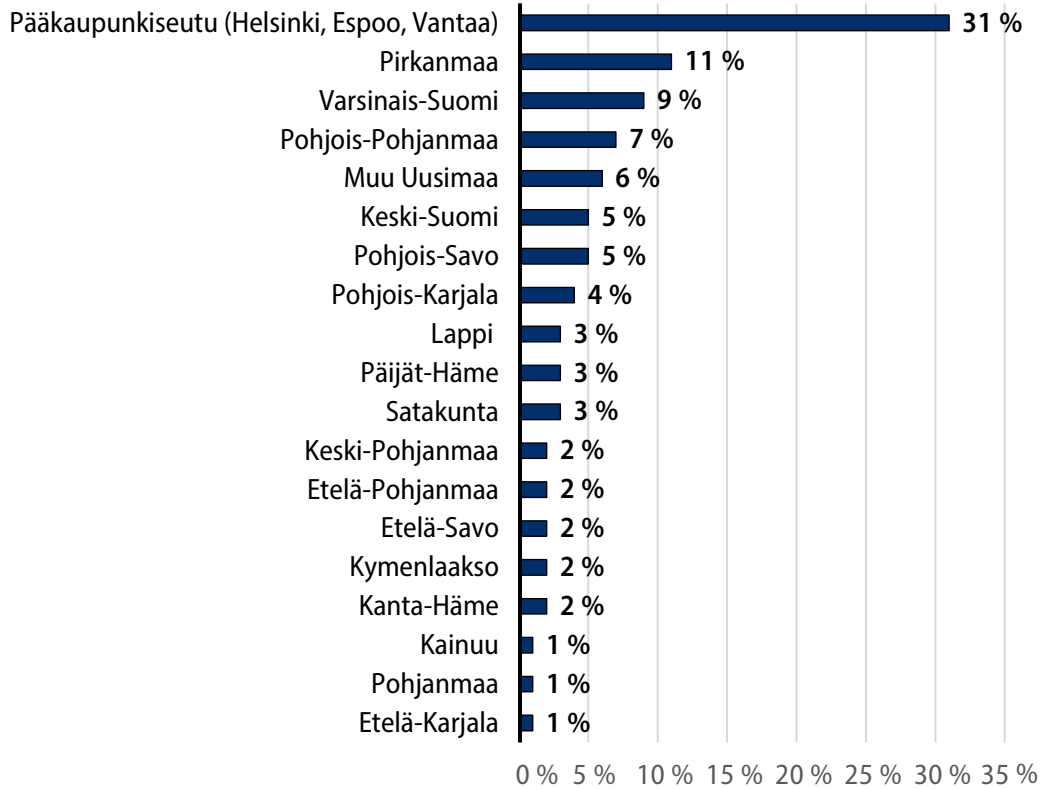
Kuvio 34. Viennin tai kansainvälisen liiketoiminnan osuus yrityksen liikevaihdosta vuonna 2024. N=1 148.

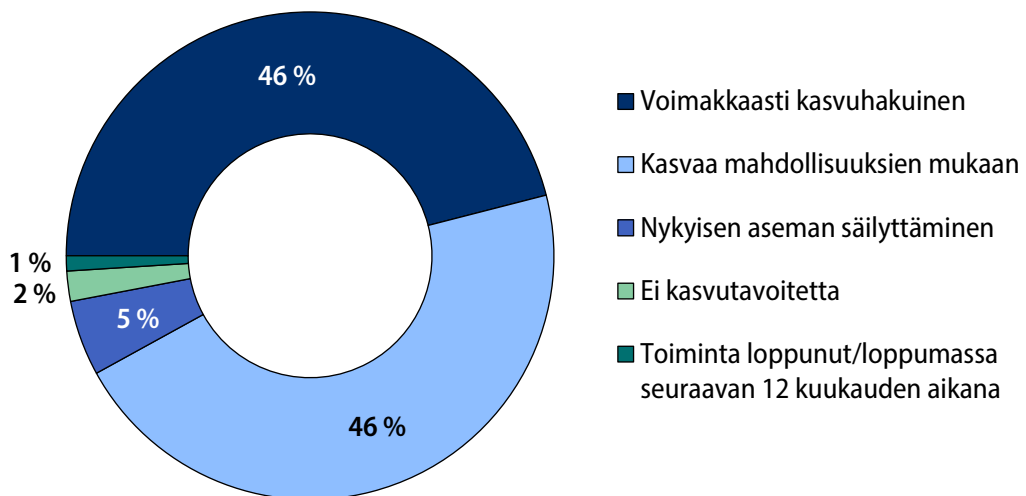
Kyselyyn vastanneista yrityksistä 76 prosentilla (N=1 145) on suunnitelmia laajentua kansainvälisille markkinoille tai laajentaa liiketoimintaa kansainvälisillä markkinoilla innovaatioiden avulla seuraavan kolmen vuoden aikana. Vastaavia suunnitelmia ei ole 13 prosentilla yrityksistä ja 11 prosentilla vastaajista ei osaa sanoa.

Kuvio 35. Yrityksen toimiala (Toimialaluokitus TOL 2008). N=1 153.

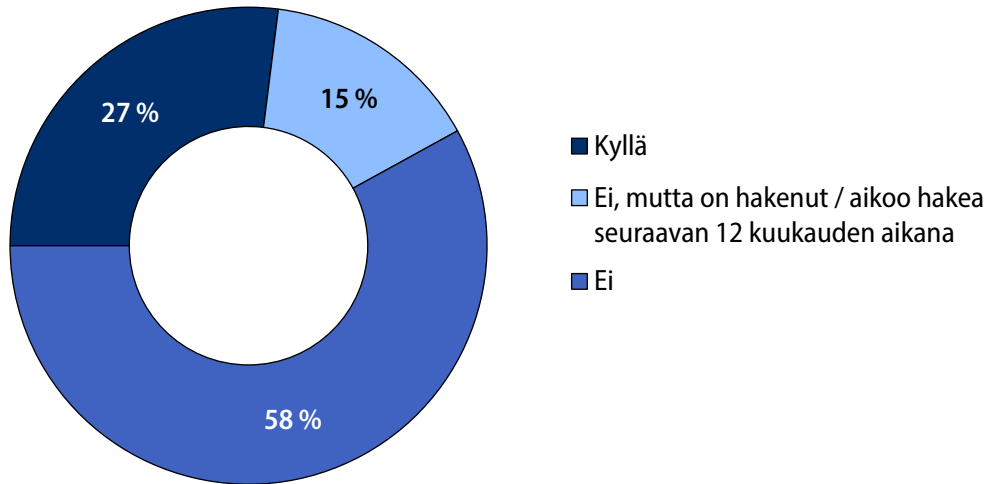
Kuvio 36. Yrityksen (päätoimipisteen) sijainti. N=1 141.

Kuvio 37. Yrityksen kasvutavoitteet. N=1 152.

Kuvio 38. Ulkopuolinen pääomarahoitus (ml. enkelisijoitukset, pääomasijoitukset) yrityksissä. N=1 151.

Kuvio 39. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan muodot yrityksissä v. 2023–2024. N=1 102.

Taulukko 7. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan kohdistetun liikevaihdon osuus keskimäärin viimeisen kahden vuoden (2023–2024) aikana.

TKI-toiminnan muoto	0–9 %	10–19 %	20–29 %	30–39 %	40–49 %	50 % tai enemmän	En osaa sanoa
Tutkimus- ja kehittämistoiminta eli T&K-toiminta (vaihtoehto A)	47 %	16 %	10 %	4 %	4 %	14 %	6 %
Muu innovaatiotoiminta (vaihtoehdot B-H, ei sisällä T&K-toimintaa)	45 %	20 %	8 %	5 %	3 %	10 %	10 %

Taulukko 8. Yritysten hyödyntämä Business Finlandin ja ELY-keskuksen rahoitus. N=1 144.

Rahoituspalvelu	Hakenut, saanut/hyödyntänyt	Hakenut, ei saanut	Ei hakenut
Business Finlandin T&K-rahoitus	32 %	13 %	56 %
Business Finlandin muu rahoitus tai palvelu	40 %	12 %	48 %
ELY-keskuksen kehittämisavustus	37 %	14 %	49 %
ELY-keskuksen muu rahoitus tai palvelu	17 %	10 %	73 %

Taulukko 9. Yrityksen perustamisvuosi Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 146.

Perustamisvuosi	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
Ennen vuotta 1990	10 %	15 %	10 %	10 %	14 %	12 %
1990–1999	7 %	12 %	9 %	7 %	9 %	9 %
2000–2009	11 %	11 %	13 %	16 %	13 %	12 %
2010–2019	35 %	35 %	38 %	37 %	33 %	35 %
2020 tai myöhemmin	37 %	27 %	30 %	30 %	31 %	33 %

Taulukko 10. Yrityksen liikevaihto Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 147.

Liikevaihto	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
Ei liikevaihtoa	8 %	5 %	5 %	5 %	6 %	7 %
1–99 999 €	21 %	17 %	26 %	23 %	21 %	22 %
100 000 – 499 999 €	24 %	24 %	28 %	26 %	25 %	23 %
500 000 – 999 999 €	12 %	11 %	10 %	12 %	11 %	11 %
1 000 000 – 4 999 999 €	24 %	31 %	23 %	25 %	25 %	25 %
5 000 000 – 9 999 999 €	5 %	6 %	7 %	5 %	6 %	6 %
10 000 000 € tai enemmän	6 %	6 %	2 %	3 %	6 %	6 %

Taulukko 11. Yrityksen toimiala Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 150.

Toimiala	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskukse rahoitus
Teollisuus, korkean teknologian teollisuusalat	22 %	21 %	17 %	18 %	14 %	17 %
Muu teollisuus	14 %	27 %	13 %	15 %	18 %	15 %
Rakentaminen	4 %	4 %	4 %	1 %	5 %	5 %
Kauppa	5 %	4 %	6 %	6 %	5 %	5 %
Kuljetus- ja varastointi	1 %	1 %	1 %	3 %	2 %	1 %
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 %	4 %	2 %	3 %	3 %	3 %
Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus ja tietotekninen konsultointi	24 %	15 %	17 %	16 %	18 %	21 %
Kiinteistöalan toiminta	1 %	%	3 %	2 %	1 %	1 %
Palvelut liike-elämälle	10 %	9 %	12 %	12 %	12 %	12 %
Terveys- ja sosiaalipalvelut	2 %	2 %	4 %	5 %	3 %	3 %
Muu palveluala	7 %	6 %	11 %	10 %	9 %	8 %
Muu toimiala	10 %	7 %	10 %	9 %	10 %	9 %

Taulukko 12. Yrityksen sijainti (päätoimipisteen sijainti) Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 138.

Sijainti	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa)	38 %	18 %	34 %	23 %	29 %	34 %
Muu Uusimaa	5 %	4 %	7 %	6 %	7 %	6 %
Varsinais-Suomi	9 %	7 %	8 %	10 %	9 %	9 %
Satakunta	3 %	3 %	1 %	1 %	3 %	3 %
Kanta-Häme	2 %	3 %	4 %	4 %	2 %	2 %
Pirkanmaa	11 %	11 %	14 %	17 %	11 %	12 %
Päijät-Häme	3 %	4 %	3 %	3 %	4 %	4 %
Kymenlaakso	1 %	2 %	2 %	5 %	2 %	1 %
Etelä-Karjala	2 %	2 %	1 %	2 %	1 %	1 %
Etelä-Savo	2 %	3 %	2 %	2 %	2 %	1 %
Pohjois-Savo	4 %	7 %	4 %	6 %	4 %	4 %
Pohjois-Karjala	3 %	6 %	2 %	3 %	3 %	2 %
Keski-Suomi	4 %	7 %	5 %	5 %	6 %	5 %
Etelä-Pohjanmaa	2 %	4 %	4 %	1 %	3 %	2 %
Pohjanmaa	1 %	2 %	%	1 %	1 %	1 %
Keski-Pohjanmaa	3 %	4 %	3 %	2 %	2 %	2 %
Pohjois-Pohjanmaa	6 %	9 %	6 %	6 %	7 %	7 %
Kainuu	1 %	1 %	%	1 %	1 %	1 %
Lappi	2 %	4 %	1 %	3 %	3 %	3 %

Taulukko 13. Yrityksen kasvuhalukkuus Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 149.

Kasvuhakuisuus	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
Voimakkaasti kasvuhakuinen	55 %	48 %	49 %	47 %	41 %	45 %
Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	40 %	48 %	42 %	47 %	50 %	46 %
Nykyisen aseman säilyttäminen	4 %	4 %	7 %	3 %	6 %	6 %
Ei kasvutavoitetta	2 %	%	2 %	1 %	2 %	2 %
Toiminta loppunut/ loppumassa seuraavan 12 kuukauden aikana	%	%	1 %	1 %	1 %	1 %

Taulukko 14. Yrityksen saama pääomarahaus (ml. enkelisijoitukset, pääomasijoitukset) Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 148.

Pääomarahaus	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
Kyllä	36 %	28 %	25 %	20 %	22 %	27 %
Ei, mutta on hakenut / aikoo hakea seuraavan 12 kk:n aikana	15 %	14 %	24 %	26 %	14 %	14 %
Ei	49 %	58 %	52 %	53 %	64 %	60 %

Taulukko 15. Yrityksen viennin osuus liikevaihdosta Business Finlandin ja ELY-keskuksen asiakkuuden mukaan. N=1 145.

Viennin osuus liikevaihdosta	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
0 %	35 %	35 %	42 %	54 %	43 %	40 %
1–9 %	20 %	27 %	24 %	19 %	24 %	23 %
10–49 %	20 %	19 %	11 %	13 %	16 %	16 %
50–89 %	13 %	12 %	13 %	7 %	10 %	11 %
90 % tai enemmän	12 %	8 %	10 %	7 %	8 %	10 %

Taulukko 16. Yrityksen laajentumissuunnitelmat kansainvälisille markkinoille tai liiketoiminnan laajentaminen kansainvälisillä markkinoilla seuraavan kolmen vuoden aikana huomioiden yrityksen Business Finland-asiakkuus ja ELY-keskusasiakkuus. N=1 142.

Laajentumis- suunnitelmat kv. markkinoille	Hakenut ja saanut		Hakenut, ei saanut		Ei ole hakenut	
	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus	Business Finlandin rahoitus	ELY-keskuksen rahoitus
Kyllä (suunnitelmissa)	86 %	82 %	78 %	76 %	72 %	75 %
Ei	6 %	10 %	14 %	16 %	16 %	14 %
En osaa sanoa	8 %	8 %	8 %	8 %	12 %	11 %

Liite 2: Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalvelut pk-yrityksille

Tässä selvityksessä on keskitytty TKI-toiminnan kannalta relevantteihin julkisiin yrityspalveluihin. Yrityspalveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä erilaisia (TKI-toiminnan) rahoitukseen liittyviä palveluita ja kannusteita (ml. verotuet) että muita (ei rahoitukseen liittyviä) palveluita, kuten neuvontapalveluita. Selvityksen fokus on kuitenkin ollut Business Finlandin ja ELY-keskusten rahoituspalveluissa, joista keskeiset on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Palvelu	Tavoite ja kohderyhmät	Käyttökohteet	Rahoituksen koko (per yritys)
Tempo (BF)	Alle 5-vuotiaille startup-yrityksille, joilla on uusi tuote- tai palveluidea.	Rahoituksella voi valmistella kansainvälistä kasvua hankkimalla palautetta potentiaalisilta asiakkailta sekä kartoittamalla tuotteen kysyntää ja toimivuutta kansainvälisillä markkinoilla.	Enintään 60 000 euron avustus (25 % omarahoitusosuus)
NIY (BF)	Alle 5-vuotiaille startup-yrityksille, joilla on suuri liiketoimintapotentiaali.	Rahoituksen avulla voi panostaa kansainvälisen liiketoiminnan kasvattamiseen ja lisäksi vahvistaa tiimiään, kehittää liiketoimintamalliaan ja kasvu-strategiaansa sekä tähdätä uusille markkinoille.	1. jakso: 250 000 euron avustus, 2. jakso: 250 000 euron avustus 3. jakso: 500 000 euron avustus
Deep Tech Accelerator (BF)	Alle 5-vuotiaille jo toimintansa käynnistäneille startupeille, jotka on perustettu kaupallistamaan uusimpia tutkimustuloksia ja -osaamista.	Rahoituksen avulla voi panostaa toimenpiteisiin, joilla nopeutetaan kasvavan kansainvälisen liiketoiminnan aloittamista.	1. jakso: 400 000 euron avustus, 2. jakso: 400 000 euron avustus 3. jakso: 400 000 euron laina (25 % omarahoitusosuus)
T&K-lainat ja avustukset (BF)	Kansainvälisille markkinoille tähtääville 1. pk- ja midcap-yrityksille 2. suurille yrityksille	Tutkimus- ja kehitysrahoituksella voi nopeuttaa tuotekehitystä, uudistaa tai kehittää kokonaan uusia tuotteita, palveluita, tuotantomenetelmiä tai liiketoimintamalleja. Rahoituksella on mahdollista testata ja todentaa asiakkaiden kanssa uuden ratkaisun toimintaa.	1. pk-yritykset: Avustus (40–50 % omarahoitusosuus) Laina (max 50 % projekti-kustannuksista, alle markkina-hintainen korko ilman vakuuksia) 2. Midcap-yritykset: Avustus (50–60 % omarahoitusosuus)

Palvelu	Tavoite ja kohderyhmät	Käyttökohteet	Rahoituksen koko (per yritys)
Market Explorer (BF)	Yli 5-vuotiaille pk- ja midcap-yrityksille, joilla on oma, vähintään kehittämis- tai pilotointivaiheessa oleva tuote, palvelu tai liiketoimintamalli.	Rahoituksella voi hankkia tietoa uudesta kansainvälisestä markkinasta.	5 000–20 000 euron avustus (50 % omarahoitusosuus)
Talent (BF)	Tarkoitettu pk- ja midcap-yrityksille, jotka uudistavat merkittävästi nykyisiä toimintatapojaan ja johtamistaan.	Rahoitus auttaa yrityksiä luomaan uusia toimintamalleja ja valmiuksia, jotka vauhdittavat kansainvälistä kasvua. Kansainvälisen kasvun lisäksi tavoitteena on se, että Suomessa työskentelevien kansainvälisten osaajien määrä kasvaa.	20 000–50 000 euron avustus (50 % omarahoitusosuus)
Into (BF, lakkautettu 2024)	Vientimarkkinoille tähtäville startupeille ja pk-yrityksille.	Rahoituksen avulla voi ostaa asiantuntijapalveluja vahvistamaan innovaatiotoimintaa, suojata IPR-teollisoikeuksia tai palkata väliaikaisen asiantuntijan tutkimusorganisaatiosta tai suuresta yrityksestä.	Vähintään 15 000 euron avustus, ei ylärajaa. (50 % omarahoitusosuus)
Innovaatioseteli (BF, lakkautettu 2024)	Alle 5-vuotiaille pienille yrityksille, jotka ovat kehittämässä uutta tuote- tai palveluideaa.	Rahoituksen avulla voi kehittää prototyyppejä, selvittää teollisoikeuksia, hankkia innovaatiotoimintaan liittyviä mittaus- ja testipalveluita sekä hankkia palveluita yrityksiltä ja tutkimuslaitoksilta.	Enintään 4 500 euron avustus (25 % omarahoitusosuus)
Kehittämisavustus (ELY)	Yrityksen kehittämisavustus on harkinnanvarainen tuki ja tarkoitettu pk-yrityksille, joka on käynnistämässä sen normaalista toiminnasta poikkeavaa kehittämishanketta.	Avustusta voi käyttää kehittämistoimenpiteisiin, kuten kansainvälistymiseen, tuotteiden tai palveluiden kehittämiseen sekä aineellisiin tai aineettomiin investointeihin (esim. ohjelmistojen, valmistusoikeuksien, patenttien, tietotaidon ja patentoimattoman teknisen tietämyksen hankinta).	Kehittämistoimenpiteet: avustus (vähintään 50 % omarahoitusosuus) Investoinnit: avustus (90–60 % omarahoitusosuus)

Liite 3: Kansainväliset esimerkit

Innobooster (Innovation Fund Denmark)

Country	Denmark
Programme	Innobooster
Implementing Body	Innovation Fund Denmark
Type of Support	Grant
Objective of the Programme	Aims to strengthen innovation among Danish SMEs and startups by co-financing high-risk R&D activities that result in innovative solutions with commercial potential and societal impact.
Target Beneficiaries	<p>Eligible applicants:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Must be Danish-registered companies with a valid CVR number. • Must meet the EU SME definition. • Must demonstrate minimum financial viability through: <ul style="list-style-type: none"> — Risk capital or development grants > DKK 100,000 within 3 years, or — Gross profit > DKK 250,000 in one of the last 3 annual accounts. <p>Exclusions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Companies under bankruptcy or dissolution. • Public-sector controlled entities (ownership >50%).
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Co-financing rate: Up to 35% of total project budget. • Eligible costs: Salaries (new and existing employees), external knowledge providers, materials & equipment. • Themes: <ul style="list-style-type: none"> — Green transition and technology — Life sciences, health, and welfare tech — Critical/digital technologies • Minimum co-financing project requirement: Specified R&D activities with innovative and high-risk elements. • Ineligible activities: Routine operations, marketing, sales, or activities deemed too close to market.

Country	Denmark
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Applications are submitted via the e-grant.dk portal. • Required documents: Online form, budget, activity plan. • Assessed on: <ol style="list-style-type: none"> a. Quality of the idea (innovation, differentiation, feasibility) b. Impact (commercial gain, market relevance, societal benefit) c. Execution quality (team, budget, activity plan) • Scored on a 6-point scale. Grants awarded based on rank and pool funding availability. • Panel interview required for higher grants or complex applications.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Quarterly reporting via e-grant (activity + financial). • Time registration for staff hours mandatory. • Final evaluation and audit needed for last 15% of grant disbursement. • Midterm progress report required. • Project changes must be pre-approved.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • No formal public impact assessments are published, but Innovation Fund Denmark tracks project outcomes and conducts internal reviews. • Projects are monitored for completion, commercialisation potential, and follow-on success.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • Innovation Fund Denmark: Innobooster.⁴⁹

49 Innovation Fund Denmark: Innobooster. <https://innovationsfonden.dk/en/p/innobooster#accordion5667> (accessed May 14th 2025).

Patent Voucher Scheme (Danish Patent and Trademark Office)

Country	Denmark
Programme	Patent Voucher Scheme
Implementing Body	Danish Patent and Trademark Office (DKPTO)
Type of Support	Grant (voucher)
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Supports Danish SMEs in securing patents to strengthen innovation and competitiveness. • Part of the national IP Action Plan to increase the use of intellectual property rights in business strategy. • Aims to reduce the financial and administrative barriers SMEs face in filing patent applications.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Open to all SMEs registered in Denmark with a valid CVR number. • Companies must meet the EU definition of an SME. • Prior to application, companies are required to undergo an IP check at one of Denmark's regional business hubs (erhvervshuse), which evaluates the innovation's potential. • Only companies that have not received a patent voucher in the same calendar year are eligible.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Covers 75% of eligible costs, capped at DKK 75,000. • Eligible costs include: <ul style="list-style-type: none"> — Private patent advisory services. — Preliminary novelty searches and patentability assessments. — Drafting of patent applications. — Filing fees for Danish patent applications. • Ineligible costs: <ul style="list-style-type: none"> — Expenses for patent enforcement or oppositions. — Costs already reimbursed through other public support schemes. — Expenses incurred before voucher approval.
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Applications must be submitted online. • The scheme opens periodically and has limited funding per round. • Evaluation is not competitive but follows a first-come, first-served principle. • Due to strong demand, vouchers are typically allocated within minutes after the application window opens. • Applicants must prepare documentation in advance and ensure readiness at the moment of submission.

Country	Denmark
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Vouchers are valid for 12 months after issue. • Companies must: <ul style="list-style-type: none"> — Pay for services upfront. — Submit invoices and documentation for reimbursement. • Final disbursement is made after verification of costs and confirmation that all activities were carried out in accordance with voucher conditions.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • The scheme has been repeatedly oversubscribed, indicating strong SME interest. • In 2023, 166 applications were received during one round alone. • Testimonials from participating firms (e.g. Cortex and Go-Pen) suggest the voucher has helped: <ul style="list-style-type: none"> — Lower the barrier to first-time patenting. — Increase credibility with investors. — Strengthen market protection for technical innovations. • The Danish Patent and Trademark Office monitors feedback.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • Danish Patent and Trademark Office: Patent Voucher.⁵⁰ • Danish Patent and Trademark Office: Minister for Industry, Business and Financial Affairs wants to strengthen competitiveness of Danish companies and help protect good ideas.⁵¹ • Ministry of Industry, Business and Financial Affairs: Action plan for an innovative Denmark.⁵² • Erhvervshus Nordjylland: Patentvoucher.⁵³

50 Danish Patent and Trademark Office: Patent Voucher. <https://www.dkpto.dk/kampagner/ip-handlingsplan/patentvoucher> (accessed May 14th 2025).

51 Danish Patent and Trademark Office: Minister for Industry, Business and Financial Affairs wants to strengthen competitiveness of Danish companies and help protect good ideas. <https://www.dkpto.org/news/2021/sep/ip-action-plan> (accessed May 14th 2025).

52 Ministry of Industry, Business and Financial Affairs: Action plan for an innovative Denmark. https://www.dkpto.dk/Media/637714750846132139/IPH_uk_single.pdf (accessed May 14th 2025).

53 Erhvervshus Nordjylland: Patentvoucher. <https://ehnj.dk/content/ydelser/patentvoucher/8963e223-255e-42be-bcdd-5f1efe69ed51/> (accessed May 14th 2025).

R&D Tax Deduction (Danish Tax Agency)

Country	Denmark
Programme	R&D Tax Deduction
Implementing Body	Danish Tax Agency (Skattestyrelsen)
Type of support	Tax deductions and cash reimbursements for R&D-related expenditures
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> To encourage companies to invest in research and development by offering enhanced tax deductions on qualifying R&D expenditures. Aims to stimulate innovation and technological advancement within Denmark's business sector.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> Eligible Entities: <ul style="list-style-type: none"> All companies subject to Danish taxation that incur expenses related to qualifying R&D activities. Applicable across various industries without sector-specific restrictions. Eligible Activities: <ul style="list-style-type: none"> Activities aimed at acquiring new knowledge or developing new or improved products, processes, or services. Must meet the criteria for systematic and planned R&D efforts as defined by Danish tax authorities.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> Enhanced Tax Deductions: <ul style="list-style-type: none"> Companies can deduct more than 100% of their eligible R&D expenses from their taxable income, according to the following schedule: <ul style="list-style-type: none"> 2018–2019: 101.5% 2020: 103% 2021–2022: 105% 2023–2025: 108% 2026: 110% 2027: 116% 2028 onwards: 120% For expenses exceeding an annually adjusted cap, the deduction rate is limited to 110% starting from 2026. Cash Reimbursement for R&D Losses: <ul style="list-style-type: none"> If R&D expenses result in a tax loss, companies can receive a cash reimbursement equivalent to the tax value of the loss.

Country	Denmark
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Application Submission: <ul style="list-style-type: none"> — Companies claim the enhanced deduction by including eligible R&D expenses in their annual corporate tax returns. — For cash reimbursements, the claim is made through the corporate tax return. • Evaluation Criteria: <ul style="list-style-type: none"> — Expenses must be directly attributable to qualifying R&D activities as defined by Danish tax legislation.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Companies must keep detailed records of R&D projects. • Financial documentation should clearly specify R&D expenses from other operational costs.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • The enhanced R&D tax deduction scheme has been progressively increased, indicating the government’s commitment to fostering innovation. • The cash reimbursement mechanism provides immediate financial relief to companies investing in R&D, particularly beneficial for startups and SMEs.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • PwC Denmark: Capital expenditure incentives.⁵⁴ • Regfollower: Danish Government adopts Law on R&D deductions.⁵⁵ • Leyton: R&D Incentives in Denmark.⁵⁶

54 PwC Denmark: Capital expenditure incentives. <https://taxsummaries.pwc.com/denmark/corporate/tax-credits-and-incentives> (accessed May 14th 2025).

55 Regfollower: Danish Government adopts Law on R&D deductions. <https://regfollower.com/danish-government-adopts-law-on-rd-deductions/> (accessed May 14th 2025).

56 Leyton: R&D Incentives in Denmark. <https://leyton.com/se/rd-incentives-in-denmark/> (accessed May 14th 2025).

SME Growth Subsidy (VLAIO)

Country	Belgium (Flanders region)
Programme	SME Growth Subsidy
Implementing Body	Flanders Innovation & Entrepreneurship (VLAIO)
Type of Support	Grant
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Supports SMEs at a strategic turning point in their development. • Helps companies implement new growth strategies by subsidising the acquisition of missing strategic knowledge. • Targets high-impact trajectories in areas like digitisation, internationalisation, circular entrepreneurship, and innovation.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Open to SMEs located and registered in the Flemish Region. • Must meet the EU definition of an SME. • Companies must demonstrate a concrete ambition to grow and undergo a significant transformation. • Only one subsidy can be granted per SME every 36 months. • Activities must align with one of the four priority themes.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidy covers 50% of eligible costs: <ul style="list-style-type: none"> — Strategic recruitment: Hiring an expert to lead the growth trajectory. — External advice: Partnering with a qualified consultant or expert organisation. • Maximum of €25,000 per type of support, or €50,000 if both are combined. • Minimum project budget per advice/recruitment must be €20,000.
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Applications must be submitted online through VLAIO's portal. • Only accepted during specific call windows. • Project must not begin before the application is submitted. • Evaluation criteria include: <ul style="list-style-type: none"> — Growth vision: Clear long-term ambition. — Turning point: Strategic shift or transition moment. — Substantiated approach: Feasible and well-thought-out implementation plan. — Knowledge gap: Justified need for external expertise or strategic recruitment.

Country	Belgium (Flanders region)
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Grant is paid in two parts: <ul style="list-style-type: none"> — 50% upfront when the project begins. — 50% upon completion, subject to evaluation and documentation. • Final reporting must demonstrate: <ul style="list-style-type: none"> — Execution of the proposed trajectory. — Proof of services rendered or employment contract. — Progress toward intended growth outcomes.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • No formal public evaluation, but: <ul style="list-style-type: none"> — Competitive assessment process ensures funding is well-targeted. — Participating organisations (e.g. Codifly, Moore) report positive business impacts from the subsidy.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • VLAIO: SME Growth Subsidy.⁵⁷ • Vlaanderen: SME growth subsidy.⁵⁸ • Moore: VLAIO sme growth subsidy.⁵⁹ • OECD STIP Compass: VLAIO Innovation Business Support.⁶⁰

57 VLAIO: SME Growth Subsidy. <https://www.vlaio.be/en/subsidies/sme-growth-subsidy/what-does-measure-entail> (accessed May 14th 2025).

58 Vlaanderen: SME growth subsidy. <https://www.vlaanderen.be/en/sme-growth-subsidy> (accessed May 14th 2025).

59 Moore: VLAIO sme growth subsidy. <https://www.moore.be/en/vlaio-sme-growth-subsidy> (accessed May 14th 2025).

60 OECD STIP Compass: VLAIO Innovation Business Support. <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/policy-initiatives/2023%2Fdata%2FpolicyInitiatives%2F14905> (accessed May 14th 2025).

R&D Feasibility Study (VLAIO)

Country	Belgium (Flanders region)
Programme	R&D Feasibility Study
Implementing Body	Flanders Innovation & Entrepreneurship (VLAIO)
Type of Support	Grant
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Purpose: Assist organisations in assessing the feasibility of innovative projects before committing to extensive R&D investments. • Goals: <ul style="list-style-type: none"> — Provide insights into the technical and/or scientific challenges of a proposed innovation. — Evaluate potential business model innovations, service innovations, and intellectual property considerations. — Prepare organisations for subsequent ambitious innovation trajectories, such as research or development projects.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Eligible Entities: <ul style="list-style-type: none"> — Companies with legal personality operating in the Flemish Region. — Non-profit organisations and public law organisations engaged in economic activities within Flanders. • Requirements: <ul style="list-style-type: none"> — Applicants must demonstrate a clear intention to pursue an innovative project with significant valorisation potential for Flanders. — Organisations can apply for only one feasibility study subsidy per year. — Applicants must not be classified as "undertakings in difficulty" as per EU regulations.

Country	Belgium (Flanders region)
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidy Details: <ul style="list-style-type: none"> — Covers 40% of the eligible project budget. — An additional 10% support is available for SMEs, bringing the total to 50%. • Funding Limits: <ul style="list-style-type: none"> — Maximum of €50,000 support per partner. — For collaborative projects involving multiple partners, the total support can reach up to €500,000. • Eligible Costs: <ul style="list-style-type: none"> — Personnel expenses directly related to the feasibility study. — Overheads, operational costs, and external services necessary for the study. — Depreciation of equipment used during the project duration. • Project Duration: Studies should last between 3 to 12 months.
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Submission: <ul style="list-style-type: none"> — Applications are submitted digitally through VLAIO's online portal. — The project should not commence before the application is submitted. • Evaluation Criteria: <ul style="list-style-type: none"> — Innovation Potential: The degree of innovation and technical challenge involved. — Feasibility: The practicality of the proposed study and the applicant's capability to execute it. — Valorisation Prospects: Potential economic and/or societal benefits for the Flemish region. • Process: <ul style="list-style-type: none"> — After submission, VLAIO assesses eligibility and schedules a meeting with a project advisor within approximately two weeks. — The advisor discusses the application in detail, after which a decision is made regarding the subsidy.

Country	Belgium (Flanders region)
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Agreement: Upon approval, a support agreement is concluded between the ‘Fonds voor Innoveren en Ondernemen’ and the beneficiaries. • Disbursement: <ul style="list-style-type: none"> — The subsidy is paid in two instalments. — The timing of these payments is agreed upon in the support agreement. • Reporting: <ul style="list-style-type: none"> — Beneficiaries must submit a final report upon completion, detailing the study’s findings and outcomes. — The final report consists of two parts: Part A (submitted by the coordinator) and Part B.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • It is reported to have supported Flemish organisations to assess and validate innovative ideas before committing to larger R&D projects. • VLAIO monitors the outcomes of funded feasibility studies to inform future policy decisions and ensure the programme’s alignment with regional innovation goals.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • VLAIO: R&D Feasibility Study.⁶¹ • Blue Cluster: R&D Feasibility Study – Brief Explanation.⁶² • Invest in Flanders: R&D Support in Europe’s Innovative Heart – Flanders is your one-stop shop for R&D Subsidies.⁶³

61 VLAIO: R&D Feasibility Study. <https://www.vlaio.be/en/subsidies/rd-feasibility-study> (accessed May 14th 2025).

62 Blue Cluster: R&D Feasibility Study – Brief Explanation. <https://www.bluecluster.be/news/rd-feasibility-study-brief-explanation> (accessed May 14th 2025).

63 Invest in Flanders: R&D Support in Europe’s Innovative Heart – Flanders is your one-stop shop for R&D Subsidies. <https://invest.flandersinvestmentandtrade.com/en/investing-in-flanders/grant-incentives/why-vlaio-your-one-stop-shop-rd-subsidies> (accessed May 14th 2025).

Support for Innovative Starters (VLAIO)

Country	Belgium (Flanders region)
Programme	Support for Innovative Starters
Implementing Body	Flanders Innovation & Entrepreneurship (VLAIO)
Type of Support	Grant + coaching
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Aims to support highly innovative, early-stage small enterprises in Flanders. • Encourages startups to develop proof of concept or proof of business for pioneering ideas. • Focuses on unlocking growth potential and market innovation in young companies. • Combines funding with expert advice to strengthen business and innovation strategy.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Companies must: <ul style="list-style-type: none"> — Be legally established and have a registered office in the Flemish Region. — Be less than 2 years old at the time of application. — Qualify as a small enterprise under EU SME rules. — Have at least €5,000 in quasi-equity at the time of approval. • Eligible legal forms include both for-profit and non-profit organisations with economic activities. • Only one application per enterprise is allowed. • Applicants must demonstrate potential for high impact and sectoral leadership.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Fixed grant of €50,000, disbursed in two equal parts. • Includes business case coaching and external expert advice. • Targeted at projects that: <ul style="list-style-type: none"> — Are innovative and disruptive within their field. — Require a minimum challenge threshold of €70,000 or one FTE. — Aim to establish proof of concept or proof of business. • Designed to complement private investment or own financial risk-taking.

Country	Belgium (Flanders region)
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Applications submitted continuously through VLAIO's network of partners. • Five annual jury rounds evaluate projects. • Application requires nomination by a cooperating VLAIO partner. • Evaluation involves a pitch and Q&A session with a jury. • Assessed on 5 key criteria: <ol style="list-style-type: none"> a. Pioneering Role – Does the company push boundaries in its field? b. Challenges and Approach – Is the proposed path ambitious and clearly planned? c. Team and Network – Are the founders and network capable of delivering the project? d. Own Risk – What commitment or investment is the team making? e. Impact and Potential – Will the project lead to substantial economic value and employment?
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Grant is paid in two equal tranches: <ul style="list-style-type: none"> — First 50% upon signing of the grant agreement. — Second 50% upon successful project completion. • Progress must be reported, including deviations from initial plans. • Final deliverables include proof of results and lessons learned.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • Programme is highly selective but is reported to have demonstrated strong impact in enabling innovative starters to validate and scale early ideas, and to build entrepreneurial capability through structured coaching and advisory support.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • VLAIO: Support for innovative starters.⁶⁴ • VLAIO: Subsidy database.⁶⁵ • Startup Flander: Grants for innovation and entrepreneurship.⁶⁶

64 VLAIO: Support for innovative starters. <https://www.vlaio.be/en/subsidies/support-innovative-starters> (accessed May 14th 2025).

65 VLAIO: Subsidy database. <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidiedatabank/innovatieve-starterssteun> (accessed May 14th 2025).

66 Startup Flander: Grants for innovation and entrepreneurship. <https://www.startupflanders.com/en/how-we-help> (accessed May 14th 2025).

Innovative Startups Programme (Vinnova)

Country	Sweden
Programme	Innovative Startups Programme (2023 edition)
Implementing Body	Vinnova – Sweden’s Innovation Agency
Type of Support	Grant (Step 2 requires co-financing from the company)
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Aims to support newly established, innovative companies in developing their business concepts and accelerating growth. • Focuses on fostering innovations that have the potential to contribute to sustainable growth and address societal challenges. • Seeks to bridge the gap between concept validation and market introduction by providing early-stage funding.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Eligibility Criteria: <ul style="list-style-type: none"> — Limited companies registered with the Swedish Companies Registration Office. — Companies must be younger than five years at the time of application. — Should qualify as small enterprises according to the EU definition — Must not have distributed profits. — Should have a scalable business model with potential for international growth.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Step 1 Funding: <ul style="list-style-type: none"> — Grant of up to SEK 300,000. — Supports activities such as developing prototypes, formulating business models, verifying customer value and willingness to pay, building customer relationships, developing partnerships, and creating strategies to protect the company’s new solution. — Aims to help companies reach a level where they can attract additional funding or investments. • Step 2 Funding: <ul style="list-style-type: none"> — Available to companies that have completed Step 1 and submitted a final report. — Grant of up to SEK 900,000, covering up to 90% of eligible project costs; the company must co-finance at least 10%. — Intended for further development of the solution or business, including scaling operations, market validation, and preparing for market launch.

Country	Sweden
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Application: <ul style="list-style-type: none"> — Calls for proposals are announced periodically on Vinnova’s website. — Applications are submitted online through Vinnova’s eServices portal. — Applicants must provide detailed information about their business idea, planned activities, expected outcomes, and budget. • Evaluation Criteria: <ul style="list-style-type: none"> — Innovation Height: Degree of novelty and uniqueness of the business idea. — Market Potential: Potential demand, scalability, and competitive advantage. — Team Competence: Skills, experience, and capacity of the team to execute the project. — Societal Impact: Contribution to solving societal challenges and promoting sustainable development.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Project Duration: <ul style="list-style-type: none"> — Step 1 projects typically last up to 6 months. — Step 2 projects can extend up to 12 months. • Disbursement: <ul style="list-style-type: none"> — Funds are disbursed in installments, with initial payment at project start and subsequent payments contingent upon progress reports and achievement of milestones. • Reporting: <ul style="list-style-type: none"> — Regular progress reports are required, detailing activities undertaken, results achieved, and financial expenditures. — A final report must be submitted at the end of the project, summarising outcomes and lessons learned.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • The programme has successfully supported numerous startups in advancing their innovations and attracting further investments. • For instance, Fundrella, a digital platform for qualitative fund information, received both Step 1 and Step 2 grants, enabling them to launch their platform and expand their market presence.

Country	Sweden
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • VINNOVA: Innovative Startups 2025.⁶⁷ • VINNOVA: Innovative Impact Startups Autumn 2023.⁶⁸ • VINNOVA: Guidelines on eligible costs.⁶⁹ • VINNOVA: FAQ on the Innovative Startups call.⁷⁰

-
- 67 VINNOVA: Innovative Startups 2025. <https://www.vinnova.se/en/calls-for-proposals/innovative-startups/innovative-startups-2025/> (accessed May 14th 2025).
- 68 VINNOVA: Innovative Impact Startups Autumn 2023. <https://www.vinnova.se/en/calls-for-proposals/innovative-startups/innovative-impact-startups-autumn-2023/> (accessed May 14th 2025).
- 69 VINNOVA: Guidelines on eligible costs. <https://www.vinnova.se/globalassets/huvudsajt/sok-finansiering/regler-och-villkor/dokument/svenska/anvisning-till-villkor-om-stodberattigande-kostnader-20232.pdf> (accessed May 14th 2025).
- 70 VINNOVA: FAQ on the Innovative Startups call. <https://www.vinnova.se/globalassets/utlysningar/2016-04714/omgangar/faq.pdf1251533.pdf?cb=20230609175727> (accessed May 14th 2025).

Verification Fund (Almi)

Country	Sweden
Programme	Verification Fund
Implementing Body	Almi
Type of Support	Grant
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Aims to reduce risks associated with developing innovative business ideas by providing financial support for critical early-stage validation activities. • Facilitates exploration and testing of ideas to gather valuable data, ensuring readiness for subsequent development stages.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Startups: Newly established companies seeking to validate innovative business concepts. • Established Companies: Existing businesses aiming to develop and test new, innovative ideas. • Individuals: Private persons with high-potential innovative business ideas (eligibility varies by region).
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Eligible Activities: <ul style="list-style-type: none"> — Verification of customer needs and market potential. — Market overviews and competitor/industry analyses. — News reviews and freedom to operate (FTO) assessments. — Patent feasibility assessments and technology overviews. — Development of initial minimum viable products (MVPs). — Addressing legal and regulatory issues. • Ineligible Activities: <ul style="list-style-type: none"> — Travel expenses, business entertainment, marketing, training, patent applications. — Creation of enduring assets, such as prototypes intended for sale.

Country	Sweden
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Initial Consultation: <ul style="list-style-type: none"> — Prospective applicants engage with an Almi advisor to discuss the innovative idea and assess its suitability for verification funding. • Application Submission: <ul style="list-style-type: none"> — Guided by the Almi advisor, applicants prepare and submit the necessary documentation outlining the project and intended use of funds. • Evaluation Criteria: <ul style="list-style-type: none"> — Innovation potential of the idea. — Clarity and feasibility of the proposed validation activities. — Potential impact and scalability of the business concept.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Funding Limits: <ul style="list-style-type: none"> — Maximum grant amounts vary by region. Typically, up to SEK 100,000 for companies and up to SEK 25,000 for individuals. • Disbursement: <ul style="list-style-type: none"> — Funds are allocated for the purchase of external services necessary for the approved validation activities. • Reporting: <ul style="list-style-type: none"> — Recipients may be required to provide reports detailing the outcomes of the funded activities and how they contribute to the development of the business idea.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • The Verification Fund helps innovators reduce uncertainty and risk, facilitating the progression of ideas to more advanced development stages. • The programme has supported numerous projects in validating market needs, developing prototypes, and conducting essential analyses.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • ALMI: Verification Fund.⁷¹

71 ALMI: Verification Fund. <https://www.almi.se/en/loan/verification-funds/> (accessed May 14th 2025).

R&D Tax Incentives (Swedish Government)

Country	Sweden
Programme	R&D Tax Incentives
Implementing Body	Swedish Tax Agency (Skatteverket)
Type of Support	Tax deduction
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • To incentivise companies to invest in research and development by reducing employer social security contributions. • Aims to enhance Sweden's innovation capacity and international competitiveness through increased R&D activities.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Eligible Entities: <ul style="list-style-type: none"> — Both Swedish and foreign employers who pay social security contributions in Sweden. — Applicable across all industries. • Eligible Employees: <ul style="list-style-type: none"> — Individuals engaged in qualified R&D work, as specified by Skatteverket, ensuring activities are systematic and aimed at acquiring new knowledge or developing new/improved products, services, or processes. — Must dedicate at least 50% of their working time and a minimum of 15 hours per month to R&D activities.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Financial Relief: <ul style="list-style-type: none"> — Reduction of employer social security contributions by 19.59% for eligible employees. • Calculation Details: <ul style="list-style-type: none"> — Deduction is capped at SEK 1,500,000 per calendar month from employer social security contributions. — Complemented by an additional 10% reduction per calendar month from the general payroll tax.
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Application Submission: <ul style="list-style-type: none"> — Employers apply the deduction directly in their monthly employer declarations submitted to Skatteverket. • Evaluation Criteria: <ul style="list-style-type: none"> — Verification that employees meet the required thresholds for time dedicated to R&D. — Assessment of the systematic and qualified nature of the R&D activities.

Country	Sweden
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Reporting Requirements: <ul style="list-style-type: none"> — Employers must maintain documentation substantiating the eligibility of claimed deductions. — Skatteverket may request detailed records to ensure compliance with programme criteria. • Retroactive Claims: <ul style="list-style-type: none"> — Employers can submit retroactive claims for up to 6 years, allowing adjustments for previously unclaimed deductions.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • Since its introduction in 2014, the R&D tax incentive has been periodically enhanced to increase its attractiveness and effectiveness. • The increase in the deduction ceiling as of July 2023 reflects the government’s commitment to fostering a robust R&D environment.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • OECD STIP: Sweden’s partial exemptions of social security contributions.⁷² • ASPIA: Maximising R&D Incentives – Swedish Government Raises Deduction Threshold.⁷³ • Skatteverket: Research deduction.⁷⁴

72 OECD STIP: Sweden’s partial exemptions of social security contributions. <https://stip.oecd.org/innotax/incentives/SWE1> (accessed May 14th 2025).

73 ASPIA: Maximising R&D Incentives – Swedish Government Raises Deduction Threshold. <https://kunskap.aspia.se/blogg/maximising-rd-incentives-swedish-government-raises-deduction-threshold> (accessed May 14th 2025).

74 Skatteverket: Research deduction. <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2025.2/1334.html> (accessed May 14th 2025).

Innovation Partnership Programme (Enterprise Ireland)

Country	Ireland
Programme	Innovation Partnership Programme
Implementing Body	Enterprise Ireland
Type of Support	Collaborative R&D support (co-funding for industry–academic research partnerships)
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • To facilitate collaborative research projects between Irish companies and research institutes to solve specific business challenges. • Aims to increase innovation capacity within Irish companies by leveraging the expertise and infrastructure of public research institutions.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Irish-based companies of all sizes (including SMEs and start-ups). • Particularly for companies lacking in-house R&D capacity or seeking to expand their innovation capabilities through external collaboration.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Collaboration Structure: <ul style="list-style-type: none"> — Supports joint R&D projects between a company and a publicly funded Irish research institution (e.g. universities, IoTs, Technology Gateways). — Projects are company-led and industry-focused. • Funding Support: <ul style="list-style-type: none"> — Up to €200,000 in grant funding, with support levels of up to 80% of the total project cost for SMEs and 60% for large companies (subject to EU State Aid rules). — Projects generally last between 12 to 24 months. — Enterprise Ireland funds the academic partner directly. • Project Focus: <ul style="list-style-type: none"> — Development of new or significantly improved products, processes, or technologies. — Can also include feasibility studies or early-stage research.

Country	Ireland
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Companies initiate contact with Enterprise Ireland or their local Technology Gateway. • A proposal is developed with the research partner and includes a detailed work plan and budget. • Enterprise Ireland provides advisory support and matchmaking assistance with suitable research institutes. • Projects are evaluated on commercial impact, innovation, technical merit, and capability to deliver.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Project deliverables are defined in advance and reviewed throughout the project. • Academic partners report to Enterprise Ireland, with input from the participating company.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • Over 600 Innovation Partnership projects funded, with high commercialisation rates. • Companies report increased R&D activity, stronger links with the research community, and tangible innovation outputs. • Examples include successful prototypes, IP generation, and expansion into new markets.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • Enterprise Ireland: Innovation Partnership Programme.⁷⁵ • Enterprise Ireland: Information on the Innovation Partnership Programme.⁷⁶ • National Enterprise Hub: Boost innovation and growth with the help of an academic expert.⁷⁷ • Technology Gateways: Enterprise Ireland Innovation Partnership Programme.⁷⁸

75 Enterprise Ireland: Innovation Partnership Programme. <https://www.enterprise-ireland.com/en/supports/innovation-partnership-programme> (accessed May 14th 2025).

76 Enterprise Ireland: Information on the Innovation Partnership Programme. <https://www.enterprise-ireland.com/documents/innovation-partnership-programme-e-brochure-march-2025-en-76622.pdf> (accessed May 14th 2025).

77 National Enterprise Hub: Boost innovation and growth with the help of an academic expert. <https://www.neh.gov.ie/business-supports/innovation-partnership-programme> (accessed May 14th 2025).

78 Technology Gateways: Enterprise Ireland Innovation Partnership Programme. <https://technologygateway.ie/articles/enterprise-ireland-innovation-partnership-programme/> (accessed May 14th 2025).

Innovation Exchange (Skillnet Ireland)

Country	Ireland
Programme	Skillnet Innovation Exchange
Implementing Body	Skillnet Ireland
Type of Support	Networking and partnership facilitation
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Designed to connect large businesses facing digital transformation challenges with innovative Irish SMEs capable of providing effective solutions. • Aims to foster collaboration between corporates and technology providers to accelerate innovation and address specific business challenges. • Seeks to create a structured marketplace for innovation, facilitating partnerships that drive digital transformation.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Large Businesses (Corporate Members): <ul style="list-style-type: none"> — Organisations seeking innovative solutions to address digital transformation challenges. — Corporates aiming to collaborate with agile and innovative SMEs to co-develop solutions. • SMEs (Solution Providers): <ul style="list-style-type: none"> — Irish SMEs with the ability to offer innovative products or services that can meet the needs of large corporations. — Technology providers looking to scale their solutions and access new markets through partnerships with larger organisations.

Country	Ireland
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitation of Partnerships: <ul style="list-style-type: none"> — The programme acts as a marketplace where corporations present their innovation challenges, and SMEs pitch potential solutions. — Structured process guiding participants from challenge identification to deal completion. • Upskilling Opportunities: <ul style="list-style-type: none"> — Access to the ‘Impact Selling’ upskilling platform, enhancing SMEs’ capabilities in areas such as sales development and marketing. • Networking: <ul style="list-style-type: none"> — Regular events and networking opportunities facilitating direct engagement between corporations and SMEs. — Individual pitch preparation and feedback sessions to refine solution offerings.
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • For Corporate Members: <ul style="list-style-type: none"> — Corporations with innovation challenges can express interest through the Innovation Exchange platform. — Engagement involves detailing specific challenges and participating in the structured process to identify and collaborate with suitable SMEs. • For Solution Providers (SMEs): <ul style="list-style-type: none"> — SMEs can join the Innovation Exchange by registering online. — Upon joining, SMEs gain access to posted challenges and can apply to pitch their solutions. — Selection is based on the relevance and potential effectiveness of the proposed solutions to the corporates’ challenges.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • The Innovation Exchange facilitates the initial connection and collaboration process between corporates and SMEs. • Specific terms of engagement, including any financial arrangements, are negotiated directly between the corporate and the SME. • The programme provides ongoing support and monitoring to ensure effective collaboration and to address any challenges that arise during the partnership.

Country	Ireland
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • The programme has expanded its reach through partnerships with regional hubs, increasing accessibility for businesses across Ireland. • Participants have reported benefits such as accelerated digital transformation, access to new markets, and enhanced innovation capabilities as a result of their involvement in the programme.
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • Skillnet Ireland: Innovation Exchange.⁷⁹ • The Innovation Exchange.⁸⁰

79 Skillnet Ireland: Innovation Exchange. <https://www.skillnetireland.ie/initiatives/innovation-exchange> (accessed May 14th 2025).

80 The Innovation Exchange. <https://theinnovationexchange.ie/> (accessed May 14th 2025).

Innovation Voucher Programme (Enterprise Ireland)

Country	Ireland
Programme	Innovation Voucher Programme
Implementing Body	Enterprise Ireland
Type of Support	Grant (voucher)
Objective of the Programme	<ul style="list-style-type: none"> • Aims to build links between Ireland’s public knowledge providers (e.g., higher education institutes, public research bodies) and SMEs. • Facilitates knowledge transfer to support business innovation. • Assists companies in exploring business opportunities or addressing challenges through collaborative projects.
Target Beneficiaries	<ul style="list-style-type: none"> • Open to all small and medium-sized limited companies registered in Ireland. • Companies must have fewer than 250 full-time employees and an annual turnover not exceeding €50 million and/or an annual balance sheet total not exceeding €43 million. • Excludes enterprises in the agricultural sector, as they have their own specific supports.
Scope and Content of Support	<ul style="list-style-type: none"> • Standard Innovation Voucher: <ul style="list-style-type: none"> — Valued at €5,000. — Fully funded by Enterprise Ireland. — Allows SMEs to engage with registered knowledge providers to address specific business challenges or opportunities. — Companies can apply for a maximum of three Standard Vouchers, with only one active at any time. • Co-funded Innovation Voucher: <ul style="list-style-type: none"> — Also valued at €5,000. — Requires a 50% contribution from the company, making the total project value €10,000. — Suitable for larger projects or for companies that have already utilised the maximum number of Standard Vouchers. — Companies can have a Standard Voucher and a Co-funded Voucher active simultaneously. — Vouchers can be pooled by up to ten companies to address shared challenges collaboratively.

Country	Ireland
Application Process	<ul style="list-style-type: none"> • Application: <ul style="list-style-type: none"> — Companies apply online through Enterprise Ireland’s Online Application System. — For Standard Vouchers, companies do not need to identify a knowledge provider prior to application. — For Co-funded Vouchers, companies must jointly agree on the work programme with a knowledge provider before applying. • Evaluation: <ul style="list-style-type: none"> — Applications are assessed based on eligibility criteria and the potential impact of the proposed innovation project. — Responses are typically provided within four weeks of application submission.
Monitoring and Reporting	<ul style="list-style-type: none"> • Vouchers are valid for 12 months from the date of issue. • Projects must be completed within this timeframe. • The knowledge provider invoices Enterprise Ireland directly for the work completed under the Standard Voucher. • For Co-funded Vouchers, the company pays its 50% contribution directly to the knowledge provider.
Evidence of Effectiveness	<ul style="list-style-type: none"> • A 2020 evaluation of Enterprise Ireland Research, Development and Innovation Programme showed that among clients that had not received direct RD&I Programme support, the Innovation Voucher was the second most accessed indirect support, after the R&D Tax Credit (even though less than one-third of respondents had accessed the Innovation Voucher scheme). • Companies have reported benefits such as the development of new products, improved processes, and enhanced competitive advantage. • The initiative has strengthened the link between the business community and public research institutions in Ireland.

Country	Ireland
Sources	<ul style="list-style-type: none"> • Enterprise Ireland: Innovation Voucher.⁸¹ • Enterprise Ireland: FAQ on Innovation Voucher.⁸² • National Enterprise Hub: Develop new Solutions to Innovation Challenges.⁸³ • Evaluation of the Enterprise Ireland Research, Development and Innovation Programme.⁸⁴

81 Enterprise Ireland: Innovation Voucher. <https://www.enterprise-ireland.com/en/supports/innovation-voucher> (accessed May 14th 2025).

82 Enterprise Ireland: FAQ on Innovation Voucher. <https://www.enterprise-ireland.com/documents/innovation-voucher-faqs-en-76858.pdf> (accessed May 14th 2025).

83 National Enterprise Hub: Develop new Solutions to Innovation Challenges. <https://www.neh.gov.ie/business-supports/innovation-voucher-grant> (accessed May 14th 2025).

84 Wain, M., et al. (2020). Evaluation of the Enterprise Ireland Research, Development and Innovation Programme. Technopolis.

Verkkajulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-327-837-0

Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi